Prognoza oddziaływania na środowisko

dotycząca

Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027

Wykonawca opracowania:
PPUH **„BaSz”** mgr inż. Bartosz Szymusik
26-200 Końskie ul. Polna 72
tel./fax (41) 372 49 75
e-mail basz@post.pl
www.basz.pl

Opoczno 2020

Spis treści

1. Wprowadzenie 4
1.1. Podstawa prawna i cel Prognozy 4
1.2. Zawartość merytoryczna „Prognozy…” 5
1.3. Zawartość „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” 6
1.4. Cele „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” 7
2. Powiązanie projektów z innymi dokumentami 8
3. Analiza stanu środowiska 9
3.1. Ogólna charakterystyka Powiatu Opoczyńskiego 9
3.2. Gleby 9
3.3. Wody podziemne 10
3.4. Wody powierzchniowe 10
3.5. Powietrze atmosferyczne 10
3.6. Zasoby przyrodnicze 11
3.6.1. Stan zasób przyrodniczych 11
3.6.2. Obszary chronione 11
3.6.3. Obszary Natura 2000 13
3.7. Różnorodność biologiczna 15
3.8. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne 15
3.9. Gospodarka odpadami 16
4. Problemy ochrony środowiska na terenie Powiatu Opoczyńskiego istotne z punktu wdrażania projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” 19
4.1. Degradacja gleb i powierzchni ziemi 19
4.2. Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych 19
4.3. Powietrze atmosferyczne 20
4.4. Zasoby przyrodnicze 21
4.5. Hałas 22
4.6. Pola elektromagnetyczne 22
4.7. Gospodarka odpadami 23
5. Główne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i regionalnym oraz ich uwzględnienie podczas opracowania „Programu Ochrony Środowiska…” 25
6. Zadania ujęte w projekcie „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” 35
7. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach przewidywanych znaczącym oddziaływaniem 41
7.1. Matryca wpływów zadań POŚ na poszczególne komponenty środowiska 41

7.2. Prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań 52
7.3. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko..... 53
7.4. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych 61
7.5. Oddziaływanie planowanych inwestycji..... 61
8. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” 88
9. Propozycje rozwiązań alternatywnych służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu POŚ dla Powiatu Opoczyńskiego 89
10. Odporność ustaleń projektowanego dokumentu na zmiany klimatu ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych oraz analiza oddziaływania zmieniających się warunków klimatycznych i środowiskowych 91
11. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie POŚ dla Powiatu Opoczyńskiego..... 93
12. Oddziaływania transgraniczne projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” 93
13. Niedostatki i braki materiałów utrudniające ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko ustaleń projektowanego dokumentu..... 94
14. Informacje końcowe..... 94
14.1. Metody wykorzystane przy opracowaniu „Prognozy…” i analizie „Programu Ochrony Środowiska...” 94
14.2. Metody analizy realizacji skutków „Programu Ochrony Środowiska...’..... 95
14.3. Metody analizy realizacji postanowień projektu POŚ..... 95
15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym 96
16. Podpis autora oraz data opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko 100

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna i cel Prognozy

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko dotycząca „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” jest art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. 2020 poz. 283 ze zm.). Artykuł ten zobowiązuje organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Związane jest to ze stosowaniem w prawodawstwie polskim postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Zgodnie z zapisami ustawowymi przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: „strategii rozwoju regionalnego (…) polityki, strategie, plany lub programy dotyczące w szczególności przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, gospodarki przestrzennej, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystania terenu, opracowywane lub przyjmowane przez organy administracji (…) polityk, strategii, planów lub programów, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar natura 2000”.

Nadrzędnym celem „Prognozy…” jest określenie potencjalnych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić po wdrożeniu zapisów projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” jak również sformułowanie zaleceń o charakterze przeciwdziałania lub minimalizacji dla wszelkich jego negatywnych oddziaływań. „Prognoza…” winna wspierać proces decyzyjny dla realizacji inwestycji ingerujących w stan środowiska.

Celem przeprowadzenia niniejszej „Prognozy oddziaływania na środowisko...” jest:

- ocena stopnia i sposobu uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska w projekcie „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”
- ocena potencjalnych skutków środowiskowych wdrażania zapisów dokumentu
- przygotowanie ewentualnych wytycznych, które pozwolą na udoskonalenie końcowej wersji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego…”.

1.2. Zawartość merytoryczna „Prognozy…”

Zawartość niniejszej „Prognozy…” wynika z powyżej przedstawionej ustawy dotyczącej udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

W sprawie przeprowadzenia procedury środowiskowej do dokumentu „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” Powiat Opoczyński wystąpił z pismami do:

- Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (odpowiedź: znak pisma – ŁPWIS.NSOZNS.9022.1.78.2020.SK z dnia 3 marca 2020r.)
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi (odpowiedź: znak pisma – WOOŚ.411.54.2020.MGw z dnia 9 marca 2020r.).

„Prognoza oddziaływania na środowisko” powinna:

1. Zawierać:
   a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
   b) informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
   c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości ich przeprowadzania,
   d) informację o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym,
   e) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74 a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
   f) zawierać datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów,
2. Określać, analizować i oceniać:
   a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
   b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
   c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
   d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
   e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe

i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem oddziaływania na ludzi, powietrze, wodę i powierzchnię ziemi,

3. Przedstawiać:
   a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
   b) rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

Ponadto Prognoza powinna zawierać:

1. identyfikację, analizę i ocenę oddziaływań generowanych zapisami projektu dokumentu na zasoby, twory i składniki przyrody, a także na cele ochrony przyrody wymienione w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2020 poz. 55) oraz cele, przedmioty i zakazy obowiązujące w odniesieniu do form ochrony przyrody i otulin.
2. zakres informacji zawartych w prognozie powinien uwzględniać szczegółową analizę możliwości negatywnego oddziaływania przewidywanych przez projekt dokumentu zapisów na cele ochrony, przedmioty ochrony, integralność obszarów i spójność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 w kontekście zapisów art. 33 ustawy o ochronie przyrody.
3. identyfikować, analizować i oceniać oddziaływania generowane zapisami projektu dokumentu na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych oraz obejmować analizę możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza dla zidentyfikowanych części wód.
4. analizę odporności ustaleń projektowanego dokumentu na zmiany klimatu ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych, jak i analizę oddziaływań zmieniających się warunków klimatycznych i środowiskowych na ustalenia projektowanego dokumentu. Powyższa analiza winna również uwzględniać wpływ projektu dokumentu na różnorodność biologiczna i inne elementy środowiska.

1.3. Zawartość „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”

Zgodnie z Ustawą „Prawo ochrony środowiska” jednostki samorządu terytorialnego mają obowiązek opracowania „Programu Ochrony Środowiska”.

Poprzedni „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023” przyjęty został Uchwałą Nr XIX/145/16 Rady Powiatu Opoczyńskiego dnia 27 czerwca 2016r.

Celem aktualizacji Programu jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego Powiatu Opoczyńskiego. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno-techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” opracował zespół konsultantów PPUH „BaSz” mgr inż. Bartosz Szymusik (Końskie, ul. Polna 72).

Projekt „Programu...”: składa się z rozdziałów:

- Przedmiot i zakres opracowania
- Podstawy i cel opracowania
- Metodyka opracowania programu
- Powiat Opoczyński – Ogólna charakterystyka
- Działania samorządu powiatu w latach 2015-2018
- Ocena stanu środowiska w poszczególnych obszarach przyszłej interwencji
- Adaptacja do zmian klimatu
- Nadzwyczajne zagrożenia środowiska
- Działania edukacyjne
- Monitoring środowiska
- Analiza zgodności programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym
- Analiza SWOT
- Cele, kierunki interwencji oraz zadania i ich finansowanie
- Zarządzanie ochroną środowiska
- Wdrażanie programu ochrony środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego
- Streszczenie w języku niespecjalistycznym

1.4. Cele „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”

Priorytety Powiatu Opoczyńskiego w zakresie ochrony środowiska:

- poprawa stanu środowiska w poszczególnych obszarach interwencji Powiatu
- przyjazny środowisku naturalnemu rozwój gospodarczy Powiatu

Działania w Programie realizowane będą w podziale na obszary interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- ochrona przed hałasem,
- ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- gospodarowanie wodami

- gospodarka wodno-ściekowa,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze.

2. Powiązanie projektów z innymi dokumentami

Prognozę oddziaływania projektu POŚ dla Powiatu Opoczyńskiego wykonano z wykorzystaniem następujących materiałów sporządzonych na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.),
- Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”,
- Polityka ekologiczna państwa 2020
- Strategia innowacyjności efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
- Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030),
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020,
- Strategia „Sprawne Państwo 2020”,
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
- Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
- Krajowy Program Ochrony Powietrza w Polsce do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.),
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2022,
- Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- Program Ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, Plan działań na lata 2015-2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, projekt,

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi, Łódź sierpień 2018r.,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego 2016 na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024, Łódź 2016r.,
- Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem lat 2023-2028, Łódź, czerwiec 2017r.,
- Strategia Rozwoju Powiatu Opoczyńskiego na lata 2014-2020,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023, czerwiec 2016r.

3. Analiza stanu środowiska

3.1. Ogólna charakterystyka Powiatu Opoczyńskiego

Pod względem administracyjnym powiat opoczyński położony jest we wschodnim krańcu województwa łódzkiego i graniczy z województwami: mazowieckim – po północno-wschodniej stronie oraz świętokrzyskim – po stronie południowo-wschodniej. Zajmuje on powierzchnię 1 040 km^2 (5,7% powierzchni województwa). Teren powiatu opoczyńskiego graniczy z powiatami:

- województwa łódzkiego: piotrkowskim, tomaszowski i radomszczańskim,
- województwa świętokrzyskiego: koneckim,
- województwa mazowieckiego: przysuskim.

Powiat tworzą gminy miejsko-wiejskie: Opoczno i Drzewica i gminy wiejskie: Białaczów, Mniszków, Paradyż, Poświętne, Sławno i Żarnów.

Liczba mieszkańców powiatu opoczyńskiego wynosi 76 623 osób (stan na 31.12.2018r.).

W powiecie dominuje przemysł ceramiczny, związany z produkcją płytek ceramicznych, terakoty i gresu. Ważną rolę w gospodarce odgrywa rolnictwo. W regionie opoczyńskim silne są nadal tradycje folklorystyczne: obrzędowość, charakterystyczne stroje.

3.2. Gleby

Powiat opoczyński cechuje się niską jakością gleb. Dominują tu gleby klasy: IVa, IVb, V. Gleby I i II klasy nie występują na terenie powiatu. Gleby pochodzenia organicznego, zaliczane do III i IV klasy bonitacyjnej występują na terenie gminy Żarnów, w dolinach rzek Czarnej, Popławki i Wąglanki. Na terenie powiatu opoczyńskiego występują gleby wytworzone na piaskach ze żwirem oraz piaskach gliniastych. Są to pseudobielice, gleby brunatne właściwe, brunatne wyługowane i kwaśne oraz gleby piaszczyste różnej genezy.

3.3. Wody podziemne

Powiat opoczyński usytuowany jest w obrębie środkowomałopolskiego regionu hydrogeologicznego. Poziomy wodonośne mające znaczenie użytkowe występują w utworach: czwartorzędowych, kredowych, jury górnej, środkowej i dolnej.

Na terenie Powiatu znajdują się cztery Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (naturalne zbiorniki wodne gromadzące wody podziemne, mające strategiczne znaczenie w gospodarce wodnej kraju): nr 401 Niecka Łódzka, nr 404 Koluszki, nr 410 Opoczno oraz nr 411 Końskie

W granicach zasięgu głównych zbiorników wód podziemnych istnieją ograniczenia w lokalizacji obiektów przemysłowych i usługowych stanowiących potencjalne źródło zagrożenia zanieczyszczeniem wód podziemnych.

3.4. Wody powierzchniowe

Powiat opoczyński znajduje się w obszarze zlewni rzeki II rzędu – Pilicy, będącej najdłuższym, lewym dopływem Wisły, uchodzącym w 457 km biegu. W północno-zachodniej części Powiatu biegnie wododział trzeciego rzędu rzeki Drzewiczki (drugi co do wielkości prawobrzeżny dopływ Pilicy). Pozostałe większe rzeki, płynące na terytorium powiatu opoczyńskiego, to: Wąglanka – będąca lewobrzeżnym dopływem Drzewiczki. Uchodzi do niej w 50,4 km. Całkowita długość Wąglanki wynosi 39,6 km, Popławka – prawobrzeżny dopływ Czarnej Malenieckiej, uchodzi do niej w 9,7 km, Czarna Maleniecka (Konecka) – prawostronny dopływ rzeki Pilicy, całkowita jej długość wynosi 85 km, Brzuśnia – prawostronny dopływ Drzewiczki oraz Pogorzelec – lewostronny dopływ Wąglanki.
Do największych zbiorników wodnych, znajdujących się na terenie powiatu opoczyńskiego należą: Zalew Sulejowski (zbiornik sztucznie utworzony w wyniku przegrodzenia rzeki Pilicy, częściowo położony na terenie gminy Mniszków. Oprócz funkcji retencyjnej i energetycznej zbiornik jest wykorzystywany do celów rekreacyjnych), Zbiornik Miedzna (utworzony na terenie łąk zalanych wodami rzeki Wąglanki, na terenie gmin Białaczów i Żarnów. Zalew jest zbiornikiem retencyjnym przeznaczonym dla potrzeb rolnictwa), Zbiornik w Drzewicy (utworzony poprzez spiętrzenie wód rzeki Drzewiczki. Głównym celem zbiornika jest retencja wód dla potrzeb rolnictwa. Wykorzystywany jest również do celów rekreacyjnych) oraz Zalew w Opocznie (zbiornik o funkcji retencyjno-rekreacyjnej położony w rozwidleniu rzek Wąglanki i Drzewiczki).

3.5. Powietrze atmosferyczne

Na stan czystości powietrza w Powiecie Opoczyńskim wpływają głównie zanieczyszczenia emitowane przez:

- szlaki komunikacyjne drogowe i kolejowe,
- lokalne kotłownie i źródła ciepła,
- zakłady przemysłowe i usługowe.

3.6. Zasoby przyrodnicze

3.6.1. Stan zasób przyrodniczych

Lasy na terenie powiatu opoczyńskiego tworzą zwarte kompleksy w gminach Białaczów, Drzewica, Mniszków i Poświętne. Lasy gminy Mniszków należą do Sulejowskiego Parku Krajobrazowego, a część lasów gminy Poświętne do Spalskiego Parku Krajobrazowego. Są to jednocześnie największe obszarowo tereny leśne. Środkowa część powiatu charakteryzuje się występowaniem zdecydowanie mniejszych kompleksów leśnych. Ogólna powierzchnia terenów leśnych w powiecie w roku 2018 wynosiła 32 903,02 ha, w tym lasów 32 438,43 ha. Grunty leśne według własności: publiczne ogółem - 20 009,02 ha, w tym Skarbu Państwa - 19 914,33 ha oraz prywatne - 12 894,00 ha. Lesistość powiatu jest stosunkowo wysoka - wynosi 31,2%, przy średniej dla województwa 21,5%.

Na obszarze powiatu są bardzo duże powierzchnie lasów, terenów objętych ochroną. Zagrożenia dla różnorodności biologicznej są przede wszystkim wywołane gospodarczą działalnością człowieka. Silna antropopresja niesie za sobą wymieranie gatunków, a w konsekwencji ubożenie ekosystemów i zmniejszanie lokalnej bioróżnorodności.

3.6.2. Obszary chronione

PARKI KRAJOBRAZOWE

Na terenie Powiatu Opoczyńskiego zlokalizowane są 2 parki Krajobrazowe: Sulejowski i Spalski.

Wykaz Parków Krajobrazowych zlokalizowanych na terenie Powiatu Opoczyńskiego

Nazwa obszaru	Charakterystyka
Sulejowski Park Krajobrazowy (w powiecie opoczyńskim na terenie gminy Mniszków) – wprowadzony Uchwałą nr XLVII/614/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 lutego 2018r. w sprawie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2018r. poz. 1342) o powierzchni ogólnej 16707 ha. Otulina Sulejowskiego PK ma powierzchnię 39569 ha.	Park obejmuje i ochrania jeden z najcenniejszych fragmentów dorzecza Pilicy w jej środkowym odcinku od okolic Bąkowej Góry do okolic Tomaszowa Mazowieckiego. Osią parku jest rzeka Pilica i utworzony na niej Zbiornik Sulejowski. Park ochrania krajobraz nadrzeczny Pilicy, Czarnej Malenieckiej (Koneckiej), delty Luciąży, śródleśnych strumieni, np. strugi Młynki czy Rosochy. W Sulejowskim PK znajduje się fragment najlepiej zachowanego koryta Pilicy charakteryzujący się licznymi, naturalnymi i malowniczymi meandrami. Na obszarze Sulejowskiego PK znajduje się 11 rezerwatów przyrody głównie leśnych.
Spalski Park Krajobrazowy (w powiecie na terenach gmin: Poświętne i Opoczno) – wprowadzony Rozporządzeniem nr 26/2006 Wojewody Łódzkiego z dnia 13 lipca 2006 roku (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego nr 258, poz. 1990 z dnia 24 lipca 2006 roku) o powierzchni ogólnej 12875,5 ha. Otulina Spalskiego PK ma powierzchnie 23192,50 ha.	Naturalną osią parku jest dolina Pilicy z różnorodnością krajobrazów związanych z meandrującą rzeką, jej starorzeczem i dopływami oraz przyległymi lasami będącymi pozostałościami dawnej puszczy. Najbardziej interesujący krajobrazowo fragment doliny to przełomowy odcinek rzeki w pobliżu Inowłodza. Z terenów krawędziowych doliny w Legnicy i Zakościelu rozpościerają się rozległe panoramy widokowe.

	Równie atrakcyjnymi miejscami widokowymi są tereny w okolicach Łęgu i Grotowic. Na obszarze Spalskiego PK znajduje się 5 rezerwatów leśnych oraz 1 rezerwat florystyczny.

REZERWATY

Wykaz Rezerwatów Przyrody znajdujących się na terenie Powiatu Opoczyńskiego

Nazwa obszaru	Charakterystyka
Białaczów w gminie Białaczów, o powierzchni 21,87ha	Utworzony w 1976 roku w celu ochrony lasu wielogatunkowego z skupiskami: grabu, lipy, jawora, buka.
Błogie w gminie Mniszków, o powierzchni 69,22 ha	Rezerwat leśny utworzony w 1976 roku, którego celem utworzenia było zachowanie fragmentów naturalnych drzewostanów jodłowych oraz mieszanych z udziałem jodły, na północnej granicy zasięgu jodły w Puszczy Pilickiej. Rezerwat znajduje się w Sulejowskim Parku Krajobrazowym.
Diabla Góra w gminie Żarnów, zajmujący powierzchnię 161,19 ha, utworzony w 1988 roku	Głównym przedmiotem ochrony są wzgórza z wychodniami piaskowcowymi, porośnięte borem sosnowym. Rezerwat obejmuje wzniesienie o nazwie diabla Góra.
Gaik w gminie Mniszków, o powierzchni 35,85 ha, utworzony w 1976 roku	Chroni fragmenty naturalnych wielogatunkowych lasów grądowych ze starymi dębami. Rezerwat znajduje się w Sulejowskim Parku Krajobrazowym.
Jodły Sieleckie w gminie Żarnów, o powierzchni 32,74ha, utworzony w 1998 roku	Celem utworzenia tego rezerwatu była ochrona lasu z udziałem jodły na terenie pagórkowatym z historycznymi pozostałościami po wyrobiskach rudy żelaza.

Źródło: www.bip.lodz.rdos.gov.pl

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu (w gminach: Paradyż i Żarnów). Obowiązującym aktem regulującym status Pilczańskiego OChK jest uchwała XXII/407/12 sejmiku Województwa Łódzkiego utworzony dnia 27.03.2012 r. w sprawie Piliczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego 2012.1472 ze zm.). Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 43 790 ha. Obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych dla możliwości zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełniących funkcję korytarzy ekologicznych.

POMNIKI PRZYRODY

Na terenie powiatu opoczyńskiego pomniki przyrody występują w formie ożywionej jako pojedyncze drzewa bądź ich grupy – np. aleje. Na omawianym obszarze ustanowiono 17 pomników przyrody (dane pochodzą z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, stan na 20.01.2020r.).

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Cenne zasoby przyrodnicze Powiatu są również chronione na podstawie uznania ich za użytki ekologiczne. Na omawianym obszarze ustanowiono 47 użytków ekologicznych.

3.6.3. Obszary Natura 2000

Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej (PLH260015) - specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa). Obszar o powierzchni 5 780,6 ha obejmuje dolinę Czarnej Koneckiej (Malenieckiej) od źródeł do ujścia, z kilkoma dopływami i z przylegającymi do niej kompleksami łąk i stawów, oraz lasami. Czarna Konecka jest największym prawobrzeżnym dopływem Pilicy (ok. 85 km). Obszar źródliskowy w całości pokryty jest lasami, z przewagą borów mieszanych i grądów. Tereny w wielu miejscach są podmokłe (zarastające śródleśne łąki, torfowiska), a strefy źródliskowe Czarnej zajmują rozległe śródleśne torfowiska. W środkowym odcinku dominują bory sosnowe, łąki i mokradła zajmują niewielkie powierzchnie w górnym i znacznie większe w środkowym i dolnym biegu rzeki. Rzeka na przeważającej długości zachowała naturalny charakter koryta i doliny (rzeka wyżynna). Niezbyt długie i nieliczne uregulowane odcinki, mają związek z historią tych terenów: dolina Czarnej była jednym z najważniejszych obszarów "Staropolskiego Okręgu Przemysłowego" (okres XVI - pocz. XIX wieku), wzdłuż jej koryta i dopływów zlokalizowane były liczne kuźnice (fabryki żelaza), napędzane siłą wody. Istotna cechą obszaru jest duża różnorodność (16 typów) siedlisk Natura 2000, jakie zachowały się w warunkach ekstensywnego użytkowania.

Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy (kod PLH140016) - obejmuje 80-kilometrowy, równoleżnikowo biegnący odcinek doliny Pilicy, szeroki na 1-5 km, pomiędzy Inowłodzem, a Ostrówkiem - Mniszewem (ujście do Wisły) oraz dolinę Drzewiczki. Północną granicę obszaru stanowi stroma skarpa, o wysokości względnej do 20 m, miejscami pokryta roślinnością kserotermiczną. Część południowa doliny Pilicy jest płaska, w znacznym stopniu pokryta lasami. Rzeka na tym odcinku meandruje, tworząc liczne wysepki, łachy i ławice piasku. Niskie wyspy są nagie, wyższe porośnięte zaroślami wierzbowymi. Koryto Pilicy ma tu szerokość 100-150 m i łączy się z licznymi starorzeczami, zarośniętymi w różnym stopniu. Po wybudowaniu w 1973r. Zbiornika Sulejowskiego przepływ wody w rzece zmniejszył się o około 25%. Naturalne zalewanie doliny podczas wezbrań powodziowych należy do rzadkości, co ma wpływ na zmniejszenie nawodnienia doliny. Terasa zalewowa jest częściowo zmeliorowana, dominują na niej łąki i pastwiska o różnym stopniu wilgotności, zbiorowiska turzyc i trzcin. Wilgotne zagłębienia terenu porośnięte są wierzbami i olszą. Część łąk i pastwisk, w tym zmeliorowanych, na skutek braku użytkowania porasta krzewami i drzewami lub zabagnia się. W części południowo - zachodniej na powierzchni kilkuset ha rozciągają się tzw. Błota Brudzewskie, największe torfowisko w dolinie, zmeliorowane i osuszone w znacznej części w poprzednich latach. Na południu, w okolicy miejscowości Promna, występuje kompleks torfiarek (ponad 16 ha). Na obrzeżu obszaru, po południowej stronie rzeki pomiędzy Gapinem i Grzmiącą rozciąga się największy i najcenniejszy kompleks leśny obejmujący zróżnicowane siedliska leśne, od boru świeżego poprzez lasy łęgowe do olsu jesionowego. W okolicach Duckiej Woli znajduje się kompleks leśny Majdan. Są to

głównie lasy sosnowe na piaszczystych glebach oraz płaty drzewostanów liściastych z olszą i dębem, zajmujące bogate siedliska grądowe i bagienne. Dominującym typem użytkowania gruntów są tereny związane z rolnictwem, a lasy zajmują niewiele ponad 20% obszaru. Zróżnicowana pod względem składu i wilgotności gleba, a także ekstensywne użytkowanie użytków zielonych stworzyły bardzo ciekawy, mozaikowy układ siedlisk, poczynając od kserotermicznych po bagienne. W ostoi utrzymują się duże kompleksy łąk. Obszar obejmuje pozostałości naturalnych lasów spalskich, z których najcenniejsze są płaty starych dąbrów. W dolinie dobrze zachowały się także lasy łęgowe. Z tego obszaru podawanych jest 10 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 9 gatunków z Załącznika II tej dyrektywy. Ostoja charakteryzuje się bogatą florą - stwierdzono tu występowanie 575 gatunków roślin naczyniowych, w tym rzadkie, zagrożone i prawnie chronione. Dolina jest od 1984r. zasiedlona przez bobry, a od połowy lat 90-tych XX w. przez wydry. Pilica jest jedną z ważniejszych w Polsce rzek z punktu widzenia ochrony ichtiofauny (występuje tu 7 gatunków ryb z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG). Ostoja w znacznej części pokrywa się z OSOP Dolina Pilicy. Jest to ważna ostoja ptasia o randze krajowej K68. Występują tu co najmniej 32 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.

***Obszar Natura 2000 Dolina Pilicy (kod PLB140003*)** - podobnie jak opisywany wcześniej obszar PLH 140016 obejmuje 80 km równoleżnikowy odcinek doliny Pilicy. Północną granicę obszaru stanowi stroma skarpa, o wysokości względnej do 20 m, miejscami pokryta roślinnością kserotermiczną. Część południowa doliny jest płaska. Rzeka meandruje, tworząc liczne wysepki, łachy i ławice piasku. Po wybudowaniu w 1973r. Zbiornika Sulejowskiego przepływ wody w rzece zmniejszył się o około 25%. Naturalne zalewanie doliny podczas wezbrań powodziowych należą do rzadkości, co ma wpływ na zmniejszenie nawodnienia doliny. Terasa zalewowa jest częściowo zmeliorowana, dominują na niej łąki i pastwiska o różnym stopniu wilgotności, zbiorowiska turzyc i trzcin. Wilgotne zagłębienia terenu porośnięte są wierzbami i olszą. Część łąk i pastwisk, w tym zmeliorowanych, na skutek nieużytkowania porasta krzewami i drzewami lub zabagnia się. W części południowo - zachodniej na powierzchni kilkuset ha rozciągają się tzw. Błota Brudzewskie, największe torfowisko w dolinie, zmeliorowane osuszone w znacznej części w latach poprzednich. Na południu, od miejscowości Promna występuje kompleks torfiarek (ponad 16 ha). Na obrzeżu obszaru, po południowej stronie rzeki pomiędzy Gapininem i Grzmiącą rozciąga się największy i najcenniejszy kompleks leśny obejmujący zróżnicowane siedliska leśne, od boru świeżego poprzez lasy łęgowe do olsu jesionowego. W okolicach Duckiej Woli znajduje się kompleks leśny Majdan. Są to głównie lasy sosnowe na piaszczystych glebach oraz płaty drzewostanów liściastych z olszą i dębem, zajmujące bogate siedliska grądowe i bagienne. Dolina jest wykorzystywana rekreacyjnie, zwłaszcza pod zabudowę letniskową, miejscami tworzącą skupienia (Kępa Niemojewska). Ma to negatywny wpływ na przyrodę. Dominującym typem użytkowania ziemi są tereny związane z rolnictwem, a lasy zajmują niewiele ponad 20 % obszaru. Ostoja ptasia o randze krajowej K 68. Występują tu co najmniej 32 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej

Czerwonej Księgi (PCK). Na terenie ostoi stwierdzono 56 lęgowych gatunków ptaków związanych z siedliskami wodnymi i bagiennymi. W okresie lęgowym obszar zasiedla 7-10% populacji krajowej sieweczki obrożnej, 5%-10% populacji krajowej brodźca piskliwego, około 5% krwawodzioba, 4,5% dudka, około 2% rycyka oraz co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion, bączek, bąk, błotniak stawowy, cyranka, czernica, gąsiorek, lelek, nurogęś, podróżniczek, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, sieweczka rzeczna, trzmielojad, zimorodek; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: błotniak łąkowy, bocian biały, bocian czarny, krzyżówka, derkacz, jarzębatka, kropiatka, lerka, świergotek polny, zausznik. Zróżnicowana pod względem składu i wilgotności gleba, a także ekstensywne użytkowanie użytków zielonych stworzyły bardzo ciekawy, mozaikowaty układ siedlisk i roślinności - poczynając od kserotermicznych po bagienne. W ostoi utrzymują się duże kompleksy łąk. Obszar obejmuje pozostałości naturalnych lasów spalskich, z których najcenniejsze są płaty starych dąbrów. W dolinie dobrze zachowały się także lasy łęgowe. Z tego obszaru podawanych jest 6 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Ostoja charakteryzuje się bogatą florą - stwierdzono tu występowanie 575 gatunków roślin naczyniowych, w tym rzadkie, zagrożone i prawnie chronione. Dolina jest od 1984r. zasiedlona przez bobry, a od połowy lat 90.XX w. przez wydry. Pilica jest jedną z ważniejszych w Polsce rzek z punktu widzenia ochrony ichtiofauny.

3.7. Różnorodność biologiczna

Na obszarze powiatu zagrożeniem różnorodności biologicznej są przede wszystkim zmiany zachodzące w siedliskach, które uniemożliwiają zachowanie gatunku. Zagrożenia zwykle mają związek z gospodarczą działalnością człowieka, która w głównej mierze polega na przekształcaniu siedlisk.

Dużym zagrożeniem dla zasobów przyrody w powiecie jest silna antropopresja, która niesie za sobą wymieranie gatunków, a w konsekwencji ubożenie ekosystemów i zmniejszanie lokalnej bioróżnorodności. Głównym zagrożeniem dla gatunków roślin jest zmiana charakteru ich siedlisk.

Straty w bioróżnorodności spowodowane są m.in. poprzez wylesianie, zabiegi pielęgnacyjne w lasach, utworzenie sztucznych zbiorników wodnych, melioracje, wypalanie traw, powstawanie dzikich wysypisk śmieci oraz zanieczyszczenie wód.

3.8. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Hałas komunikacyjny

Źródłem hałasu na terenie Powiatu Opoczyńskiego jest przede wszystkim transport drogowy oraz transport kolejowy. Na poziom hałasu drogowego ma wpływ szereg czynników związanych z ruchem pojazdów i parametrami drogi. Do najważniejszych z nich należą:

- problemy komunikacyjne – nieprzystosowanie nawierzchni do występującego natężenia ruchu i obciążenia (duży udział pojazdów ciężarowych powoduje szybkie niszczenie nawierzchni),
- natężenie ruchu związane bezpośrednio ze znaczeniem drogi w układzie komunikacyjnym,

- struktura ruchu (udział pojazdów ciężkich i hałaśliwych),
- średnia prędkość pojazdów i ich stan techniczny,
- płynność ruchu,
- rodzaj i stan nawierzchni.

Hałas drogowy jest zjawiskiem o tendencjach wzrostowych, uzależnionym od takich czynników jak: wskaźnik presji motoryzacji, gęstość sieci dróg i odległość terenów stale zamieszkiwanych od dróg o dużym natężeniu. Środki transportu są ruchomymi źródłami hałasu decydującymi o parametrach klimatu akustycznego przede wszystkim na terenach zurbanizowanych. Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów i zwiększające się natężenie ich ruchu można przyjąć, że na terenie powiatu utrzymywać się będzie tendencja wzrostowa natężenia hałasu związanego z ruchem kołowym. Należy jednak podkreślić, że wzrost natężenia hałasu nie jest wprost proporcjonalny do wzrostu natężenia ruchu samochodowego i rośnie wolniej. Wynika to głównie z poprawy jakości użytkowanych samochodów.

Hałas związany z komunikacją i transportem kolejowym jest mniej uciążliwy, ponieważ dotyczy tylko terenów w pobliżu trakcji kolejowej (zasięg uciążliwości hałasu wynosi do ok. 300m) i jest związany z częstotliwością ruchu pociągów i ich rodzajów (pasażerskie czy towarowe).

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy obejmuje zarówno dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia, a także części procesów technologicznych oraz instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych, dźwięki emitowane z urządzeń obiektów handlowych oraz urządzenia nagłaśniające w lokalach rozrywkowych. Źródłem hałasu są także linie przesyłowe wysokiego napięcia. Hałas powstaje również na terenie stacji elektroenergetycznych najwyższych napięć w związku ze stosowaniem sprężarek do napędu łączników i transformatorów.

Obecnie systemy lokalizacji nowych inwestycji, a także potrzeba sporządzenia ocen oddziaływania na środowisko, kontrole i egzekucja nałożonych kar pozwalają na znaczne ograniczenie tych uciążliwości. Ponadto dla źródeł hałasu przemysłowego, ze względu na ich niewielkie rozmiary, istnieją różne możliwości techniczne ograniczenia emisji hałasu (np. stosowanie tłumików akustycznych, obudów poszczególnych urządzeń czy zwiększenie izolacyjności akustycznej ścian pomieszczeń, w których znajdują się maszyny wytwarzające hałas).

3.9. Gospodarka odpadami

Odpady komunalne

Na terenie powiatu zlokalizowane jest składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Domaszno w gminie Drzewica. Pojemność całkowita składowiska wynosi 72000 m^3, planowany termin zamknięcia określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami na rok 2020.

W miejscowości Różanna w gminie Opoczno funkcjonuje Zakład Unieszkodliwiania Odpadów. Powierzchnia Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów wynosi 15,47 ha. Przewidziany termin zamknięcia – 2031 rok.

W Powiecie Opoczyńskim występują różne systemy zbierania odpadów komunalnych. Podstawę indywidualizacji postępowania w poszczególnych gminach stanowią sposoby zbiórki odpadów, gwarantujące ich sprawny przewóz od wytwórcy do miejsca przetworzenia lub unieszkodliwienia. We wszystkich gminach prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Odpady w zależności od przyjętego w gminie systemu są segregowane na poszczególne frakcje. Główne frakcje to: papier i tektura, metal, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, szkło, odpady ulegające biodegradacji z podziałem na bioodpady i odpady zielone. Odpady są odbierane z gospodarstw domowych i miejsc zbiorowego zamieszkania zgodnie z przyjętym indywidualnie w gminach harmonogramem.

Zbiórka poszczególnych grup odpadów:

- zbiórka odpadów wielkogabarytowych i tzw. "elektrośmieci" odbywa się akcyjnie z terenów posesji, według harmonogramu lub za powiadomieniem,
- przeterminowane leki można oddawać w wyznaczonych przychodniach rejonowych lub aptekach,
- zużyte baterie oraz tzn. "mała elektronikę" (np. telefony) zbierane są do pojemników w wyznaczonych budynkach użyteczności publicznej: szkołach, urzędach, itp.
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny można oddawać w sklepach RTV i AGD przy zakupie nowego,
- nieczystości płynne odbierane z terenu nieruchomości po zgłoszeniu potrzeby do przedsiębiorcy posiadającego zezwolenie gminy na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i przekazywanie do stacji zlewnej.

Na terenie Powiatu Opoczyńskiego zebranych zostało 11 773,05 Mg odpadów komunalnych, z czego 9 712,73 Mg pochodziło z gospodarstw domowych (dane GUS za rok 2018).

We wszystkich gminach Powiatu Opoczyńskiego funkcjonują Gminne Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (GPSZOK).

W ramach działalności GPSZOK przyjmowane są następujące odpady komunalne: przeterminowane leki i chemikalia, meble i odpady wielkogabarytowe, odpady zielone, odpady komunalne ulegające biodegradacji w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji, popiół z palenisk domowych, odpady budowlano-remontowe, pochodzące z remontów i innych robót budowlanych wykonywanych we własnym zakresie, na wykonanie których nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę, lub na wykonanie których nie jest wymagane zgłoszenie do administracji budowlano-architektonicznej, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony oraz odpady zbierane ,,u źródła’’: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło opakowaniowe, opakowania wielomateriałowe.

Odpady niebezpieczne

Podstawowym źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych jest działalność przemysłowa i usługowa. Odpady niebezpieczne powstają również w gospodarstwach domowych, służbie zdrowia, budynkach administracyjnych itp.

Na obszarze Powiatu Opoczyńskiego nie ma zlokalizowanych czynnych składowisk odpadów niebezpiecznych, mogilnika, składowisk przyjmujących azbest oraz obiektów umożliwiających neutralizację obiektów medycznych. W powiecie nie działają podmioty unieszkodliwiające lub prowadzące odzysk odpadów niebezpiecznych.

W Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów w Różannej są kwatery, gdzie składuje się odpady niebezpieczne. Jest to tzw. Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych, gdzie są one magazynowane czasowo.

Na terenie powiatu ze strumienia odpadów komunalnych wydziela się: odpady niebezpieczne tj. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki i chemikalia, zużyte opony oraz meble i inne odpady wielkogabarytowe.

W poszczególnych punktach w gminach na terenie powiatu są ustawione pojemniki na różne rodzaje odpadów niebezpiecznych: baterie (większe sklepy przemysłowe, markety), akumulatory (stacje napraw samochodowych), lampy fluorescencyjne, sprzęt elektronicznego (sklepy elektryczne, sklepy AGD), oleje odpadowe, smary (stacje benzynowe) oraz odpady medyczne i przeterminowane leki (ośrodki zdrowia, apteki).

We wszystkich gminach w powiecie przeprowadzona została inwentaryzacja miejsc występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenia dla środowiska (inwentaryzacja pokryć dachowych zawierających azbest). Gminy posiadają własne „Programy usuwania wyrobów zawierających azbest”, który to ma być usunięty do roku 2032. Baza azbestowa w gminach jest na bieżąco aktualizowana, ponieważ gminy prowadzą akcje dopłat do zbiórki azbestu i jest on sukcesywnie eliminowany z ich terenów.

Odpady z sektora gospodarczego

Na terenie powiatu opoczyńskiego nie ma składowiska odpadów przemysłowych. Odpady z sektora gospodarczego wytworzone na terenie powiatu są transportowane przez specjalistyczne firmy, posiadające odpowiednie zezwolenia w tym zakresie oraz unieszkodliwione (odpady niebezpieczne) lub wykorzystane gospodarczo. Wytwórcy tych odpadów gospodarczych organizują ich wywóz we własnym zakresie.

Według GUS z 2018 roku na obszarze powiatu opoczyńskiego powstało łącznie 51,4 tyś. Mg odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych), z czego poddano odzyskowi 21,7 tyś. Mg, przekazano innym odbiorcom 27,7 Mg i magazynowano czasowo 2,0 tyś. Mg. Najwięcej odpadów gospodarczych powstaje w zakładach ceramicznych.

4. Problemy ochrony środowiska na terenie Powiatu Opoczyńskiego istotne z punktu wdrażania projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”

4.1. Degradacja gleb i powierzchni ziemi

Na jakość gleby znaczący wpływ ma jej naturalna odporność na określony rodzaj zanieczyszczenia. O jej odporności z kolei decydują przede wszystkich jej właściwości fizyko-chemiczne tj. wielkość kompleksu sorpcyjnego-zawartości minerałów ilastych, zawartość próchnicy, odczyn pH.

Główne zagrożenia i problemy:

- naturalne zagrożenie gleb procesami erozyjnymi,
- zakwaszenie gleb obniżające ich przydatność rolniczą,
- degradacja powierzchni ziemi spowodowana rozbudową infrastruktury technicznej zaopatrzenia w energię, wodę i gaz a także rozbudową sieci drogowej,
- lokalne zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi głównie w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych,
- eksploatacja surowców, ingerencja w środowisko naturalne powodująca jego zanieczyszczenie lub zubożenie jego walorów.

4.2. Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych

Na terenie Powiatu punkty kontrolne regionalnego monitoringu wód powierzchniowych zlokalizowane są w Drzewicy (rz. Drzewiczka) oraz w Opocznie (rz. Opocznianka).

Ocena jednolitych części wód powierzchniowych badanych w latach 2017-2018 roku

Nazwa punktu	Kod jcwp	Nazwa jcwp	Rok badań	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego	Klasa stanu chemicznego	Ocena jcwp
Drzewiczka-Drzewica	PLRW 20009254859	Drzewiczka od Wąglanki do Brzuśni	2017	słaby potencjał ekologiczny	Stan poniżej dobrego	zły stan wód
			2018	-	Stan poniżej dobrego	zły stan wód
Opocznianka - Opoczno	PLRW 200062548489	Opocznianka	2018	umiarkowany stan ekologiczny	nie określono	zły stan wód

* Źródło: GIOŚ Warszawa – Klasyfikacja i ocena stanu jcwp rzecznych Łódzkie

W celu ochrony wód sporządzono „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (PGW). Dokument wyznacza cele środowiskowe dla jednolitych części wód i obszarów chronionych (ustala wartości graniczne wybranych wskaźników jakości wód dla poszczególnych JCWP, JCWPd i obszarów chronionych). Zgodnie z zapisami w/w dokumentu, dla naturalnych części wód celem środowiskowym będzie osiągnięcie co najmniej dobrego

stanu ekologicznego, natomiast dla silnie zmienionych oraz sztucznych części wód - co najmniej dobrego potencjału ekologicznego.

Według map obrazujących granice jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), mapy dostępne na stronie Geoportal Otwartych Danych Przestrzennych (polska.e-mapa.net) teren Powiatu położony jest w regionie wodnym Środkowej Wisły, w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych PLGW200073, PLGW200084 i PLGW200085.

Według sprawozdania z monitoringu regionalnego zwykłych wód podziemnych na terenie województwa łódzkiego w 2016r. (WIOŚ Łódź, 2017) w granicach Powiatu Opoczyńskiego w okresie sprawozdawczym znajdował się 1 punkt pomiarowy wód podziemnych. W punkcie tym otrzymano wyniki typowe dla III klasy wód (wody zadowalającej jakości; wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego oddziaływania antropogenicznego; mniejsza część wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

Główne zagrożenia i problemy:

- nie oczyszczone ścieki komunalne, przemysłowe
- nieszczelne instalacje bezodpływowych zbiorników na nieczystości
- spływy powierzchniowe z terenów rolniczych, komunikacyjnych i przemysłowych
- dopływ zanieczyszczonych wód powierzchniowych z poza terenu powiatu
- stosowanie nawozów chemicznych na terenach dolinnych w miejscach gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią terenu oraz gruntach o większych spadkach w kierunku cieków wodnych.
- zanieczyszczenia naturalne, które pochodzą z domieszek zawartych w wodach powierzchniowych i podziemnych – np. zasolenie, zanieczyszczenie związkami żelaza

Planowane na terenie powiatu inwestycje, zarówno na etapie realizacji (faza budowy) jak i późniejszej eksploatacji nie będą negatywnie oddziaływać na jakość wód, tym samym nie będą stanowić zagrożenia dla osiągnięcia celów środowiskowych wód i ekosystemów wodnych. W czasie prac budowlanych należy dbać o właściwy stan techniczny maszyn budowlanych i urządzeń oraz środków transportujących materiały budowlane na plac budowy w celu zapobieżenia ewentualnym awariom instalacji paliwowych i tym samym wyciekom substancji ropopochodnych, które mogą spowodować zanieczyszczenie gruntu, a pośrednio również wód. Na etapie funkcjonowania inwestycji zalecenia w zakresie ochrony wód dotyczyć będą właściwego sposobu gospodarowania powstającymi w budynku ściekami i odpadami.

4.3. Powietrze atmosferyczne

Największą presję na stan powietrza wywiera energetyczne spalanie paliw, które jest źródłem emisji podstawowej: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i pyłu. Stężenia tych substancji w powietrzu wykazują zmienność w ciągu roku – rosną w sezonie grzewczym

i maleją latem. Występuje też wyraźna różnica pomiędzy wielkością emisji tych substancji na obszarach miast i poza nimi. Można tu wyodrębnić:

- emitory wysokie (emitory punktowe – duże obiekty przemysłowe) oddziałujące w większych odległościach,
- emitory niskie (emitory punktowe lub powierzchniowe – małe zakłady i lokalne kotłownie oraz indywidualne systemy grzewcze mieszkańców) mające wpływ na bezpośrednie ich sąsiedztwo.

Najpoważniejszym remitentem emisji liniowej jest transport samochodowy. Substancje emitowane z silników oddziałują na stan czystości w najbliższym otoczeniu dróg, a ich wpływ maleje wraz z odległością. Dlatego też największe strumienie zanieczyszczeń związane są z głównymi węzłami komunikacyjnymi, w tym: wzdłuż ulic o zwartej, obustronnej zabudowie, będących tranzytowymi ciągami komunikacyjnymi (podwyższone stężenia NO_2, CO, formaldehydu, benzenu, itp.). Istotne znaczenie ma również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon i nawierzchni dróg. Największa emisja liniowa dotyczy drogi ekspresowej S8, drogi krajowej nr 48 oraz dróg wojewódzkich, ponieważ są to główne szlaki komunikacyjne powiatu.

Główne zagrożenia i problemy:

- zanieczyszczenia komunikacyjne
- zanieczyszczenia przemysłowe,
- emisja niezorganizowana: oczyszczalnie ścieków, obiekty infrastruktury społecznej, stacje obsługi samochodów i stacje paliw płynnych, składowiska materiałów opałowych, budowlanych, inne.

4.4. Zasoby przyrodnicze

Działania w zakresie ochrony przyrody powinny obejmować ochronę prawnie chronionych form przyrody, lasów (przeciwdziałanie powstawaniu dzikich wysypisk, wypalaniu traw), jak również możliwość wykorzystania tych terenów dla rozwoju turystyki.

Zagrożenia dla terenów pod ochroną:

- zmiany stosunków wodnych: przeprowadzone melioracje i brak obsługi urządzeń na rowach melioracyjnych wpłynęły na obniżenie poziomu wód gruntowych i przesuszenie wielu miejsc,
- intensywna gospodarka leśna (wycinka),
- zabiegi melioracyjne na terenach leśnych prowadzące do zaniku siedlisk torfowiskowych i podmokłych łąk,
- zmiana sposobu gospodarowania na łąkach i odejście od ich wykaszania i wypasania, co powoduje ich zakrzaczenie,
- nielegalne wysypiska śmieci,
- wypalanie łąk,

- zagrożenia komunikacyjne występujące wzdłuż drogowych i kolejowych szlaków komunikacyjnych,
- zagrożenia związane z pracami dotyczącymi odwodnienia dróg i nasypów kolejowych lub budową urządzeń infrastruktury drogowej.

4.5. Hałas

Najbardziej uciążliwym źródłem hałasu na obszarze Powiatu Opoczyńskiego jest komunikacja drogowa oraz działalność przemysłowa. Szacuje się, że z uwagi na zwiększającą się liczbę pojazdów mechanicznych natężenie hałasu będzie stopniowo wzrastać. Ponadto hałas drogowy jest trudny do eliminowania, ze względu na fakt przebiegania tras przez tereny zurbanizowane.

Ochrona przed hałasem powinna polegać na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez zmniejszanie poziomu hałasu komunikacyjnego poprzez nasadzenia drzew lub montaż ekranów akustycznych w miejscach szczególnie narażonych.

Główne zagrożenia i problemy:

- niekorzystne zjawisko rozszerzania się obszarów zagrożonych hałasem samochodowym,
- problemy komunikacyjne – nieprzystosowanie nawierzchni do występującego natężenia ruchu i obciążenia (duży udział pojazdów ciężarowych powoduje szybkie niszczenie nawierzchni)
- brak inwentaryzacji obszarów, na których występują przekroczenia wartości normatywnych hałasu w środowisku, a w szczególności obszarów, na których przekroczone są wartości progowe hałasu w środowisku.

4.6. Pola elektromagnetyczne

Dopuszczalne poziomy PEM w środowisku określone są dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i dla miejsc dostępnych dla ludności. Promieniowanie elektromagnetyczne na terenie województwa mierzone jest w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys., poniżej 50 tys. oraz na terenach wiejskich.

W Powiecie Opoczyńskim ostatnie pomiary promieniowania elektromagnetycznego przeprowadzono w roku 2016 w 4 punktach monitoringowych: na terenach miejskich w Drzewicy i Opocznie oraz na terenach wiejskich w miejscowościach Buczek i Bratków. Pomiarów dokonywano za pomocą sondy pomiarowej EF-0391 w zakresie mierzonych częstotliwości od 0,1MHz do 3000MHz.

W żadnym punkcie pomiarowym nie odnotowano wartości przekraczającej dopuszczalną wartość składową elektryczną E=7V/m określoną w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003r. Nr 292 poz. 1883 ze zm.)

W stosunku do przesyłowych linii elektroenergetycznych oraz obiektów z nimi związanych przyjmuje się, że:

- szkodliwy wpływ linii energetycznych o napięciu 110, 220 i 400 kV obejmuje strefę o szerokości od 12 do 25m od osi linii w obie strony,
- uciążliwość stacji transformatorowych zamyka się w granicach obiektu.

Uciążliwość masztów telefonii komórkowej mieści się w ich strefach ochronnych.

Główne zagrożenia i problemy:

- lokalizacja źródeł promieniowania w pobliżu miejsc zamieszkania.

4.7. Gospodarka odpadami

W Powiecie Opoczyńskim występują różne systemy zbierania odpadów komunalnych. Podstawę indywidualizacji postępowania w poszczególnych gminach stanowią sposoby zbiórki odpadów, gwarantujące ich sprawny przewóz od wytwórcy do miejsca przetworzenia lub unieszkodliwienia. We wszystkich gminach prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Odpady w zależności od przyjętego w gminie systemu są segregowane na poszczególne frakcje. Główne frakcje to: papier i tektura, metal, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, szkło, odpady ulegające biodegradacji z podziałem na bioodpady i odpady zielone. Odpady są odbierane z gospodarstw domowych i miejsc zbiorowego zamieszkania zgodnie z przyjętym indywidualnie w gminach harmonogramem.

Na terenie Powiatu Opoczyńskiego zebranych zostało 11 773,05 Mg odpadów komunalnych, z czego 9 712,73 Mg pochodziło z gospodarstw domowych (dane GUS za rok 2018).

W Gminach Powiatu Opoczyńskiego funkcjonują Gminne Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (GPSZOK). W ramach działalności GPSZOK przyjmowane są następujące odpady komunalne:

- przeterminowane leki i chemikalia,
- meble i odpady wielkogabarytowe,
- odpady zielone,
- odpady komunalne ulegające biodegradacji w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji,
- popiół z palenisk domowych,
- odpady budowlano – remontowe, pochodzące z remontów i innych robót budowlanych wykonywanych we własnym zakresie, na wykonanie których nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę, lub na wykonanie których nie jest wymagane zgłoszenie do administracji budowlano – architektonicznej,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte opony,
- odpady zbierane ,,u źródła’’: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło opakowaniowe, opakowania wielomateriałowe.

Główne zagrożenia i problemy:

- występowanie odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych,
- niedostateczne wykorzystywanie odpadów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego jako źródła energii odnawialnej,
- niewystarczająca świadomość ekologiczna społeczeństwa,
- niezgodne z prawem pozbywanie się odpadów („dzikie wysypiska”, spalanie odpadów w gospodarstwach domowych).

5. Główne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i regionalnym oraz ich uwzględnienie podczas opracowania „Programu Ochrony Środowiska…”

Polityka ochrony środowiska jest jedną z najważniejszych polityk Unii Europejskiej, ponieważ obejmuje swym zakresem wszystkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego oraz przewiduje realizację działań o efektach długofalowych (charakter horyzontalny). Dlatego też polityka wspólnotowa musi znajdować odzwierciedlenie w strategiach niższego rzędu.

Cele polityki ochrony środowiska

Cele wskazane w dokumentach strategicznych	Zadania zaplanowane w Programie powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w dokumentach strategicznych
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020r.	
Cel główny Strategii realizowany będzie poprzez cele szczegółowe i kierunki interwencji: Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska: 1.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody 1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna 1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię: 2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii 2.2. Poprawa efektywności energetycznej 2.3. Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych 2.4. Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowanie do wprowadzania energetyki jądrowej 2.5. Rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii 2.7. Rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich 2.8. Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne Cel 3. Poprawa stanu środowiska 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ➢ ochrona klimatu i jakości powietrza, ➢ ochrona przed hałasem, ➢ gospodarka wodno-ściekowa, ➢ zasoby przyrodnicze.

3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki 3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.	
Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku	
Kierunki: • poprawa efektywności energetycznej • wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii • wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła • rozwój wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, • ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ➢ ochrona klimatu i jakości powietrza
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	
Celem głównym jest poprawa jakości życia mieszkańców Polski, szczególnie ochrony ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju	Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji
Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły	
Dla naturalnych części wód celem jest osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego i dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. Dla wód podziemnych określono następujące główne cele środowiskowe: • Zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych • Zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych • Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych • Wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego na skutek działalności człowieka Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ➢ gospodarka wodno-ściekowa
Program wodno-środowiskowy kraju	
Cele: • Niepogarszanie stanu części wód	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji:

• Osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, • Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji	➢ gospodarka wodno-ściekowa
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych	
Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ➢ gospodarka wodno-ściekowa
Master Plan dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG	
Master Plan dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG przygotowany na podstawie ustaleń z Komisją Europejską, który przedstawia sposób osiągnięcia celu wskazanego w dyrektywie Rady 91/271/EWG uwzględniając zmiany w prawodawstwie polskim oraz nową perspektywę finansową na lata 2016-2020. Master Plan zakłada inwestycje planowane po roku 2015 zgodnie, z którymi przyrost liczby rzeczywistych mieszkańców, którzy skorzystają z usług kanalizacyjnych w wyniku wybudowania sieci powinien wynosić: 72 367 osób, a długość sieci kanalizacyjnej planowanej do budowy ogółem to: 734,8 km.	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ➢ gospodarka wodno-ściekowa
MasterPlan dla obszaru dorzecza Wisły	
Nadrzędne cele strategiczne polityki wodnej Unii Europejskiej, które uwzględniono w dokumencie, skupiają się przede wszystkim na: • Osiągnięciu i utrzymaniu dobrego stanu oraz potencjału wód, a także związanych z nimi ekosystemów, • Zapewnieniu dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska naturalnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki • Ograniczeniu negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowaniu ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych • Wdrożeniu systemu zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ➢ Gospodarowanie wodami ➢ gospodarka wodno-ściekowa

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły	
Cele główne zarządzania ryzykiem powodziowym, to: • Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, • Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego, • Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ➢ gospodarka wodno-ściekowa
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022	
W gospodarce odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji, przyjęto następujące cele: 1) zmniejszenie ilości powstających odpadów 2) zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji; 3) doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. 4) zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie) 5) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995r., 6) zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych; 7) zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia; 8) zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych; 9) utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi; 10) monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12); 11) zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016r.	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ➢ gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032	
W dokumencie zostały wyznaczone następujące cele dotyczące azbestu: • Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	Kontynuacja Programów usuwania azbestu we wszystkich gminach należących do Powiatu

• Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych, spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju • Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko	Opoczyńskiego
Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej	
Celem głównym jest rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju. Celami szczegółowymi są: • Niskoemisyjne wytwarzanie energii, • Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, w tym odpadami, • Rozwój zrównoważonej produkcji – obejmujący przemysł, budownictwo i rolnictwo • Transformacja niskoemisyjna w dystrybucji i mobilności	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ➢ ochrona klimatu i jakości powietrza
Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej	
Podstawowe cele zdefiniowane w NSEE to: • Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia, uwzględniając również pracę i wypoczynek człowieka, czyli objęcie permanentną edukacją ekologiczną wszystkich mieszkańców Polski, • Wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej na wszystkich stopniach edukacji formalnej i nieformalnej • Tworzenie wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów edukacji ekologicznej, stanowiących rozwinięcie Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej, a ujmujących propozycje wnoszone przez poszczególne podmioty, realizujące projekty edukacyjne dla lokalnej społeczności, • Promowanie dobrych doświadczeń z zakresu metodyki edukacji ekologicznej	Cele te będą realizowane przez działania opisane w punkcie Edukacja ekologiczna
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności	
Wśród celów Strategia wymienia, m.in. zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochronę i poprawę stanu środowiska, wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego i wzrost społecznego kapitału rozwoju. Wśród wskaźników Strategia wymienia m.in. energochłonność gospodarki, udział energii ze źródeł odnawialnych w finalnym zużyciu energii, emisję CO_2, wskaźnik czystości wód, wskaźnik odpadów nierecyklingowanych.	Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020	
Strategia ta wyznacza m.in. następujące priorytety: • Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich,	Priorytety te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji

• Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich • Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich, • Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich, • Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego • Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom • Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich, • Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich	
Polityka ekologiczna państwa 2030	
Cel główny: rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców (SOR) Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych Cele horyzontalne: *Środowisko i edukacja*. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa *Środowisko i administracja*. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.	Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji
Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów	
Celem strategicznym jest rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii. Jednocześnie realizowany jest cel społeczny budowy świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym. Zapobieganie powstawaniu odpadów powinno być postrzegane jako istotny element w kontekście realizacji celu strategicznego, przy zachowaniu swobody działalności gospodarczej i podejmowanych wyborów w granicach obowiązującego prawa.	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020	
WIZJA ROZWOJU REGIONU: Region spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju i europy, o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia. **MISJA REGIONU ŁÓDZKIEGO:** Region spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju	Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji

i europy, o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia. CELE STRATEGICZNE: 1. Region wykorzystujący potencjał endogeniczny do rozwoju inteligentnej gospodarki, oparty na kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców 2. Aktywne społeczeństwo obywatelskie, z dobrym dostępem do usług publicznych, sprzyjające włączeniu społecznemu grup wykluczonych 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny regionu z silnie powiązanym systemem osadniczym, z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystanymi zasobami środowiska przyrodniczego	
Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	
Osie priorytetowe wyznaczone w ramach RPO WŁ: 1. Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy 2. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 3. Transport 4. Gospodarka niskoemisyjna 5. Ochrona środowiska 6. Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu 7. Infrastruktura dla usług społecznych 8. Zatrudnienie 9. Włączenie społeczne 10. Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie 11. Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności 12. Pomoc techniczna	Większość zadań przewidzianych w Programie będzie finansowanych z RPO WŁ, co świadczy o zgodności zaplanowanych zadań z celami w poszczególnych osiach priorytetowych
Plan Gospodarki Odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	
Cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi i ulegającymi biodegradacji: 1. zmniejszenie ilości powstających odpadów 2. zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami komunalnymi (w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji) 3. doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami 4. zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu odbieranych i zbieranych	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ➢ gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie). 5. zmniejszenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995r., 6. zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych, 7. zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia, 8. ograniczenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych, 9. utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi, 10. należyte monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12), 11. zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych (w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg s.m.) od 1 stycznia 2016 r., 12. kontynuacja prowadzenia przez gminy gospodarki odpadami w ramach regionów gospodarki odpadami komunalnymi. Cele w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi: 1 likwidacja urządzeń o zawartości PCB powyżej 5dm^3 2. zapewnienie odpowiedniego rozmieszczenia, liczby oraz wydajności spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych w ujęciu regionalnym 3. podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych (w tym segregacji u źródła) 4. wzrost świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorców na temat sposobu postępowania ze zużytymi bateriami i akumulatorami 5. zwiększenia świadomości społeczeństwa i przedsiębiorców na temat sposobu postępowania ze ZSEiE oraz ograniczenie ich powstawania 6. osiągnięcie minimalnych poziomów odzysku i recyklingu odniesionych do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu 7. osiągnięcie celów określonych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” 8. zapobieganie powstawaniu olejów odpadowych, zwiększenie masy zbieranych olejów oraz monitoring gospodarowania tymi olejami 9. kształtowanie systemu zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po nich	

10. sukcesywne zagospodarowanie odpadów materiałów wybuchowych 11. tworzenie warunków do zbierania oraz zagospodarowania pozostałych odpadów: opony, z budowy, osadów ściekowych, opakowaniowych, ulegających biodegradacji	
Program ochrony środowiska Województwa łódzkiego 2016 na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024	
Cele w zakresie ochrony środowiska do 2024 roku: *Ochrona klimatu i jakości powietrza:* 1. Poprawia jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu *Zagrożenia hałasem* ➢ Poprawa klimatu akustycznego w województwie łódzkim *Pola elektromagnetyczne* 1. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi *Gospodarowanie wodami* 1. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych 2. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą *Gospodarka wodno-ściekowa* 1. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej *Zasoby geologiczne* 1. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi *Gleby* 1. Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych *Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów* 1. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa łódzkiego *Zasoby przyrodnicze* 1. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej 2. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej *Zagrożenia poważnymi awariami* 1. Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji

Strategia Rozwoju Powiatu Opoczyńskiego na lata 2014-2020	
Wizja powiatu: Powiat opoczyński polskim zagłębiem ceramiczno – budowlanym, obszarem atrakcyjnym turystycznie, miejscem kultywowania lokalnych tradycji i oferującym godne warunki bytowe mieszkańcom. ***Misja powiatu*** opoczyńskiego brzmi: Osiągnięcie pozycji lidera branży ceramiczno-budowlanym poprzez wykorzystanie obszaru funkcjonalnego oraz walorów krajobrazowych i kulturowych w celu zwiększenia atrakcyjności regionu. ***Cel strategiczny:*** Wzmacnianie potencjału gospodarczego wokół zasobów posiadanych przez Powiat ***Cele operacyjne:*** 3. Ceramiczno – budowlany obszar funkcjonalny 4. Stworzenie jednolitej polityki (oferty) inwestycyjnej 5. Specjalizacja gospodarki rolnej 6. Stworzenie i rozwój zaplecza badawczo-rozwojowego 7. Polepszenie dostępności komunikacyjnej i transportowej 8. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, gazowej, ciepłowniczej i energetycznej ***Cel strategiczny:*** Rozwój turystyki i rekreacji ***Cele operacyjne:*** ➢ Dostępność przestrzeni do celów turystycznych (sportowych i rekreacyjnych) ➢ Turystyczno-kulturalny Obszar Funkcjonalny ***Cel strategiczny:*** Poprawa jakości życia mieszkańców ***Cele operacyjne:*** ➢ Polityka społeczna i służba zdrowia ➢ Podniesienie atrakcyjności osadniczej Powiatu i ograniczenie procesu migracji ➢ Oferta edukacyjna odpowiadająca na zapotrzebowanie rynku pracy ➢ Poprawa komunikacji oraz informacji wśród społeczeństwa	Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji

Wśród kryteriów, branych pod uwagę przy formułowaniu domen i priorytetów dla Powiatu Opoczyńskiego były wymogi wynikające z ustawy „Prawo ochrony środowiska”, ustawy o odpadach i ustawy „Prawo Wodne” oraz innych ustaw komplementarnych, a także zgodność z opisanymi powyżej programami wyższego szczebla. W programie uwzględnione zostały cele środowiskowe zawarte w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” oraz cele zawarte w „MasterPlanie dla obszaru dorzecza Wisły”.

Należy zatem przyjąć, że cele ochrony środowiska w Powiecie Opoczyńskim oraz zasady realizacji tych celów są w najwyższym stopniu zbieżne z odpowiadającymi im celami oraz zasadami polityki ekologicznej ustanowionymi na poziomie międzynarodowym i krajowym.

6. Zadania ujęte w projekcie „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”

Zadania przewidziane do realizacji na terenie Powiatu Opoczyńskiego w latach 2020-2027:

Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Lata realizacji	Źródła środków
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA			
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – 14 szt.	Miasto i Gmina Opoczno	2020	Partnerstwo Publiczno-Prywatne
Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	Gmina Białaczów	2020-2027	RPO WŁ WFOŚiGW w Łodzi
Modernizacja drogi gminnej odcinek Białaczów - Ossa	Gmina Białaczów	2020-2022	Środki własne PROW Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Skroninie	Gmina Białaczów	2021	RPO WŁ WFOŚiGW w Łodzi Środki własne
Dofinansowanie do odnawialnych źródeł energii	Gmina Białaczów	2020-2027	RPO WŁ WFOŚiGW w Łodzi Środki własne
Realizacja Programu Ograniczania Niskiej Emisji	Gmina Mniszków	2020-2027	WFOŚiGW w Łodzi
Realizacja Programu Rozwoju Elektromobilności	Gmina Mniszków	2020-2027	NFOŚiGW w Warszawie
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Paradyż	Gmina Paradyż	2020	Środki własne RPO WŁ
Termomodernizacja budynku szkoły w Dębie	Gmina Poświętne	2020-2025	Środki własne Fundusze UE WFOŚiGW
Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne (LED)	Gmina Poświętne	2020-2022	Środki własne WFOŚiGW
Montaż instalacji fotowoltaicznych	Gmina Poświętne	2020-2025	Środki własne

Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Lata realizacji	Źródła środków
			Fundusze UE
Wymiana źródeł ciepła	Gmina Żarnów	2020-2027	WFOŚiGW w Łodzi Inne dostępne środki
Termomodernizacja SP w Klewie	Gmina Żarnów	2020	Środki własne RPO WŁ
Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Żarnów (w tym pompy ciepła)	Gmina Żarnów	2020	Środki własne RPO
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA PRZED HAŁASEM			
Rozbudowa drogi powiatowej Nr 3119E na odcinku Kozenin - Kłopotów	Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie	2020-2023	Fundusz Dróg Samorządowych
Rozbudowa drogi powiatowej nr 3112E Parczówek- Petrykozy gr. powiatu i województwa (Nałęczów)	Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie	2020-2023	Fundusz Dróg Samorządowych
Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Idzikowice	Gmina i Miasto Drzewica	2020	Środki własne
Remonty cząstkowe dróg	Gmina i Miasto Drzewica	2020-2027	Środki własne
Modernizacja dróg dojazdowych na terenie gminy	Gmina Białaczów	2020-2027	PROW
Przebudowa drogi gminnej na odcinku droga powiatowa – Wólka Kuligowska (dz. Nr 228)	Gmina Poświętne	2020	Środki własne Środki budżetu woj. łódzkiego
Rozbudowa fragmentu drogi gminnej nr 107260E na odcinku Poręby - Iły	Gmina Poświętne	2020	Środki własne Kredyty Fundusze UE
Rozbudowa drogi powiatowej nr 3140E relacji Dęba – Studzianna przy współpracy i współfinansowaniu z zarządcą drogi	Gmina Poświętne	2020-2027	Środki własne Fundusze UE Środki własne ZD
Budowa i modernizacja dróg powiatowych: - 4329E na odcinku Grudzeń Kolonia – Unewel – do granicy powiatu - 3101E na odcinku Sławno – Ostrożna - 3119E na odcinku Kozenin – Popławy - 3127E na odcinku Kozenin –Olszowiec - Sepno Radonia	Gmina Sławno	2020-2027	Środki własne Inne dostępne środki

Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Lata realizacji	Źródła środków
- 3121E na odcinku Prymusowa Wola - Zachorzów - 3122E na odcinku Psary – Zachorzów - Kliny			
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM			
Prowadzenie cyklicznych kontrolnych badań poziomów promieniowania na obszarach o zwiększonym stopniu ryzyka	WIOŚ w Łodzi	Według potrzeb	Koszty administracyjne
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI			
Modernizacja zbiorników małej retencji	Gmina Białaczów	2020-2027	RPO WŁ Urząd Marszałkowski w Łodzi Środki własne
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA			
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Skronina, Sędów, Zakrzów	Gmina Białaczów	2020-2024	RPO WŁ WFOŚiGW w Łodzi Środki własne
Budowa kontenerowych oczyszczalni ścieków w miejscowości Sobień, Ossa, Kuraszków	Gmina Białaczów	2024-2027	WFOŚiGW w Łodzi Środki własne
Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w Żelazowicach	Gmina Białaczów	2022	WFOŚiGW w Łodzi Środki własne
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Gminie Mniszków	Gmina Mniszków	2020-2027	RPO WŁ PROW
Realizacja Programu rozbudowy przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Mniszków	2020-2027	RPO WŁ PROW WFOŚIGW w Łodzi
Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Paradyżu	Gmina Paradyż	2020	Środki własne RPO WŁ
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami i sieci wodociągowej w Gminie Paradyż	Gmina Paradyż	2020-2021	Środki własne PROW
Budowa kanalizacji sanitarnej z odgałęzieniami od sieci oraz pompowniami ścieków w Gminie Poświętne – etap III (zadanie 2,3,4,5)	Gmina Poświętne	2020-2022	Środki własne Fundusze UE WFOŚiGW

Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Lata realizacji	Źródła środków
Budowa kanalizacji sanitarnej z odgałęzieniami od sieci oraz pompowniami ścieków w Gminie Poświętne – etap IV	Gmina Poświętne	2023-2025	Środki własne Fundusze UE WFOŚiGW
Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Żarnowie	Gmina Żarnów	2020-2022	Środki własne RPO WŁ
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Żarnów	2020-2022	WFOŚiGW w Łodzi
OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY			
Realizacja programu rolnośrodowiskowego	ARiMR ARR Województwo Łódzkie, rolnicy indywidualni	2020-2027	ARiMR ARR rolników indywidualnych
Upowszechnienie dobrych praktyk rolniczych	ARiMR, ŚODR	2020-2027	ARiMR, ŚODR
Ochrona przed erozją wietrzną m. in. Poprzez prowadzenie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych i wprowadzenie zalesień na glebach o niższych klasach bonitacyjnych	Właściciele terenów	W zależności od zainteresowania właścicieli gruntów porolnych	Budżet właścicieli terenów
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW			
Rozbudowa PSZOK	Gmina Białaczów	2023-2024	RPO WŁ WFOŚiGW w Łodzi NFOŚiGW Środki własne
Dofinansowanie usuwania azbestu z nieruchomości położonych w granicach administracyjnych Gminy Białaczów	Gmina Białaczów	2020-2027	WFOŚiGW w Łodzi Środki własne
Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Mniszków	Gmina Mniszków	2020-2027	WFOŚiGW w Łodzi
Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Poświętne	Gmina Poświętne	2020-2027	Środki własne WFOŚiGW w Łodzi
Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żarnów	Gmina Żarnów	2020-2027	Środki własne WFOŚiGW w Łodzi
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE			

Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Lata realizacji	Źródła środków
Prowadzenie kampanii edukacyjnych z zakresu gospodarki odpadami, ochrony powietrza, propagowania odnawialnych źródeł energii i termomodernizacji budynków	Gmina Białaczów	2020-2027	Środki własne WFOŚiGW w Łodzi, NFOŚiGW
Przeprowadzenie akcji informacyjnych i zachęcających mieszkańców do instalowania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych	Gmina Poświętne	2020-2025	Środki własne
Przeprowadzenie akcji informacyjnych i zachęcających mieszkańców do przeprowadzania termomodernizacji budynków w celu zmniejszenia strat ciepła	Gmina Poświętne	2020-2025	Środki własne
Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gminy poprzez organizowanie/realizowanie różnego rodzaju projektów, spotkań oraz warsztatów o tematyce ekologicznej	Gmina Poświętne	2020-2027	Środki własne WFOŚiGW
Rozbudowa, nadbudowa i przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w Anielinie	Gmina Poświętne	2020-2023	Środki własne Fundusze UE PEFRON
Przebudowa boisk przy Szkole Podstawowej w Poświętnem	Gmina Poświętne	2020	Środki własne Dotacja celowa

Zadania inwestycyjne wskazane do realizacji na terenie Powiatu Opoczyńskiego to zarówno inwestycje wynikające z planów Samorządu, planów rozwoju przedsiębiorstw działających na tym terenie, jak również innych zadań, których wdrożenie uzależnia się od czynników zewnętrznych, m.in. pozyskania dofinansowania, zainteresowania mieszkańców.

Zadania dotyczące termomodernizacji budynków obejmują ocieplenie ścian zewnętrznych i stropów oraz wymianę okien i drzwi w budynkach. Przed przystąpieniem do termomodernizacji budynku warto przeprowadzić „audyt energetyczny”, który pozwoli prawidłowo zweryfikować potrzeby cieplne budynku oraz dobrać optymalne rozwiązania techniczne. Działania termomodernizacyjne dotyczą istniejących budynków (mieszkalnych, użyteczności publicznej i gospodarczych) i zamykają się w granicach obszarów już zainwestowanych. Termomodernizacja ma na celu zracjonalizowanie potrzeb cieplnych budynków - właściwa izolacja termiczna budynków przyczyni się do ograniczenia ilość spalanego paliwa (tzw. efekt oszczędnościowy), a tym samym zmniejszy ilość emisji substancji zanieczyszczających powietrze.

Modernizacje w systemie ogrzewania oraz wymiana źródeł ciepła to z założenia inwestycje, które będą realizowane w oparciu o nowe rozwiązania technologiczne, ograniczające zanieczyszczenia pochodzące ze spalania poszczególnych mediów grzewczych oraz ograniczające straty energii. Przedmiotem działań będą źródła ciepła małych mocy w istniejącej zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej oraz w budynkach użyteczności publicznej oraz instalacje w budynkach prowadzących działalność gospodarczą (w zależności od potrzeb danego rodzaju działalności). Inwestycje prowadzone będą dla potrzeb danego budynku, wewnątrz obiektu. Zadanie realizowane może być także poprzez:

- wymianę przestarzałego kotła na kocioł o wyższej sprawności z możliwością zmiany paliwa na bardziej ekologiczne (np. z węgla na paliwo gazowe). Moc kotłów dostosowana do potrzeb budynków mieszkalnych, tj. maksymalnie do kilkudziesięciu kW
- przyłączanie budynków do sieci gazowniczej (budowa przyłącza do sieci gazowniczej średniego lub niskiego ciśnienia, tj. o ciśnieniu nie większym niż 0,5MPa).

Przewidywane inwestycje w obszarze wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii dotyczą budowy lokalnych rozproszonych małych źródeł energii produkujących ciepło na potrzeby budynku (typu kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne). Są to instalacje małych mocy w aplikacjach indywidualnych (budynek mieszkalny, budynek użyteczności publicznej).

Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej ma na celu upłynnienie ruchu i ograniczenia emisji spalin z komunikacji. Inwestycje drogowe głównie zadań modernizacyjnych i usprawniających w obecnym stanie zainwestowania – w śladzie przebiegu drogi.

Wymiana oświetlenia wewnątrz budynków na źródła energooszczędne (w tym nowej generacji) oraz modernizacje w kierunku nowoczesnego i inteligentnego oświetlenia ulic to modernizacje w stanie istniejącym. Polegać one mają na wymianie przestarzałych technologicznie urządzeń na urządzenia energooszczędne nowej generacji. Inwestycje

obejmują wyłącznie prace montażowe w obszarze już zainwestowanym (są to linie oświetlenia ulicznego).

Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej będzie prowadzona na terenach zainwestowanych, zamieszkałych, w pobliżu ciągów komunikacyjnych lub nawet w pasie drogowym.

7. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach przewidywanych znaczącym oddziaływaniem

Głównym celem Prognozy jest określenie możliwych skutków i oddziaływań na środowisko, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji zapisów „Programu Ochrony Środowiska...”.

Dla wszystkich przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839) nakłada obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, a przedsięwzięcia które mogą oddziaływać na środowisko mogą mieć nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny i sporządzenia raportu. Raporty oddziaływania na środowisko dot. poszczególnych zadań inwestycyjnych mogą wskazywać działania wariantowe.

7.1. Matryca wpływów zadań POŚ na poszczególne komponenty środowiska

Dla przeanalizowania skutków i oddziaływań na środowisko założeń „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego….” posłużono się matrycą logiczną.

Przewidywane znaczące oddziaływania zadań inwestycyjnych na terenie Powiatu na następujące zagadnienia i aspekty środowiska

Zadania inwestycyjne zawarte w *„Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”*	**Podmiot odpowiedzialny za realizację**	**obszary Natura 2000**		**różnorodność biologiczna**		**ludzi**		**zwierzęta**		**rośliny**		**wodę**		**powietrze**		**powierzchnia ziemi**		**krajobraz**		**klimat**		**zasoby naturalne**		**zabytki**		**dobra materialne**	
REALIZACJA (R)/ EKSPLOATACJA (E)		R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA																											
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – 14 szt.	Miasto i Gmina Opoczno	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	Gmina Białaczów	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Modernizacja drogi gminnej odcinek Białaczów - Ossa		*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Skroninie		*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Dofinansowanie do odnawialnych źródeł energii		*	*	*	*	*	+	*	*	*	+	*	+	*	+	*	+	-	+	*	*	*	*	*	*	*	+
Realizacja Programu Ograniczenia Niskiej Emisji	Gmina Mniszków	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Realizacja Programu Rozwoju Elektromobilności		*	*	*	*	*	+	*	*	*	+	*	+	*	+	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Paradyż	Gmina Paradyż	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+

Zadania inwestycyjne zawarte w *„Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”*	**Podmiot odpowiedzialny za realizację**	**obszary Natura 2000**		**różnorodność biologiczna**		**ludzi**		**zwierzęta**		**rośliny**		**wodę**		**powietrze**		**powierzchnia ziemi**		**krajobraz**		**klimat**		**zasoby naturalne**		**zabytki**		**dobra materialne**	
REALIZACJA (R)/ EKSPLOATACJA (E)		R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E
Termomodernizacja budynku szkoły w Dębie	Gmina Poświętne	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne (LED)		*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Montaż instalacji fotowoltaicznych		*	*	*	*	*	+	*	*	*	+	*	+	*	+	*	+	-	+	*	*	*	*	*	*	*	+
Wymiana źródeł ciepła	Gmina Żarnów	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Termomodernizacja SP w Klewie		*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Żarnów (w tym pompy ciepła)		*	*	*	*	*	+	*	*	*	+	*	+	*	+	*	+	-	+	*	*	*	*	*	*	*	+
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA PRZED HAŁASEM																											
Rozbudowa drogi powiatowej Nr 3119E na odcinku Kozenin – Kłopotów	Zarząd Dróg Powiatowych	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	-	+	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Rozbudowa drogi powiatowej nr 3112E Parczówek- Petrykozy gr. powiatu i województwa (Nałęczów)		*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	-	+	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Idzikowice	Miasto i Gmina Drzewica	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	-	+	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Remonty cząstkowe dróg		*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	-	+	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+

Zadania inwestycyjne zawarte w *„Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”*	**Podmiot odpowiedzialny za realizację**	**obszary Natura 2000**		**różnorodność biologiczna**		**ludzi**		**zwierzęta**		**rośliny**		**wodę**		**powietrze**		**powierzchnia ziemi**		**krajobraz**		**klimat**		**zasoby naturalne**		**zabytki**		**dobra materialne**	
REALIZACJA (R)/ EKSPLOATACJA (E)		R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E
Modernizacja dróg dojazdowych na terenie gminy	Gmina Białaczów	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	-	+	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Przebudowa drogi gminnej na odcinku droga powiatowa – Wólka Kuligowska (dz. Nr 228)	Gmina Poświętne	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	-	+	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Rozbudowa fragmentu drogi gminnej nr 107260E na odcinku Poręby - Iły		*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	-	+	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Rozbudowa drogi powiatowej nr 3140E relacji Dęba – Studzianna przy współpracy i współfinansowaniu z zarządcą drogi		*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	-	+	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Budowa i modernizacja dróg powiatowych: - 4329E na odcinku Grudzeń Kolonia – Unewel – do granicy powiatu - 3101E na odcinku Sławno – Ostrożna - 3119E na odcinku Kozenin – Popławy - 3127E na odcinku Kozenin –Olszowiec - Sepno Radonia - 3121E na odcinku Prymusowa Wola - Zachorzów - 3122E na odcinku Psary – Zachorzów - Kliny	Gmina Sławno	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	*	-	+	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+

Zadania inwestycyjne zawarte w *„Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”*	**Podmiot odpowiedzialny za realizację**	**obszary Natura 2000**		**różnorodność biologiczna**		**ludzi**		**zwierzęta**		**rośliny**		**wodę**		**powietrze**		**powierzchnia ziemi**		**krajobraz**		**klimat**		**zasoby naturalne**		**zabytki**		**dobra materialne**	
REALIZACJA (R)/ EKSPLOATACJA (E)		R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM																											
Prowadzenie cyklicznych kontrolnych badań poziomów promieniowania na obszarach o zwiększonym stopniu ryzyka	WIOŚ w Łodzi	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	+
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI																											
Modernizacja zbiorników małej retencji	Gmina Białaczów	*	*	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	*	*	*	*	*	*	*	+
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA																											
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Skronina, Sędów, Zakrzów	Gmina Białaczów	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	+	*	*	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Budowa kontenerowych oczyszczalni ścieków w miejscowości Sobień, Ossa, Kuraszków		*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	+	*	*	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w Żelazowicach		*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	+	*	*	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Gminie Mniszków	Gmina Mniszków	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Realizacja Programu rozbudowy przydomowych oczyszczalni ścieków		*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

Zadania inwestycyjne zawarte w *„Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”*	**Podmiot odpowiedzialny za realizację**	**obszary Natura 2000**		**różnorodność biologiczna**		**ludzi**		**zwierzęta**		**rośliny**		**wodę**		**powietrze**		**powierzchnia ziemi**		**krajobraz**		**klimat**		**zasoby naturalne**		**zabytki**		**dobra materialne**	
REALIZACJA (R)/ EKSPLOATACJA (E)		R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E
Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Paradyżu	Gmina Paradyż	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	+	*	*	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami i sieci wodociągowej w Gminie Paradyż		*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	+	*	*	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Budowa kanalizacji sanitarnej z odgałęzieniami od sieci oraz pompowniami ścieków w Gminie Poświętne – etap III (zadanie 2,3,4,5)	Gmina Poświętne	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	+	*	*	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Budowa kanalizacji sanitarnej z odgałęzieniami od sieci oraz pompowniami ścieków w Gminie Poświętne – etap IV		*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	+	*	*	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Żarnowie	Gmina Żarnów	*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	+	*	*	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków		*	*	*	*	*	+	*	*	-	*	*	+	*	*	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*	*	+
OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY																											
Realizacja programu rolnośrodowiskowego	ARiMR ARR Województwo Łódzkie, rolnicy indywidualnie	*	*	*	*	*	+	*	+	*	+	*	+	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

Zadania inwestycyjne zawarte w *„Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”*	**Podmiot odpowiedzialny za realizację**	**obszary Natura 2000**		**różnorodność biologiczna**		**ludzi**		**zwierzęta**		**rośliny**		**wodę**		**powietrze**		**powierzchnia ziemi**		**krajobraz**		**klimat**		**zasoby naturalne**		**zabytki**		**dobra materialne**	
REALIZACJA (R)/ EKSPLOATACJA (E)		R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E
Upowszechnienie dobrych praktyk rolniczych	ARiMR, ŚODR	*	*	*	*	*	+	*	+	*	+	*	+	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Ochrona przed erozją wietrzną m. in. poprzez prowadzenie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych i wprowadzenie zalesień na glebach o niższych klasach bonitacyjnych	Właściciele terenów	*	*	*	*	*	+	*	+	*	+	*	+	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	+
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW																											
Rozbudowa PSZOK	Gmina Białaczów	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	+	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*	+
Dofinansowanie usuwania azbestu z nieruchomości położonych w granicach administracyjnych Gminy Białaczów		*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	+	*	+	*	+	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+
Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Mniszków	Gmina Mniszków	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	+	*	+	*	+	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+
Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Poświętne	Gmina Poświętne	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	+	*	+	*	+	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+
Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żarnów	Gmina Żarnów	*	*	*	*	*	+	*	*	*	*	*	+	*	+	*	+	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+

Zadania inwestycyjne zawarte w *„Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”*	**Podmiot odpowiedzialny za realizację**	**obszary Natura 2000**		**różnorodność biologiczna**		**ludzi**		**zwierzęta**		**rośliny**		**wodę**		**powietrze**		**powierzchnia ziemi**		**krajobraz**		**klimat**		**zasoby naturalne**		**zabytki**		**dobra materialne**	
REALIZACJA (R)/ EKSPLOATACJA (E)		R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E	R	E
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE																											
Rozbudowa, nadbudowa i przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w Anielinie		*	*	*	*	*	+	*	+	*	+	*	*	*	*	*	+	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+
Przebudowa boisk przy Szkole Podstawowej w Poświętnem		*	*	*	*	*	+	*	+	*	+	*	*	*	*	*	+	*	+	*	*	*	*	*	*	*	+

Oznaczenia symboli w powyższej matrycy: + wpływ pozytywny, - wpływ negatywny, * brak wpływu

Wpływ przedsięwzięć na poszczególne komponenty środowiska – wnioski z matrycy logicznej

Komponent	**Opis**
Natura 2000	Oddziaływanie większości przedsięwzięć inwestycyjnych na siedliska objęte ochroną w ramach sieci ekologicznej Natura 2000 na terenie powiatu nie będzie występowało, ze względu na lokalizację inwestycji na terenach zagospodarowanych lub w konkretnych obiektach. Obszary Natura zajmują fragmenty terenów leśnych, niezainwestowanych, przedsięwzięcia zlokalizowane są w odległości od chronionych terenów i nie będą bezpośrednio oddziaływać na środowisko przyrodnicze oraz na gatunki roślin i zwierząt znajdujące się pod ochroną.
Różnorodność biologiczna	Dla większości inwestycji brak wpływu, ponieważ inwestycje nie mają zbyt dużego zasięgu (najczęściej inwestycje ograniczają się do poszczególnych obiektów lub przestrzeni), aby znacząco wpłynąć na ograniczenie różnorodności biologicznej. Wpływ negatywny może wystąpić podczas realizacji inwestycji budowy zbiorników wodnych (zmiana warunków bytowania flory i fauny, ubożenie różnorodności biologicznej siedlisk, zmiana ekosystemu rzecznego na jeziorny). Na etapie eksploatacji zbiorników – wpływ pozytywny (stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju flory i fauny wodnej i ptactwa wodnego).
Ludzi	Dla inwestycji realizowanych w budynkach brak wpływu na etapie realizacji inwestycji oraz znaczący wpływ pozytywny na etapie eksploatacji obiektów (po termomodernizacji, wymianie oświetlenia oraz źródeł ciepła, montażu kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych). Inwestycje liniowe wiążą się z wykorzystaniem niezbędnych maszyn czy urządzeń. Hałas i zanieczyszczenia generowane przez wykorzystywany sprzęt

Komponent	Opis
	będą mocno ograniczone i nie będą przekraczać dopuszczalnych, określonych przepisami prawa norm w zakresie emisji hałasu i zanieczyszczeń, zatem nie będą powodować znaczących uciążliwości dla ludzi. Wpływ znaczący pozytywny na etapie eksploatacji, ponieważ w wyniku realizacji poszczególnych inwestycji nastąpi rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury, nastąpi wzrost standardu życia mieszkańców Powiatu, a także poprawa stanu jakości powietrza w wyniku zmniejszenia emisji CO_2. Przy zachowaniu przepisów BHP oraz postępowania przy prowadzeniu inwestycji budowlanych nie powinno dojść do sytuacji, w których narażone byłoby zdrowie i życie ludzi. Dzięki planowanym inwestycjom powstanie infrastruktura techniczna i odnowione zostaną obiekty użyteczności publicznej, uzbrojone zostaną tereny inwestycyjne itp. Większość działań będzie prowadziła do zwiększenia standardu życia mieszkańców na terenie powiatu. Efekty działań będą widoczne także w sferze ekonomicznej. Negatywne oddziaływanie może wystąpić podczas realizacji inwestycji budowy zbiorników wodnych (zwiększenie ruchu pojazdów na drogach dojazdowych do terenu budowy, zwiększony hałas maszyn i urządzeń przy realizacji robót). Na etapie eksploatacji zbiorników – wpływ pozytywny (poprawia bezpieczeństwa powodziowego, wykorzystanie zbiorników do celów rekreacyjnych, wędkarskich i sportów wodnych)
Zwierzęta	Obecnie żyjące gatunki zwierząt na terenach zurbanizowanych, gdzie będzie przeprowadzana zdecydowana większość inwestycji, to gatunki synantropijne, czyli wykorzystujące bliskość siedzib ludzkich z korzyścią dla siebie. Po zakończeniu działań inwestycyjnych gatunki te mogą bez przeszkód egzystować dalej. Termomodernizacja budynków dotyczyć będzie obiektów już istniejących. Elementem podstawowym przed przystąpieniem do prac jest ekspertyza ornitologa i chiropterologa stwierdzająca obecność ptaków i nietoperzy lub ich brak w danym obiekcie. W sytuacji stwierdzenia obecności ptaków czy nietoperzy, należy dostosować terminy i sposób wykonywania prac do okresów lęgu, rozrodu lub hibernacji ptaków i nietoperzy, zabezpieczając z wyprzedzeniem szczeliny przed zajęciem ich przez ptaki i nietoperze. Podczas prowadzenia prac inwestycyjnych w takich budynkach należy uzyskać (przed rozpoczęciem prac) zezwolenie, o którym mowa w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2014r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2020 poz. 55). Po zakończeniu prac należy umożliwić im dalsze gniazdowanie lub zapewnić siedliska zastępcze. Negatywne oddziaływanie może wystąpić podczas realizacji inwestycji budowy zbiorników wodnych (płoszenie zwierząt). Na etapie eksploatacji zbiorników – wpływ pozytywny (stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju fauny wodnej)

Komponent	Opis
Rośliny	Okresowy, chwilowy niekorzystny wpływ na szatę roślinną może wystąpić na etapie realizacji inwestycji - zwłaszcza inwestycji liniowych. Wyjątek stanowić będą inwestycje związane z termomodernizacją budynków, wymianą źródeł ciepła i oświetlenia wewnątrz budynków na energooszczędne, oświetleniem ulicznym czy montażem kolektorów słonecznych, ogniw fotowoltaicznych, które zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji pozostaną bez wpływu na szatę roślinną. Inwestycje liniowe (dotyczące np. rozbudowy sieci gazociągowej, wodociągowej i kanalizacyjnej poprawy stanu technicznego dróg publicznych, modernizacji ścieżek rowerowych na terenie Powiatu) będą miały ograniczony wpływ wyłącznie do granic terenu inwestycji. Planowane inwestycje realizowane będą w obszarach zurbanizowanych, użytkowanych i przekształcanych przez człowieka. Po zakończeniu prac roślinność powróci w drodze naturalnej sukcesji lub celowych, zaplanowanych nasadzeń. Na etapie eksploatacji poszczególnych inwestycji nie przewiduje się wpływu na roślinność. Inwestycje nie dopuszczają możliwości ograniczania terenów zielonych. Wszelkie inwestycje znajdujące się w obszarach podlegających ochronie będę przestrzegały przepisów dotyczących tychże obszarów. Negatywne oddziaływanie może wystąpić podczas realizacji inwestycji budowy zbiorników wodnych (zmiana warunków bytowania flory na terenie zajętym pod zbiornik). Na etapie eksploatacji zbiorników – wpływ pozytywny (stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju flory wodnej)
Woda	Na etapie realizacji inwestycji, zwłaszcza związanych z pracami ziemnymi należy dbać o stan techniczny zaplecza budowy oraz wykorzystywanych maszyn celem zapobieżenia przedostania się substancji ropopochodnych do gruntu a następnie do wód. Odpowiedni nadzór nad pracą sprzętu i jego stanem technicznym wyeliminuje wpływ robót budowlanych na wody powierzchniowe i podziemne. Nie przewiduje się wpływu na stan i jakość wód powierzchniowych i podziemnych na etapie eksploatacji większości inwestycji. Wpływ pozytywny - w wyniku realizacji przedsięwzięć powstanie sieć wodociągowa i sieć kanalizacji sanitarnej. Negatywne oddziaływanie może wystąpić podczas realizacji inwestycji budowy zbiorników wodnych (zahamowanie procesów samooczyszczenia wody). Na etapie eksploatacji zbiorników – wpływ pozytywny (podniesienie poziomu wód gruntowych na obszarze przyległym do zbiornika)
Powietrze	W trakcie realizacji przedsięwzięć zagrożenie dla stanu powietrza wynikać będzie głównie z pracy sprzętu budowlanego, powodującego emisję zanieczyszczeń (produkty spalania oleju napędowego). Niezorganizowana emisja zanieczyszczeń występować będzie podczas realizacji robót budowlanych. Ilość zanieczyszczeń wytwarzanych przez maszyny budowlane będzie stosunkowo niewielka ze względu na ograniczoną powierzchnię, na jakiej będą odbywały się roboty oraz ograniczony czas ich przeprowadzania. Można stwierdzić, że powstające zanieczyszczenia powietrza w trakcie budowy będą miały zasięg lokalny. Emisja ta będzie zjawiskiem czasowym i nie będzie miała większego znaczenia w długofalowym kształtowaniu jakości powietrza atmosferycznego na omawianym obszarze ani w jego otoczeniu. Po zakończeniu realizacji poszczególnych inwestycji ustaną uciążliwości w tym zakresie. Wpływ pozytywny na etapie eksploatacji inwestycji dotyczy większości inwestycji ujętych w "Programie...": • termomodernizacja budynków spowoduje wzrost oszczędności energii, redukcję strat ciepła • modernizacja systemów grzewczych - ograniczy zanieczyszczenia pochodzące ze spalania poszczególnych mediów grzewczych oraz

Komponent	Opis
	ograniczające straty energii • rozwój instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii (solarów) spowoduje ograniczenie „niskiej emisji”, zmniejszenie emisji szkodliwych substancji chemicznych (m.in. CO_2, SO_2) do środowiska • wymiana oświetlenia w budynkach i oświetlenia ulicznego na energooszczędne - zmniejszone zapotrzebowanie na energię elektryczną i tym samym ograniczenie emisji zanieczyszczeń • poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej - realizacja tego zadania może wpłynąć (choć w niewielkim stopniu) na poprawę jakości powietrza w perspektywie długoterminowej. Zwiększy się płynność poruszania się pojazdów po drogach oraz średnią prędkość ruchu
Powierzchnia ziemi	Wpływ pozytywny lub neutralny, ponieważ inwestycje nie przekształcą znacząco powierzchni ziemi, naruszają ją jedynie w fazie budowy (dotyczy to głównie terenów niezurbanizowanych i inwestycji liniowych), a po przeprowadzeniu inwestycji teren zostanie uprzątnięty.
Krajobraz	Okresowy niekorzystny wpływ na krajobraz może wystąpić na etapie realizacji większości inwestycji (m.in. wykonywanie wykopów pod rury gazowe i cieplne, obecność rusztowań przy obiektach termomodernizowanych, obecność maszyn budowlanych). Oddziaływania te będą mieć charakter przejściowy i ustąpią po zakończeniu etapu budowy. Pozytywny wpływ na krajobraz na etapie eksploatacji może występować w przypadku realizacji termomodernizacji budynków (odnowione obiekty potęgują wzrost estetyki przestrzeni publicznej). Znaczne przekształcenia mogą dotyczyć inwestycji budowy zbiorników, które z czasem wkomponują sie w krajobraz.
Klimat	Brak wpływu, ponieważ inwestycje nie mają na tyle szerokiego zasięgu, aby znacząco wpłynąć na zmiany klimatyczne.
Zasoby naturalne	Brak wpływu zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji poszczególnych inwestycji. Jedynie etap realizacji związany będzie z wykorzystywaniem paliw do zasilania maszyn i urządzeń. Skala inwestycji przewidzianych w projekcie dokumentu nie jest tak duża aby mogła negatywnie wpływać na stan zasobów naturalnych.
Zabytki	Wpływ neutralny. Inwestycje nie obejmują obiektów zabytkowych.
Dobra materialne	Wpływ znaczący pozytywny, ponieważ w wyniku realizacji przedsięwzięć wzrośnie jakość przestrzeni publicznej, niektóre obiekty zostaną odnowione, ocieplone i zmienią swoje funkcje, wzrośnie wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną oraz jakość zagospodarowania terenów. Wzrośnie atrakcyjność powiatu dla przyszłych inwestorów oraz zwiększy się standard życia mieszkańców.

Dokładne określenie oddziaływania poszczególnych inwestycji przewidzianych w projekcie „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” na komponenty środowiska, określane będzie na etapie trwania procedury oceny oddziaływania na środowisko. Obecnie nie jest możliwa szczegółowa ocena wpływu poszczególnych inwestycji na środowisko ze względu na różny stopień zaawansowania prac projektowych (albo ich brak) dla poszczególnych przedsięwzięć.

Podsumowując wpływ powyższych inwestycji na poszczególne komponenty środowiska należy zaznaczyć, że poprzez realizację konkretnych zadań inwestycyjnych osiągnięte zostaną założenia „Programu Ochrony dla Powiatu Opoczyńskiego”. Poszczególne zadania mogą w różnym stopniu oddziaływać na środowisko, jednak w efekcie prognozuje się poprawę jakości środowiska i jego funkcjonowania.

Jedną z ważniejszych inwestycji przeprowadzanych na terenie powiatu jest poprawa jakości środowiska przede wszystkim w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Zadania dotyczą głównie budowy i modernizacji wodociągów i kanalizacji, oraz budowy i modernizacji z nimi związanymi. Uporządkowanie działań związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków bez wątpienia stanie się przyczyną poprawy jakości środowiska w powiecie. Natomiast rozwój sieci wodociągowej może pozytywnie wpłynąć na zdrowie mieszkańców powiatu i poprawę jakości ich życia.

Kolejną grupę zadań inwestycyjnych w powiecie stanowią zadania zmierzające do poprawy infrastruktury drogowej. Są to inwestycje wykazujące nieznaczne negatywne oddziaływanie na środowisko, jedynie w fazie realizacji prac drogowych. Drogi z poprawioną nawierzchnią, w fazie eksploatacji, stanowią źródło zanieczyszczeń znacznie mniej uciążliwe dla środowiska w porównaniu ze stanem wcześniejszym. Ograniczeniu ulegają szczególnie emisje hałasu i wibracji. Usprawnienie płynności ruchu w sieci dróg może doprowadzić do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, biorąc pod uwagę stale wzrastające natężenie ruchu na drogach w powiecie.

Ponadto Projekt „Programu …” przewiduje szereg działań zmierzających do poprawy stanu środowiska poprzez:

- edukacje ekologiczną,
- wprowadzanie urządzeń i instalacji wykorzystujących energię odnawialną (montaż kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych).

Planowane inwestycje występują na terenie zamieszkałym, w skupiskach siedzib ludzkich, na terenie Powiatu Opoczyńskiego i nie będą bezpośrednio oddziaływać na siedliska przyrodnicze oraz chronione gatunki roślin i zwierząt na obszarze chronionym Natura 2000. Ich oddziaływanie będzie miało jedynie skutek lokalny i tylko w trakcie budowy. Po zakończeniu i uprzątnięciu terenu budowy w/w zadania będą miały pozytywny wpływ na środowisko.

7.2. Prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

Realizacja celów „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” poprzez konkretne zadania, ma dla większości inwestycji pozytywny lub neutralny wpływ na środowisko. Poszczególne inwestycje mogą w różnym stopniu oddziaływać na środowisko, jednak w efekcie końcowym prognozuje się poprawę jakości środowiska i jego funkcjonowania.

W omawianym dokumencie przewiduje się szereg działań z zakresu poprawy jakości powietrza (termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ciepła). Zadania te powodują długofalowe korzyści ekonomiczne, społeczne i środowiskowe (redukcji emisji gazów cieplarnianych, redukcji zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej i wzrostu udziału zużycia energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii).

W zadaniach inwestycyjnych są działania zmierzające do poprawy infrastruktury drogowej polegające na budowie, przebudowie i modernizacji dróg. Są to inwestycje wykazujące nieznaczne negatywne oddziaływanie na środowisko, jedynie w fazie realizacji prac. Drogi z poprawioną nawierzchnią, w fazie eksploatacji, stanowią źródło zanieczyszczeń znacznie mniej uciążliwe dla środowiska w porównaniu ze stanem wcześniejszym. Ograniczeniu ulegają szczególnie emisje hałasu i wibracji. Usprawnienie płynności ruchu w sieci dróg może doprowadzić także do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców, poprawę jakości ich życia oraz na stan jakość wód będą miały wpływ inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

Racjonalna gospodarka odpadami stanie się przyczyną poprawy jakości środowiska, a szczególnie powierzchni ziemi na terenie Powiatu. Istotnym zadaniem poszczególnych gmin są działania zmierzające do bezpiecznego usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Planowane inwestycje występujące na terenie zamieszkałym, w skupiskach siedzib ludzkich, na terenie poszczególnych miejscowości Powiatu Opoczyńskiego, nie będą bezpośrednio oddziaływać na siedliska przyrodnicze oraz chronione gatunki roślin i zwierząt na obszarze chronionym Natura 2000. Ich oddziaływanie będzie miało jedynie skutek lokalny i występujący tylko w trakcie budowy. Po zakończeniu i uprzątnięciu terenu budowy w/w zadania będą miały pozytywny wpływ na środowisko.

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego...” wskazuje zadania zaplanowane do realizacji w perspektywie czasowej do roku 2027 i ogranicza zasięg tych działań do terenu Powiatu Opoczyńskiego. Zadania przewidziane do realizacji nie wiążą się w większości ze znacznym zasięgiem ponadlokalnym, długotrwałym i nieodwracalnym oddziaływaniem związanym z emisją substancji do powietrza, nadmierną uciążliwością hałasu, wykorzystaniem zasobów naturalnych czy wystąpieniem awarii przemysłowej.

7.3. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko

Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko (bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych, długoterminowych i stałych i chwilowych) przedstawione zostały w podziale na poszczególne grupy zadań.

Dla poszczególnych inwestycji, dla których będą wymagane zostaną sporządzone szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko, w chwili kiedy będzie wykonana dokumentacja na dane przedsięwzięcie.

Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko (bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych, długoterminowych i stałych i chwilowych) dla zadań inwestycyjnych na terenie Powiatu Opoczyńskiego

Kierunek działań (obszar interwencji)	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
Ochrona klimatu i jakości powietrza	**Bezpośrednie**	• podczas przeprowadzania inwestycji możliwość wystąpienie emisji spalin i hałasu z urządzeń i maszyn, powstawanie odpadów • zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną potrzebną do ogrzania budynku • poprawa energetyczności budynków • zmniejszenie kosztów utrzymania obiektu • wzrost wartości materialnej
	Pośrednie	• poprzez zapewnienie stałej temperatury w pomieszczeniach poprawa mikroklimatu wewnątrz pomieszczeń • poprawa stanu powietrza atmosferycznego w wyniku ograniczenia strat ciepła • ograniczenia zużycia nośników ciepła • wzrost estetyki przestrzeni publicznej
	Wtórne	• ograniczenie „niskiej emisji”, zmniejszenie emisji szkodliwych substancji (m. in. CO_2, SO_2) do środowiska - dodatni efekt ekologiczny • wzrost estetyki przestrzeni publicznej • poprawa standardu życia
	Skumulowane	• brak oddziaływania negatywnego w przypadku jednoczesnego wdrażania kilku zadań • w połączeniu z efektami realizacji pozostałych zadań nastąpi ograniczenie zużycia energii i tym samym emisji zanieczyszczeń do powietrza
	Krótkoterminowe	• podczas przeprowadzania inwestycji okresowe pogorszenie warunków akustycznych oraz powstawanie odpadów
	Średnioterminowe	• zmniejszenie strat ciepła w budynku - dodatni efekt ekologiczny
	Długoterminowe	• dodatni efekt ekologiczny • ekonomiczne użytkowanie energii, wzrost oszczędności na wytworzonej energii, zmniejszenie nakładów finansowych ponoszonych na zapewnienie właściwych warunków cieplnych w pomieszczeniach • zmniejszenie strat ciepła w budynku

Kierunek działań (obszar interwencji)	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
		• podwyższenie wartości rynkowej budynku poprzez podwyższenie standardu użytkowego i estetycznego • poprawa standardu życia
	Stałe	• ekonomiczne użytkowanie energii, wzrost oszczędności na wytworzonej energii, zmniejszenie nakładów finansowych ponoszonych na zapewnienie właściwych warunków cieplnych w pomieszczeniach • zmniejszenie strat ciepła w budynku • poprawa standardu życia
	Chwilowe	• podczas przeprowadzania inwestycji okresowe pogorszenie warunków akustycznych
Ochrona przed hałasem	**Bezpośrednie**	• podczas przeprowadzania inwestycji możliwość wystąpienia zwiększonej emisji spalin i hałasu z urządzeń i maszyn, powstawanie odpadów, zanieczyszczenia wód w chwili niekorzystnych spływów powierzchniowych • występowanie uciążliwości komunikacyjnych: hałas, emisja spalin i zapylenia, występowanie odpadów m.in. ze sprzątania nawierzchni i zimowego utrzymania, konieczność odprowadzania wód z nawierzchni - typowe oddziaływania infrastruktury drogowej • poprawa stanu technicznego jezdni, bezpieczeństwa i komfortu jej użytkowania
	Pośrednie	• zmniejszenie emisji spalin i pyłów poprzez poprawę nawierzchni dróg i usprawnienie przejazdów • poprawa zdrowia mieszkańców
	Wtórne	• poprawa stanu sanitarnego powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Skumulowane	• możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań w przypadku realizacji kilku zadań równocześnie - planuje się stworzenie harmonogramu niekolidujących robót inwestycyjnych • w połączeniu z efektami realizacji pozostałych zadań nastąpi ograniczenie zanieczyszczeń do powietrza
	Krótkoterminowe	• podczas przeprowadzania inwestycji możliwość wystąpienia zwiększonej emisji spalin i hałasu z urządzeń i maszyn, powstawanie odpadów, zanieczyszczenia wód w chwili niekorzystnych spływów powierzchniowych

Kierunek działań (obszar interwencji)	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
	Średnioterminowe	• występowanie uciążliwości komunikacyjnych: hałas, emisja spalin i zapylenia, występowanie odpadów m.in. ze sprzątania nawierzchni i zimowego utrzymania, konieczność odprowadzania wód z nawierzchni - typowe oddziaływania infrastruktury drogowej • poprawa stanu technicznego jezdni, bezpieczeństwa i komfortu jej użytkowania • zmniejszenie uciążliwości dla środowiska w związku z poprawą nawierzchni - ograniczenie emisji hałasu i wibracji, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza
	Długoterminowe	• występowanie uciążliwości komunikacyjnych: hałas, emisja spalin i zapylenia, występowanie odpadów m.in. ze sprzątania nawierzchni i zimowego utrzymania, konieczność odprowadzania wód z nawierzchni - typowe oddziaływania infrastruktury drogowej • poprawa stanu technicznego jezdni, bezpieczeństwa i komfortu jej użytkowania • zmniejszenie uciążliwości dla środowiska w związku z poprawą nawierzchni - ograniczenie emisji hałasu i wibracji, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza
	Stałe	• występowanie uciążliwości komunikacyjnych: hałas, emisja spalin i zapylenia, występowanie odpadów m.in. ze sprzątania nawierzchni i zimowego utrzymania, konieczność odprowadzania wód z nawierzchni - typowe oddziaływania infrastruktury drogowej • poprawa stanu technicznego jezdni, bezpieczeństwa i komfortu jej użytkowania • zmniejszenie uciążliwości dla środowiska w związku z poprawą nawierzchni - ograniczenie emisji hałasu i wibracji, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza
	Chwilowe	• w fazie realizacji i eksploatacji wskutek wypadków i zdarzeń na drogach (np. wypadki drogowe, zdarzenia z udziałem pojazdów przewożących substancje niebezpieczne, niewłaściwe i niedostateczne zabezpieczenie robót drogowych i samej drogi w wyniku błędnego rozpoznania warunków środowiskowych np. uwarunkowań geologicznych, hydrologicznych powodujących erozję) - wszelkie negatywne oddziaływania będą niezwłocznie eliminowane przez odpowiednie służby

Kierunek działań (obszar interwencji)	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
Gospodarowanie wodami	**Bezpośrednie**	• znaczne - retencja spowoduje przekształcenia istniejącej doliny rzecznej, nadbrzeżnych łąk i podmokłości terenu wraz z szatą roślinną w zbiornik wodny (przekształcenie trwałe) - zmiana ekosystemu rzecznego na jeziorny • naruszenie powierzchni ziemi • przekształcenia krajobrazu • podczas przeprowadzania inwestycji możliwość wystąpienia zwiększonej emisji spalin i hałasu z urządzeń i maszyn, powstawanie odpadów • poprawa bezpieczeństwa powodziowego
	Pośrednie	• mogą dotyczyć minimalnie zmienionego klimatu okolic po przeprowadzeniu inwestycji - oddziaływanie pozytywne na faunę i florę najbliższych okolic zbiornika wodnego
	Wtórne	• możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań podczas wykorzystania zbiornika do celów rekreacyjnych - związane ze zwiększoną presją turystyczną • korzyści ekonomiczne z wykorzystania terenów pod rekreację
	Skumulowane	• podczas prowadzenia inwestycji oddziaływania trudne do przewidzenia, dotyczące przekształcenia powierzchni, utraty roślinności i ingerencji w wody, możliwości wystąpienia katastrofy budowlanej
	Krótkoterminowe	• podczas przeprowadzania inwestycji możliwość wystąpienia zwiększonej emisji spalin i hałasu z urządzeń i maszyn, powstawanie odpadów • zakłócenia w funkcjonowaniu migracji zwierząt (ryb)
	Średnioterminowe	• zależne od szybkości zmian następujących w środowisku naturalnym - oddziaływanie związane jest ze zmianą sposobu użytkowania gruntów - zamiana koryta rzeki i niezagospodarowanych terenów na zbiornik wodny i jego otoczenie
	Długoterminowe	• uzależnione przede wszystkim od zastosowanych rozwiązań technicznych oraz sposobu zagospodarowania obiektu na etapie eksploatacji • zmiana sposobu zagospodarowania terenu, powierzchni ziemi i krajobrazu • wpływ na stan i drożność korytarzy ekologicznych, eutrofizację wód w zbiornikach, zmiany stosunków wodnych na terenach przyległych, oddziaływanie na wody podziemne, powstawanie nowych siedlisk, przeobrażenie krajobrazu • wzbogacenie świata ichtiofauny oraz fauny na skutek powstania nowego ekosystemu –

Kierunek działań (obszar interwencji)	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
		modernizacja zbiorników wodnych • pozytywny wpływ na roślinność ze względu na podwyższenie poziomu wody - możliwość powstania obszarów wilgotnych o wyższych walorach przyrodniczych w stosunku do obecnych
	Stałe	• retencja wód
	Chwilowe	• brak oddziaływania
Gospodarka wodno-ściekowa	**Bezpośrednie**	• podczas przeprowadzania inwestycji możliwość wystąpienia emisji spalin i hałasu z urządzeń i maszyn, powstawanie odpadów • podczas przeprowadzania inwestycji możliwość ingerencji w istniejącą szatę roślinną (może zostać przekształcona niewielka ilość powierzchni zajmowana przez roślinność ruderalną, której likwidacja nie spowoduje istotnych strat przyrodniczych - nie zostanie naruszona różnorodność biologiczna) - inwestycja prowadzona będzie w pasie drogowym lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie • skutkiem realizacji inwestycji będzie wyposażenie mieszkań w infrastrukturę sprzyjającą ochronie środowiska, a zwłaszcza zasobów wodnych • eksploatacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej nie powoduje negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, powietrze atmosferyczne, wody powierzchniowe, krajobraz, nie emituje hałasu
	Pośrednie	• wzrost wartości rynkowej budynków i przestrzeni
	Wtórne	• wzrost świadomości ekologicznej użytkowników • poprawa standardu życia • przy założeniu funkcjonowania bezawaryjnego nie przewiduje się oddziaływania na środowisko wodno-gruntowe i inne elementy środowiska naturalnego
	Skumulowane	• możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań w przypadku realizacji kilku zadań równocześnie - planuje się stworzenie harmonogramu niekolidujących robót inwestycyjnych • przy założeniu funkcjonowania bezawaryjnego nie przewiduje się oddziaływania na środowisko wodno-gruntowe i inne elementy środowiska naturalnego
	Krótkoterminowe	• w fazie budowy sieci i obiektów towarzyszących - tworzenie wykopów, emisja spalin z

Kierunek działań (obszar interwencji)	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
		urządzeń, odpady, hałas urządzeń – po zakończeniu inwestycji szkody zostaną zniwelowane
	Średnioterminowe	• w przypadku budowy sieci kanalizacji sanitarnej brak konieczności ciągłej kontroli stanu napełniania zbiornika na ścieki (szamba) i jego opróżniania oraz ograniczenie wycieku z nieszczelnych szamb do gruntu i wód gruntowych
	Długoterminowe	• wymuszenie racjonalizacji gospodarki wodno-ściekowej w Powiecie • poprawa standardu życia • poprawa standardu życia • eksploatacja sieci kanalizacyjnej nie przewiduje negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, powietrze atmosferyczne, wody powierzchniowe, krajobraz, nie emituje hałasu
	Stałe	• korzyści ekologiczne: racjonalizacje gospodarki wodno-ściekowej w Powiecie, racjonalne wykorzystywanie zasobów wód podziemnych, zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia wody pitnej • poprawa stanu sanitarnego wód podziemnych i powierzchniowych - dodatni efekt ekologiczny • wzrost wartości rynkowej budynków i przestrzeni • poprawa standardu życia
	Chwilowe	• w sytuacjach awaryjnych (np. uszkodzenie sieci) może nastąpić wyciek wody lub ścieków i potencjalne uszkodzenie terenu, na którym wystąpiła awaria – planowany przebieg sieci umożliwia łatwy dostęp do uszkodzonego elementu sieci i szybka jego wymianę
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	**Bezpośrednie**	• podczas przeprowadzania inwestycji możliwość wystąpienia emisji spalin i hałasu z urządzeń i maszyn, powstawanie odpadów • zmniejszenie ilości odpadów, w tym niebezpiecznych na terenie Powiatu • poprawy warunków sanitarnych w miejscu ewentualnego nielegalnego składowania odpadów, w tym wyrobów azbestowych
	Pośrednie	• ograniczenie emisji pyłu do powietrza
	Wtórne	• brak oddziaływania - odpad azbestowy i odpady z dzikich wysypisk zostaną wywiezione i zabezpieczone w odpowiednim miejscu składowania poza terenem powiatu

Kierunek działań (obszar interwencji)	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
	Skumulowane	• brak oddziaływań
	Krótkoterminowe	• podczas prowadzenia robót - związane z lokalnymi utrudnieniami na terenie danej inwestycji oraz z koniecznością zachowania szczególnej ostrożności w pracy z azbestem oraz przepisów BHP (oddziaływania na zdrowie ludzi)
	Średnioterminowe	• ograniczenie emisji pyłów do środowiska
	Długoterminowe	• poprawa komfortu życia ludzi • zmniejszenie ilości odpadów niewłaściwie składowanych na terenie powiatu • ograniczenie emisji pyłów do środowiska
	Stałe	• poprawa stanu środowiska oraz zdrowia ludzi
	Chwilowe	• brak oddziaływania
Zasoby przyrodnicze	**Bezpośrednie**	• podczas przeprowadzania inwestycji możliwość wystąpienie emisji spalin i hałasu z urządzeń i maszyn, powstawanie odpadów • wzrost wartości materialnej
	Pośrednie	• wzrost estetyki przestrzeni publicznej • wzrost wartości rynkowej budynków i przestrzeni
	Wtórne	• wzrost estetyki przestrzeni publicznej • poprawa standardu życia
	Skumulowane	• brak oddziaływania negatywnego w przypadku jednoczesnego wdrażania kilku zadań
	Krótkoterminowe	• podczas przeprowadzania inwestycji okresowe pogorszenie warunków akustycznych oraz powstawanie odpadów
	Średnioterminowe	• zmniejszenie strat ciepła w budynku - dodatni efekt ekologiczny
	Długoterminowe	• podwyższenie wartości rynkowej budynku poprzez podwyższenie standardu użytkowego i estetycznego • poprawa standardu życia
	Stałe	• poprawa standardu życia
	Chwilowe	• podczas przeprowadzania inwestycji okresowe pogorszenie warunków akustycznych

7.4. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych

Oddziaływania skumulowane mogą wystąpić w przypadku jednoczesnego wdrażania kilku zadań przewidzianych do realizacji. Jest to jednak kwestia uzależniona od harmonogramu prowadzonych robót i na obecnym etapie trudna do zidentyfikowania. Na tą chwilę przewiduje się, że zakres i skala planowanych w „Programie...” inwestycji nie powoduje ryzyka skumulowania oddziaływań – realizacja zadań będzie rozłożona w czasie, inwestycje będą prowadzone przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa i minimalizacji uciążliwości ich prowadzenia.

Aby uniknąć uciążliwości związanych z oddziaływaniami skumulowanymi należy dokładnie ustalić harmonogram prac oraz na bieżąco informować z określonym wyprzedzeniem zainteresowane strony (tj. mieszkańców, administratorów sieci infrastrukturalnych) o zamiarze prowadzenia prac budowlanych. Korzystne dla środowiska naturalnego oraz zdrowia lokalnej społeczności jest także łączenie realizacji poszczególnych prac na tych samych obiektach przez różnych administratorów, w tym samym czasie - np. podczas przebudowy nawierzchni odcinka drogi można wykonać wszystkie planowane prace na sieciach infrastruktury, zlokalizowanych w pasie drogowym.

7.5. Oddziaływanie planowanych inwestycji

Oddziaływanie planowanych inwestycji na poszczególne formy ochrony przyrody

Część zapisanych w „Programie Ochrony Środowiska...” inwestycji jest obecnie w fazie koncepcji – brak jest szczegółowych rozwiązań technologicznych, lokalizacji, zakresu prac itp. W związku z powyższym nie ma możliwości przeprowadzenia szczegółowej analizy oddziaływania na środowisko.

Dla inwestycji mogących oddziaływać na środowisko zostaną sporządzone raporty oddziaływania na środowisko, w chwili kiedy będzie wykonana dokumentacja techniczna i ustalony zakres inwestycji oraz gdy inwestycja będzie wymagała sporządzenia takiego raportu.

Oddziaływanie inwestycji na parki krajobrazowe na terenie Powiatu Opoczyńskiego:

Cele ochrony	Zakazy
Parki Krajobrazowe	
Spalski Park Krajobrazowy	W Parku zakazuje się: - realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko - umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej - likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych - pozyskiwania do celów gospodarczych
Ogólne cele ochrony Parku: 1. Cele ekologiczne: 1) ochrona charakterystycznych i unikatowych cech naturalnych środowiska przyrodniczego i krajobrazu; 2) utrzymanie równowagi ekologicznej w funkcjonowaniu przyrody Parku oraz jego otoczenia; 3) utrzymanie zdolności ekosystemów do odtwarzania zasobów przyrody; 4) ochrona ekosystemów przed szkodliwym oddziaływaniem zewnętrznym i wewnętrznym. 2. Cele kulturowe i krajobrazowe: 1) ochrona obiektów i terenów stanowiących o dziedzictwie kulturowym obszaru Parku; 2) ochrona i wyeksponowanie krajobrazu kulturowo-historycznego; 3) kształtowanie harmonijnego krajobrazu współczesnego. 3. Cele gospodarcze: 1) rozwój gospodarczy wszystkich działalności dopuszczonych na obszarze Parku; 2) realizacja potrzeb społeczności zamieszkującej Park; 3) ochrona walorów i kształtowanie warunków dla rozwoju turystyki i wypoczynku. Szczególne cele ochrony Parku: 1. Dla ochrony przyrody nieożywionej: 1) zachowanie walorów dziedzictwa geologicznego, ze szczególnym uwzględnieniem cennych odsłonięć geologicznych w Gapininie i Dęborzeczce oraz stworzenie warunków umożliwiających ich wykorzystanie w celach dydaktycznych i naukowych; 2) utrzymanie współczesnych, naturalnych procesów geomorfologicznych, związanych m.in. z zespołem parowów i wąwozów na zachodnim brzegu doliny Pilicy; 3) zachowanie i przywracanie naturalnych walorów dolinom rzecznym; 4) zachowanie i zabezpieczanie naturalnych obszarów źródliskowych; 5) racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody, w tym szczególnie surowcami mineralnymi i glebami. Dla ochrony ekosystemów leśnych: 1) zachowanie rzadkiego w Polsce stanowiska dąbrowy świetlistej w rezerwacie Konewka i jego planowanym	

Cele ochrony	Zakazy
powiększeniu; 2) zachowanie cennej pod względem naukowym i dydaktycznym mozaiki olsów i borów sosnowych w rezerwacie Żądłowice, będącej odbiciem nie występującego w Polsce układu siedlisk powiązanych z zaistniałym tu układem hydrologicznym; 3) zachowanie w rezerwacie Spała fragmentu lasu mieszanego z udziałem jodły, występującej w pobliżu granicy swojego zasięgu, stanowiącej cenne zbiorowisko pod względem naukowym i dydaktycznym; 4) zachowanie bardzo rzadko występującego w Polsce zbiorowiska kontynentalnego boru bagiennego jako niezwykle cennego składnika szaty leśnej Parku; 5) zachowanie naturalnych zbiorowisk leśnych olsowych, w tym zbiorowisk olsu porzeczkowego i olsu jesionowego. Dla ochrony ekosystemów nieleśnych: 1) zachowanie zwartych, dużych kompleksów użytków zielonych w rejonie Ciebłowic, między Brzustowem, a Spałą, między Brzegiem, a Roszkową Wolą oraz Błot Kuligowskich; 2) zachowanie półnaturalnych zbiorowisk żyznych, dwukośnych łąk wilgotnych z zespołem ostrożenia warzywnego i rdestu wężownika – okolice wsi Teofilów, w lewobrzeżnej części doliny Pilicy; 3) zachowanie cennych fragmentów muraw napiaskowych – obszar parku od Pilicy po drogę krajową Nr 48 na odcinku Spała-Inowłódz; rejon Inowłodza-Teofilowa; 4) zachowanie i odbudowanie muraw kserotermicznych – krawędź terasy wysokiej doliny Pilicy w rejonie Inowłodza; 5) utrzymanie różnorodności krajobrazu roślinnego, na który składa się mozaika pól, łąk i muraw. Dla ochrony ekosystemów wodnych i torfowiskowych: 1) utrzymanie dotychczasowego poziomu wody w kompleksie dwóch jeziorek: Kaczeniec i Smug oraz ochrona ich przed nadmiernym osuszaniem; 2) utrzymanie dotychczasowego poziomu wody oraz hamowanie sukcesji na bagnach śródleśnych objętych ochroną prawną oraz proponowanych do objęcia ochroną prawną; 3) utrzymanie dotychczasowego poziomu wody oraz hamowanie sukcesji na torfowiskach proponowanych do objęcia ochroną prawną; 4) ochrona źródeł oraz obszarów źródliskowych przed zmianą warunków wodnych i zanieczyszczeniem; 5) zachowanie ekosystemów wszystkich dolin rzecznych przed zmianą warunków wodnych i zanieczyszczeniem. Dla ochrony gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk: 1) utrzymanie różnorodności gatunkowej zwierząt lądowych i wodnych podlegających ochronie oraz odbudowa lub wzmocnienie populacji niektórych grup gatunków na terenach objętych oraz proponowanych do objęcia ochroną	skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów - wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych; - dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej - budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodno-prawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. – Prawo wodne – z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub

Cele ochrony	Zakazy
konserwatorską, ze szczególnym uwzględnieniem terenów rezerwatów: Spała, Konewka, Żądłowice oraz doliny Pilicy, Ceteńki, Słomianki i Giełzówki; 2) utrzymanie stanu zwierząt łownych w ilości odpowiadającej pojemności ekologicznej łowisk; 3) zapewnienie warunków dla prawidłowego funkcjonowania gatunków cennych przyrodniczo, chronionych, rzadkich i zagrożonych oraz zabezpieczenie życia i rozwoju ginących taksonów w obszarach istniejącej ochrony oraz proponowanych do jej objęcia, jak również pozostałych rejonach koncentracji chronionych gatunków flory: rezerwat Żądłowice, rezerwat Konewka wraz z zespołem sąsiednich schronów, doliny rzek: Ceteńki, Studzianki, Słomianki i Giełzówki, terasa zalewowa doliny Pilicy od Łąk Henrykowskich do Teofilowa, rejon Inowłodza; zapewnienie prawidłowych warunków dla wzrostu drzew proponowanych do objęcia ochroną prawną. Dla ochrony walorów krajobrazowych: 1) zachowanie w krajobrazie kulturowym Parku i jego otuliny wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz różnorodności treści historycznych i materialnych, które wyróżniają obszar Parku w przestrzeni; 2) zachowanie krajobrazu o wybitnych walorach przyrodniczych – wielkoprzestrzennych obszarów leśnych, pozostałości dawnej Puszczy Napilickiej; 3) zachowanie krajobrazu naturalnego doliny Pilicy o wybitnych walorach przyrodniczych i widokowych; 4) zachowanie krajobrazu kulturowego o unikatowych wartościach z nagromadzeniem elementów dziedzictwa kulturowego w miejscowościach: Inowłódz, Spała, Studzianna, Poświętne; 5) zachowanie krajobrazu kulturowego o wysokich wartościach krajobrazowo-krajoznawczych i etnograficznych, związanych m.in. z zachowanymi układami rozplanowania wsi: Grotowice, Łęg i Brzeg; 6) zachowanie układów rozplanowania wsi: Teofilów i Żądłowice; 7) zachowanie ekspozycji przedpola widokowego miejscowości Inowłódz i Poświętne; 8) utrzymanie dotychczasowego stopnia rozproszenia układu osadniczego; 9) zapobieganie zubożeniu i ujednolicaniu krajobrazu poprzez ochronę zadrzewień śródpolnych i przydrożnych; 10)zachowanie istniejących rozłogów pól. Dla ochrony walorów kulturowych: 1) kultywowanie tradycji regionu w przyszłości dla utrwalenia i zachowania jej dla przyszłych pokoleń; 2) zachowanie funkcji historycznych, układów rozplanowania i sylwety zespołów wiejskich; 3) zachowanie zabytkowej i tradycyjnej zabudowy oraz towarzyszących jej elementów środowiska przyrodniczego; 4) utrzymanie w należytym stanie zabytkowego mostu w Spale na rzece Pilicy oraz zabytkowego parku wraz ze starodrzewem w Grotowicach;	rybackiej; - likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnobłotnych; - wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych; - prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową; - utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych; - organizowania rajdów motorowych i samochodowych; - używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych Od w/w zakazów ustanowiono odstępstwa

Cele ochrony	Zakazy
5) zachowanie zabytków umieszczonych w ewidencji dóbr kultury: spichlerza i zespołu dworskiego w Rzeczycy, młynów wodnych we Fryszerce i Stefanowie oraz zabudowy mieszkalnej o wartościach kulturowych w Łęgu, Stefanowie i Teofilowie; 6) ochronę miejsc pamięci narodowej i świadectw przeszłości historycznej; 7) zachowanie miejsc koncentracji i potencjalnego występowania stanowisk archeologicznych. Dla ochrony walorów rekreacyjnych: 1) zachowanie atrakcyjnych miejsc wypoczynku i turystyki, dla stworzenia optymalnych warunków rozwoju różnych form rekreacji; 2) dostosowanie zgodności proponowanego zagospodarowania turystycznego z wyznaczonymi strefami o różnej intensywności użytkowania i o różnych formach rekreacji; 3) preferowanie rozwoju pożądanych form rekreacji – turystyki kwalifikowanej.	
Sulejowski Park Krajobrazowy	
Szczególne cele ochrony Parku: 1. Dla ochrony przyrody nieożywionej: 1) zachowanie i przywracanie naturalnych walorów dolinom rzecznym, 2) ochrona naturalnych krawędzi dolin rzecznych m. in. rzeki Pilicy: w Barkowicach Mokrych, Sulejowie, pod Szarbskiem, skarpa doliny rzeki Czarnej Malenieckiej koło Taraski, stoki doliny Radońki, 3) zachowanie i ochrona obszarów stanowiących świadectwo współczesnych, naturalnych procesów geomorfologicznych takich jak parowy, wąwozy itp. 2. Dla ochrony ekosystemów leśnych: 1) utrzymanie i odtworzenie unikatowych zbiorowisk lasów nadrzecznych: łęgów, olsów oraz zbiorowisk zaroślowych tj. wiklin nadrzecznych i łozowisk jako rzadkich składników szaty leśnej, 2) ochrona lasów puszczańskich będących pozostałościami Puszczy Pilickiej, 3) ochrona naturalnych lasów, typowych dla dorzecza Pilicy, tj. pogranicza niżu i wyżyn polskich, zwłaszcza lasów z udziałem jodły pospolitej, lipy drobnolistnej, dębu bezszypułkowego, jawora i wiązu szypułkowego, 4) ochrona rzadkich w Polsce zbiorowisk: dąbrowy świetlistej, łęgów z jesionem oraz borów bagiennych. 3. Dla ochrony ekosystemów nieleśnych: 1) zachowanie rzadkich i ginących fitocenoz łąk trzęślicowych, 2) zachowanie fragmentów półnaturalnych łąk z cennymi zbiorowiskami roślinności łąkowo – bagiennej, 3) zachowanie zbiorowisk łąk świeżych,	

Cele ochrony	Zakazy
4) zachowanie i ochrona rzadkich i zagrożonych fitocenoz muraw napiaskowych i kserotermicznych. 4. Dla ochrony ekosystemów wodnych i torfowiskowych: 1) utrzymanie naturalnych układów hydrologicznych w dorzeczu Pilicy, tj. ochrona starorzeczy, obszarów mokradłowych 2) zachowanie i ochrona torfowisk w tym zespołów typowych dla torfowisk wysokich i przejściowych 3) ochrona ekosystemów dolin rzecznych przed zmianą warunków wodnych i zanieczyszczeniem 4) utrzymanie połączeń starorzeczy z rzeką Pilicą 5) ochrona źródeł, bagien, torfowisk przed zmianą warunków wodnych. 5. Dla ochrony gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk: 1) utrzymanie różnorodności gatunkowej i szczególna ochrona roślin zagrożonych wyginięciem i objętych ochroną prawną, 2) utrzymanie różnorodności gatunkowej zwierząt lądowych i wodnych i szczególna ochrona gatunków zagrożonych wyginięciem i objętych ochroną prawną, 3) utrzymanie stanu zwierząt łownych w ilości odpowiadającej pojemności ekologicznej łowiska, 4) zapewnienie warunków dla prawidłowego funkcjonowania gatunków cennych przyrodniczo, chronionych, rzadkich i zagrożonych oraz zabezpieczenie warunków do życia i rozwoju ginących taksonów, 5) ochrona siedlisk i odpowiadających im zbiorowisk roślinnych o charakterze naturalnym. Szczególnej ochrony wymagają następujące, swoiste dla tego terenu siedliska: obszary źródliskowe, starorzecza, wszystkie zbiorowiska dolin rzecznych (łęgi, olsy, wikliny nadrzeczne, zarośla łozowe), torfowiska, łąki trzęślicowe, łąki świeże, murawy napiaskowe, murawy kserotermiczne, murawy bliźniczkowe, grądy, bory bagienne, bory chrobotkowe, dąbrowy świetliste, jedlina świętokrzyska, 6) zachowanie i ochrona tradycyjnych odmian roślin uprawnych, w tym starych, tradycyjnych odmian drzew owocowych. 6. Dla ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych: 1) ochrona terenów o wybitnych walorach krajobrazowych, w szczególności krajobrazów rzecznych środkowego odcinka Pilicy, Czarnej Malenieckiej, ujściowego odcinka Luciąży, 2) ochrona rolniczych krajobrazów otwartych tj. pól uprawnych z tradycyjnym układem miedz, łąk, pastwisk i zarośli śródpolnych, 3) ochrona historycznego krajobrazu kulturowego o unikatowych wartościach wokół średniowiecznego Opactwa Cystersów w Sulejowie, 4) ochrona zabytków kultury materialnej, w tym charakterystycznych kapliczek i krzyży przydrożnych stanowiących osobliwość Nadpilicza, miejsc pamięci narodowej, śladów historii regionu, 5) zachowanie charakterystycznych cech tradycyjnej architektury wiejskiej, lokalnych tradycji i zachowanych elementów	

Cele ochrony	Zakazy
kultury niematerialnej, 6) ochrona historycznych układów przestrzennych, 7) ochrona istniejących stanowisk archeologicznych, miejsc koncentracji oraz potencjalnego występowania stanowisk archeologicznych, 8) kształtowanie harmonijnego krajobrazu współczesnego, 9) ochrona przed eksploatacją surowców naturalnych. 7. Dla ochrony walorów rekreacyjnych: 1) ochrona najatrakcyjniejszych terenów turystycznych przed degradującym zagospodarowaniem (obszary leśne, obrzeże Zbiornika Sulejowskiego, dolina Pilicy), 2) rozwój pożądanych form rekreacji - turystyki kwalifikowanej.	
Oddziaływanie zaplanowanych inwestycji: Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, zakazy ustanowione i obowiązujące na terenach parków krajobrazowych nie mają zastosowania do realizacji inwestycji celu publicznego, o których mowa w art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Oznacza to, że ich realizacja służy interesowi publicznemu na poziomie samorządowym. W projekcie "Programu..." do inwestycji celu publicznego należą zadania: rozbudowa sieci gazociągowej, wodociągowej i kanalizacyjnej, poprawa stanu technicznego dróg publicznych, budowa zbiorników wodnych, gospodarka odpadami. Wobec powyższego dla tych zadań inwestycyjnych, wymienione powyżej zakazy nie obowiązują. Zadania inwestycyjne zaplanowane są na terenach już zainwestowanych, w większości są to zadania w miejscowościach (inwestycje w centrach miejscowości, w konkretnych obiektach) lub inwestycje liniowe (np. drogi, sieci kanalizacyjne). Na terenach Parków Krajobrazowych inwestycje będą prowadzone w taki sposób, aby nie naruszać zakazów ustanowionych dla tych obszarów i przy realizacji poszczególnych inwestycji będą respektowane zasady ochrony środowiska wynikające z regulacji prawnych dla zminimalizowania ewentualnych oddziaływań na środowisko. Inwestycje mają charakter proekologiczny - nie będą podejmowane żadne konfliktowe inwestycje. Przejściowe oddziaływania mogą dotyczyć głównie fazy przeprowadzania inwestycji (np. budowy) i zostaną usunięte po jej przeprowadzeniu i uprzątnięciu terenu.	

Oddziaływanie inwestycji na Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie Powiatu Opoczyńskiego:

Działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów	Zakazy
Obszary Chronionego Krajobrazu	
Piliczański	
→ Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych: 1) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych; 2)sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych 3) tworzenie i odtwarzanie stref ekotonowych, celem zwiększenia bioróżnorodności; 4) utrzymywanie i tworzenie leśnych korytarzy ekologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków; 5) zalesianie i zadrzewianie gruntów mało przydatnych do produkcji rolnej i nie przeznaczonych na inne cele, z wyłączeniem terenów, na których występują nieleśne siedliska przyrodnicze podlegające ochronie, siedliska gatunków roślin, grzybów i zwierząt związanych z ekosystemami nieleśnymi, a także miejsca pełniące funkcje punktów i ciągów widokowych na terenach o dużych wartościach krajobrazowych; 6) pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, drzew dziuplastych, części drzew obumarłych aż - do całkowitego ich rozkładu; 7) zachowanie śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk, muraw kserotermicznych i piaskowych oraz polan o wysokiej bioróżnorodności; 8) utrzymanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych dla zachowania siedlisk wilgotnych i bagiennych; 9) zachowanie siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 10) działania na rzecz czynnej ochrony oraz reintrodukcji rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów. → Ustalenia dotyczące czynnej ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych: 1) przeciwdziałanie procesom zarastania łąk i pastwisk cennych ze względów przyrodniczych i krajobrazowych; 2) zachowanie śródpolnych torfowisk, obszarów wodno-błotnych, oczek wodnych wraz z pasem roślinności stanowiącej ich obudowę biologiczną oraz obszarów źródliskowych cieków; 3) kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego, poprzez zachowanie mozaiki pól uprawnych, miedz, płatów wieloletnich ziołorośli, a także ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych; 4) utrzymywanie i zwiększanie powierzchni trwałych użytków zielonych;	Na terenie Obszaru, zakazuje się: 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, lęgowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisko i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227); 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 4) wydobywania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu; 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac

Działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów	Zakazy
5) prowadzenie zabiegów agrotechnicznych, z uwzględnieniem wymogów zbiorowisk roślinnych i zasiedlających je gatunków fauny, zwłaszcza ptaków (odpowiednie terminy, częstość i techniki koszenia); 6) utrzymywanie poziomu wód gruntowych odpowiedniego dla zachowania bioróżnorodności; 7) zachowanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych; 8) zachowanie siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 9) działania na rzecz czynnej ochrony oraz reintrodukcji rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów → Określa się następujące ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów wodnych: 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, lęgowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisko i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227); 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 4) wydobywania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu; 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.	związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych. Od w/w zakazów ustanowiono odstępstwa

Działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów	Zakazy
Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki	W Obszarze zakazuje się:
→ Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych: 1) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych i niedopuszczanie do ich nadmiernego użytkowania; 2) wspieranie procesów sukcesji przez inicjowanie i utrwalanie naturalnego odnowienia o składzie i strukturze odpowiadającej siedlisku, a tam gdzie nie są możliwe odnowienia naturalne - używanie do odnowień gatunków miejscowego pochodzenia; 3) zwiększanie udziału gatunków domieszkowych i biocenotycznych oraz tworzenie układów ekotonowych z tych gatunków; 4) pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, przestojów, drzew dziuplastych oraz części drzew obumarłych aż do całkowitego ich rozkładu; 5) zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, w szczególności na terenach porolnych tam, gdzie z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia jest to możliwe oraz sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej 2 granicy polno-leśnej, a także tworzenie i utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków; 6) utrzymywanie, a w razie potrzeby podwyższanie poziomu wód gruntowych, w szczególności na siedliskach wilgotnych i bagiennych, tj. w borach bagiennych, olsach i łęgach oraz budowa zbiorników małej retencji jako zbiorników wielofunkcyjnych, w szczególności podwyższających różnorodność biologiczną w lasach; 7) ochrona i utrzymywanie w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw napiaskowych i niedopuszczanie do ich nadmiernego wykorzystania dla celów produkcji roślinnej lub sukcesji; 8) zwalczanie szkodników owadzich i patogenów grzybowych, a także ograniczanie szkód łowieckich poprzez zastosowanie metod mechanicznych lub biologicznych (stosowanie metod chemicznego zwalczania dopuszcza się tylko przy braku innych alternatywnych metod); 9) stopniowe usuwanie gatunków obcego pochodzenia; 10) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, a w przypadkach stwierdzenia obiektów i powierzchni cennych przyrodniczo (stanowiska rzadkich i chronionych roślin, zwierząt, grzybów oraz pozostałości naturalnych ekosystemów) wnioskowanie do właściwego organu o ich ochronę; 11) kształtowanie właściwej struktury populacji zwierząt, roślin i grzybów stanowiących komponent ekosystemu leśnego; 12) opracowanie i wdrażanie programów czynnej ochrony oraz reintrodukcji i restytucji gatunków rzadkich, zagrożonych;	1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu; 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych,

Działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów	Zakazy
13) wykorzystanie lasów dla celów rekreacyjno-krajoznawczych i edukacyjnych w oparciu o wyznaczone szlaki turystyczne oraz istniejące i nowe ścieżki edukacyjnoprzyrodnicze wyposażone w elementy infrastruktury turystycznej i edukacyjnej zharmonizowanej z otoczeniem; 14) prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej, w szczególności poprzez dostosowanie liczebności populacji zwierząt łownych związanych z ekosystemami leśnymi do warunków środowiskowych. → Ustalenia dotyczące czynnej ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych: 1) przeciwdziałanie zarastaniu łąk, pastwisk i torfowisk poprzez koszenie i wypas, a także mechaniczne usuwanie samosiewów drzew i krzewów na terenach otwartych, a w razie konieczności także karczowanie z usunięciem biomasy z pozostawieniem kęp drzew i krzewów; 2) propagowanie wśród rolników działań zmierzających do utrzymania trwałych użytków zielonych w ramach zwykłej, dobrej praktyki rolniczej oraz propagowanie dominacji gospodarstw prowadzących produkcję mieszaną, w tym preferowanie hodowli bydła opartej o naturalny wypas metodą pastwiskową, a także propagowanie ochrony i hodowli lokalnych starych odmian drzew i krzewów owocowych oraz ras zwierząt, a także promowanie agroturystyki i rolnictwa ekologicznego; 3) maksymalne ograniczanie zmiany użytków zielonych na grunty orne i niedopuszczanie do przeorywania użytków zielonych oraz propagowanie powrotu do użytkowania łąkowego gruntów wykorzystywanych dotychczas jako rolne wzdłuż rowów i lokalnych obniżeń terenowych; 4) prowadzenie zabiegów agrotechnicznych zgodnie z wymogami zbiorowisk i zasiedlających je gatunków fauny, zwłaszcza ptaków (odpowiednie terminy, częstotliwość i techniki koszenia), w tym powrót do tradycyjnego użytkowania (koszenie ręczne) oraz opóźnianie pierwszego pokosu po 15 lipca, a w przypadku łąk wilgotnych koszenie we wrześniu z pozostawieniem pojedynczych stogów siana na ich obrzeżach do końca lata; 5) preferowanie ochrony roślin metodami biologicznymi; 6) ochrona zieleni wiejskiej: zadrzewień, zakrzewień, parków wiejskich, oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych; 7) ochrona śródpolnych torfowisk, zabagnień, podmokłości oraz oczek wodnych; 8) ochrona zbiorowisk wydmowych, śródpolnych muraw napiaskowych, wrzosowisk i psiar; 9) melioracje odwadniające, w tym regulowanie odpływu wody z sieci rowów, dopuszczalne tylko w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, jednak z bezwzględnym zachowaniem w stanie nienaruszonym terenów podmokłych, w tym torfowisk i obszarów wodno-błotnych oraz obszarów źródliskowych cieków; 10) eliminowanie nielegalnego	starorzeczy i obszarów wodnobłotnych; 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości od 20 do 100 m (zgodnie z załącznikami nr 2 i 4 do uchwały) od: a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodno-prawnym, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Od w/w zakazów ustanowiono odstępstwa

Działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów	Zakazy
eksploatowania surowców mineralnych oraz rekultywacja terenów powyrobiskowych, a w szczególnych przypadkach, gdy w wyrobisku ukształtowały się właściwe biocenozy wzbogacające lokalną różnorodność biologiczną i przeprowadzenie rekultywacji nie jest wskazane, zalecane jest podjęcie działań ochronnych w celu ich zachowania; 11) wnioskowanie do właściwego organu ochrony przyrody o objęcie ochroną prawną stanowisk gatunków chronionych i rzadkich roślin, zwierząt i grzybów, także ekosystemów i krajobrazów ważnych do zachowania w postaci rezerwatów przyrody, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych, a także opracowanie i wdrażanie programów reintrodukcji, introdukcji oraz czynnej ochrony gatunków rzadkich i zagrożonych związanych z nieleśnym ekosystemami lądowymi; 12) utrzymywanie i w razie konieczności odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych; 13) prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej, m.in. poprzez dostosowanie liczebności populacji zwierząt łownych związanych z ekosystemami otwartymi do warunków środowiskowych; 14) melioracje nawadniające zalecane są w przypadku stwierdzonego niekorzystnego dla racjonalnej gospodarki rolnej obniżenia poziomu wód gruntowych. → Określa się następujące ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów wodnych: 1) ochrona zbiorników wód powierzchniowych wraz z pasem roślinności okalającej, poza rowami melioracyjnymi; 2) wyznaczenie lokalizacji nowych wałów przeciwpowodziowych zgodnie z rzeczywistą koniecznością ochrony człowieka i jego mienia przed powodzią (w miarę możliwości wały należy lokalizować jak najdalej od koryta rzeki, wykorzystując naturalną rzeźbę terenu); 3) tworzenie stref buforowych wokół zbiorników wodnych w postaci pasów zadrzewień i zakrzewień, celem ograniczenia spływu substancji biogennych i zwiększenia różnorodności biologicznej; 4) prowadzenie prac regulacyjnych i utrzymaniowych rzek tylko w zakresie niezbędnym dla rzeczywistej ochrony przeciwpowodziowej; 5) zachowanie i wspomaganie naturalnego przepływu wód w zbiornikach wodnych na obszarach międzywala (zalecane jest stopniowe przywracanie naturalnych procesów kształtowania i sukcesji starorzeczy poprzez wykorzystanie naturalnych wylewów); 6) ograniczanie zabudowy na krawędziach wysoczyznowych, w celu zachowania ciągłości przyrodniczo-krajobrazowej oraz ochrony krawędzi tarasów rzecznych przed ruchami osuwiskowymi; 7) rozpoznanie okresowych dróg migracji zwierząt, których rozwój związany jest bezpośrednio ze środowiskiem wodnym (w szczególności płazów) oraz podejmowanie działań w celu ich ochrony;	

Działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów	Zakazy
8) wznoszenie nowych budowli piętrzących na ciekach, rowach i kanałach (retencja korytowa) winno być poprzedzone analizą bilansu wodnego zlewni; 9) zapewnienie swobodnej migracji rybom w ciekach poprzez budowę przepławek na istniejących i nowych budowlach piętrzących; 10) ochrona i wprowadzanie zakrzewień i szuwarów wokół zbiorników wodnych, w szczególności starorzeczy i oczek wodnych jako bariery ograniczającej dostęp do linii brzegowej, a także utrzymanie lub tworzenie pasów zakrzewień i zadrzewień wzdłuż cieków jako naturalnej obudowy biologicznej ograniczającej spływ zanieczyszczeń z pól uprawnych; 11) ograniczenie działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych, w szczególności budowy urządzeń drenarskich i rowów odwadniających na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach w dolinach rzecznych oraz na krawędzi tarasów zalewowych i wysoczyzn; 12) wnioskowanie do właściwego organu ochrony przyrody celem obejmowania ochroną prawną zachowanych w stanie zbliżonym do naturalnego fragmentów ekosystemów wodnych oraz stanowisk gatunków chronionych i rzadkich właściwych dla ekosystemów hydrogenicznych; 13) opracowanie i wdrożenie programów reintrodukcji, restytucji, czynnej ochrony rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt, roślin i grzybów bezpośrednio związanych z ekosystemami wodnymi; 14) zachowanie i ewentualne odtwarzanie korytarzy ekologicznych opartych o ekosystemy wodne celem zachowania dróg migracji gatunków związanych z wodą; 15) zwiększanie retencji wodnej, przy czym zbiorniki małej retencji winny dodatkowo wzbogacać różnorodność biologiczną terenu, uwzględniając starorzecza i lokalne obniżenia terenu, a w miarę możliwości technicznych i finansowych zalecane jest odtworzenie funkcji obszarów źródliskowych o dużych zdolnościach retencyjnych i zachowywanie lub odtwarzanie siedlisk hydrogenicznych mających dużą rolę w utrzymaniu lokalnej różnorodności biologicznej; 16) zalecane jest rozpoznanie oraz ewentualna przebudowa struktury ichtiofauny zgodnie z charakterem siedliska we wszystkich zbiornikach wodnych przewidzianych do wykorzystania w myśl właściwych przepisów o rybactwie śródlądowym (gospodarka rybacka na wodach powierzchniowych powinna wspomagać ochronę gatunków krytycznie zagrożonych i zagrożonych oraz promować gatunki o pochodzeniu lokalnym prowadząc do uzyskania struktury gatunkowej i wiekowej ryb, właściwej dla danego typu wód); 17) zalecane jest utrzymanie i odtwarzanie meandrów na wybranych odcinkach cieków, a w razie możliwości wprowadzanie wtórnego zabagnienia terenów.	

Działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów	Zakazy
Oddziaływanie planowanych inwestycji: Zakazy ustanowione i obowiązujące na terenach obszarów chronionego krajobrazu nie mają zastosowania do realizacji inwestycji celu publicznego, o których mowa w art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Oznacza to, że ich realizacja służy interesowi publicznemu na poziomie samorządowym. **W projekcie "Programu..." do inwestycji celu publicznego należą zadania: rozbudowa sieci gazociągowej, wodociągowej i kanalizacyjnej, poprawa stanu technicznego dróg publicznych, budowa zbiorników wodnych, gospodarka odpadami. Wobec powyższego dla tych zadań inwestycyjnych, wymienione powyżej zakazy nie obowiązują. Zadania inwestycyjne zaplanowane są na terenach już zainwestowanych, w większości są to zadania w miejscowościach (inwestycje w centrach miejscowości, w konkretnych obiektach) lub inwestycje liniowe (np. drogi, sieci kanalizacyjne). Na terenach OChK inwestycje będę prowadzone w taki sposób, aby nie naruszać zakazów ustanowionych dla tych obszarów i przy realizacji poszczególnych inwestycji będą respektowane zasady ochrony środowiska wynikające z regulacji prawnych dla zminimalizowania ewentualnych oddziaływań na środowisko. Inwestycje mają charakter proekologiczny - nie będą podejmowane żadne konfliktowe inwestycje. Przejściowe oddziaływania mogą dotyczyć głównie fazy przeprowadzania inwestycji (np. budowy) i zostaną usunięte po jej przeprowadzeniu i uprzątnięciu terenu.**	

Oddziaływanie inwestycji na rezerwaty, pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne na terenie Powiatu Opoczyńskiego:

Cele ochrony	Zakazy
Rezerwaty przyrody: Gaik, Błogie, Diabla Góra, Jodły Siedleckie, Białaczów	
Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.	• budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody • chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu • polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody • pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkadzania roślin oraz grzybów • użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkadzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody • zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody; • pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu • niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów • palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody; • prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony • stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów • zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody • amatorskiego połowu ryb, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody

Cele ochrony	**Zakazy**
Oddziaływanie inwestycji: Rezerwaty położone są na terenach leśnych, w zwartych kompleksach, w ich centrach. W związku z powyższym, żadne prace inwestycyjne nie są zaplanowane i nie będą wykonywane na terenach w/w rezerwatów.	
Pomniki przyrody	
Pomniki przyrody podlegają ochronie prawnej	W stosunku do pomników przyrody obowiązują zakazy na podstawie prawa miejscowego w zakresie zgodnym z obowiązującą ustawą z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2020 poz. 55).
Oddziaływanie inwestycji: W wyniku przeprowadzenia prac inwestycyjnych na terenie Powiatu istniejące pomniki przyrody nie będą narażone na łamanie zakazów wprowadzonych w celu ich ochrony. Inwestycyjne prowadzone będą poza obszarem lokalizacji pomników przyrody.	
Użytki ekologiczne	
Użytki ekologiczne podlegają ochronie prawnej.	• niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu lub obszaru • wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym • uszkadzania i zanieczyszczania gleby • wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości • zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego; • dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej • wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych • likwidowania, małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych • budowy budynków, budowli obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu
Oddziaływanie inwestycji: Użytki ekologiczne znajdują się na terenach niezagospodarowanych, często trudnodostępnych, gdzie nie planuje się przeprowadzania inwestycji. Ze względu na charakter obszarów ewentualne inwestycje byłyby trudne bądź niemożliwe do przeprowadzenia	

Oddziaływanie planowanych inwestycji na obszary Natura 2000: Dolina Czarnej (PLH 260015), Dolina Dolnej Pilicy (PLH 140016), Dolina Pilicy (kod PLB 140003).

Celem utworzenia europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie różnorodności biologicznej krajów Unii Europejskiej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny na jej terytorium. Na obszarach takich zabrania się podejmowania działań mogących:

- w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000,
- pogorszyć integralność Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Na obszarach NATURA 2000, nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie zagrażają one zachowaniu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i zwierząt, ani nie wpływają w sposób istotny negatywnie na gatunki roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Obszary naturowe w powiecie to przeważnie obszary leśne i obszary łąk, dlatego też ryzyko przeprowadzania na ich terenie jakichkolwiek inwestycji budowlanych nie jest duże. Przyjmuje się ponadto, że wszelkie inwestycje liniowe prowadzone będą wyłącznie w istniejących pasach drogowych, a organizowanie zaplecza poza terenem ochrony. Nie przewiduje się zajmowania terenów niezmienionych, podlegających rygorom ochronnym. Nie przewiduje się, aby zadania liniowe mogły spowodować utratę bądź fragmentację siedlisk przyrodniczych, miejsc bytowania, żerowania zwierząt, w tym gatunków ptaków, dla których ochrony wyznaczono obszary Natura 2000 mające znaczenie dla Wspólnoty na terenie Powiatu Opoczyńskiego.

Oddziaływanie inwestycji na Obszary Natura 2000 na terenie Powiatu Opoczyńskiego:

Nazwa	Zadania wykonywane na obszarze	Cele ochrony	Przedmiot ochrony	Integralność obszarów	Spójność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000
Dolina Czarnej	Obszar zlokalizowany na terenie gminy Paradyż i Żarnów. Obejmuje obszar doliny Czarnej, gdzie nie przewiduje się lokalizacji inwestycji	Realizacja projektu dokumentu nie naruszy celów ochrony obszaru Natura 2000	Żadna z inwestycji nie powinna naruszyć siedlisk wyznaczonych na obszarze. Przedsięwzięcia nie będą powodować utraty, bądź fragmentacji siedlisk przyrodniczych oraz miejsc bytowania, żerowania i lęgu gatunków fauny. Planowane przedsięwzięcia nie będą zaburzać równowagi, rozmieszczenia gatunków, które są wskaźnikami właściwego stanu ochrony oraz zaburzać czynników sprzyjających utrzymaniu właściwego stanu ochrony obszaru. Kwestie oddziaływań na siedliska, w przypadku wykonywania inwestycji, należy rozpatrywać każdorazowo indywidualnie i przyjmować rozwiązania chroniące je przed negatywnym oddziaływaniem. W przypadku stwierdzenia występowania chronionych siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, może być wymagane uzyskanie przez Inwestora zezwoleń na odstępstwa od zakazów wydawanych w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody.	Planowane inwestycje nie naruszą integralności obszarów Natura 2000 - nie przewiduje się naruszenia struktur i procesów ekologicznych, które są warunkiem do trwałego i prawidłowego funkcjonowania siedlisk przyrodniczych.	Spójność pomiędzy obszarami Natura 2000 - tworzącymi korytarze ekologiczne - nie zostanie naruszona poprzez realizacje zadań na obszarze powiatu.
Dolina Dolnej Pilicy	Obszar zlokalizowany na terenie gminy Rzeczyca i Inowłódz. Obejmuje obszar doliny Pilicy, gdzie nie przewiduje się lokalizacji inwestycji.				
Dolina Pilicy	Obszar zlokalizowany na terenie gminy Rzeczyca. Obejmuje Obszar doliny Pilicy, gdzie nie przewiduje się lokalizacji inwestycji.				

Oddziaływanie planowanych inwestycji na elementy przyrody

Element przyrody	Opis elementu przyrody (cel ochrony, zakazy)	Oddziaływanie inwestycji
ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów	Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie trwałego zachowania gatunków roślin, zwierząt występujących w przyrodzie w stanie dzikim oraz gatunków grzybów. Ochroną gatunkową objęte są gatunki rzadkie, zagrożone wyginięciem w wyniku zmian zachodzących w środowisku determinowanych działalnością człowieka, odgrywających istotną rolę w funkcjonowaniu ekosystemów. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 poz. 2183), zabrania: umyślnego zabijania, umyślnego okaleczania i chwytania, umyślnego niszczenia ich jaj i form rozwojowych, transportu, chowu, zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków, niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania, niszczenia, usuwania lub uszkadzania gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk i innych schronień, umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień, zdobywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków, wwożenia z zagranicy i wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca, umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego. Rozporządzenie wprowadza też szczegółowe odstępstwa od zakazów. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 poz. 1409), określa gatunki roślin objętych ochroną ścisłą (z wyszczególnieniem gatunków) wymagających ochrony czynnej, gatunki roślin objęte ochroną częściową, gatunki roślin objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane oraz sposoby ich pozyskiwania a także gatunki roślin wymagających ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk oraz wielkość tych stref. W stosunku do dziko występujących roślin należących do gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową, wprowadza się zakazy: umyślnego niszczenia, umyślnego zrywania lub uszkadzania, niszczenia ich siedlisk, pozyskiwania lub zbioru, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków, wwożenia z zagranicy i wywożenia poza granicę	Zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji inwestycji będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu w/w czynności zabronionych w odniesieniu do podlegających ochronie zarówno całkowitej jak i częściowej gatunków dziko występujących chronionych roślin, zwierząt i grzybów. Przed realizacją inwestycji, która np. wymaga wycinki drzew, w zależności od przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej, może zostać wydany na wniosek inwestora odstępstwo od zakazu wydaną w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody. W przypadku prac termomodernizacyjnych przed ich rozpoczęciem należy przeprowadzić ekspertyzę ornitologa i chiropterologa stwierdzającą obecność ptaków i nietoperzy lub ich brak w danym obiekcie. W sytuacji stwierdzenia obecności ptaków czy nietoperzy, należy dostosować terminy i sposób wykonywania prac do okresów lęgu, rozrodu lub hibernacji ptaków i nietoperzy, zabezpieczając z wyprzedzeniem szczeliny przed zajęciem ich. Ponadto należy uzyskać zezwolenie, o którym mowa w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2014r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2020 poz. 55). Po zakończeniu prac należy umożliwić dalsze gniazdowanie lub zapewnić siedliska zastępcze dla ptaków i nietoperzy.

Element przyrody	Opis elementu przyrody (cel ochrony, zakazy)	Oddziaływanie inwestycji
	państwa okazów gatunków, umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca, umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego. W stosunku do dziko występujących roślin należących do gatunków, o których mowa w lp. 301 w załączniku nr 2 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy: przetrzymywania okazów gatunków; zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub transportu okazów gatunków. Rozporządzenie wprowadza też szczegółowe odstępstwa od zakazów. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 poz. 1408) określa gatunki dziko występujących grzybów objętych ochroną ścisłą, ochroną częściową, ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane oraz sposoby ich pozyskiwania a także gatunki dziko występujących grzybów wymagających ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk oraz wielkość tych stref. W stosunku do dziko występujących grzybów należących do gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową, wprowadza się zakazy: umyślnego niszczenia, umyślnego zrywania lub uszkadzania, niszczenia ich siedlisk, pozyskiwania lub zbioru, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków, wwożenia z zagranicy i wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca, umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego. W stosunku do dziko występujących grzybów należących do gatunków objętych ochroną częściową obowiązują następujące zakazy: umyślnego niszczenia, umyślnego zrywania lub uszkadzania, niszczenia ich siedlisk, pozyskiwania lub zbioru umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym, umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego. W stosunku do innych niż dziko występujących grzybów należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową wprowadza się zakaz umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego. Rozporządzenie wprowadza też szczegółowe odstępstwa od zakazów.	
drożność korytarzy ekologicznych	Przez teren powiatu przebiegają główne korytarze ekologiczne: Dolina Dolnej Pilicy GKPdC-7, Puszcza Świętokrzyska - Dolina Pilicy GKPdC – 6B i Dolina Drzewiczki GKPdC – 6A oraz mniejsze korytarze lokalne występujące m.in. w rejonie rzek i cieków	Nie przewiduje się działań, które mogłyby naruszyć drożność i funkcjonowanie ekologicznych korytarzy lądowych i wodnych. W ramach przebudowy istniejącej

Element przyrody	Opis elementu przyrody (cel ochrony, zakazy)	Oddziaływanie inwestycji
i zadrzewień	powierzchniowych.	infrastruktury technicznej, np. dróg w razie konieczności przewiduje się m.in. budowę przejść dla zwierząt, budowę przepustów wodnych. Działania te będą ukierunkowane na zniesienie lub ograniczenie barier dla przemieszczania się zwierząt.
ekosystemy wodno-błotne, łąki i torfowiska	Obszary wodno-błotne stanowią, wraz z obszarami leśnymi, podstawowe układy przyrodnicze, które spełniają funkcje, min.: hamują odpływ wód podziemnych do rzek, retencjonują wody podziemne i powierzchniowe, oczyszczają wody, akumulują ograniczony węgiel i azot, podtrzymują i wzbogacają różnorodność form życia. W „Strategii rozwoju obszarów wodno-błotnych w Polsce" określono cele nadrzędne dla takich obszarów: • zapewnienia ciągłości istnienia i naturalnego charakteru środowisk zachowanych dotychczas obszarów wodno-błotnych oraz pełnionych przez nie funkcji ekologicznych, • zatrzymania procesu degradacji i zanikania środowisk wodno-błotnych, • restytucji przyrodniczej obszarów zdegradowanych. Ochrona ta powinna być realizowana w odniesieniu do całych ekosystemów, jak i pojedynczych elementów składających się na różnorodność biologiczną: biotopów wodno-błotnych, zbiorowisk roślinnych, a także cennych gatunków fauny i flory.	Żadne z zadań infrastruktury liniowej, zadań w budynkach, nie będzie realizowane na obszarach wodno-błotnych oraz na terenach łąkowych. Nie przewiduje się aby te działania mogły pogarszać stan środowiska w obszarach wodno-błotnych oraz na terenach podmokłych.
krajobraz	O rodzaju oddziaływań inwestycji na krajobraz decyduje przede wszystkim ich rozmieszczenie i ciągłość w przestrzeni (charakter liniowy), a także parametry dotyczące wysokości, kubatury czy też materiału konstrukcyjnego. Nowe elementy w krajobrazie mogą przecinać istniejące układy przyrodnicze, przestrzenne i wpływać na zespoły krajobrazowe. Jednakże postrzeganie nowych obiektów w krajobrazie jest odczuciem subiektywnym i w wielu przypadkach zależy od nastawienia wobec nowych, potencjalnych dominant w krajobrazie.	Większość inwestycji zawartych w projekcie dokumentu nie będzie ingerowało znacząco w krajobraz. Inwestycje wykonane na terenach zurbanizowanych będę miały pozytywny wpływ na krajobraz, ponieważ w wyniku ich przeprowadzania zostaną odpowiednio zagospodarowane oraz dostosowane do pełnienia nowych funkcji tereny zaniedbane oraz tereny, gdzie infrastruktura techniczna będzie zmodernizowana i służąca poprawie środowiska. Lokalizacja inwestycji bezwzględnie powinna być przeprowadzona w zgodzie do zapisów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

Element przyrody	Opis elementu przyrody (cel ochrony, zakazy)	Oddziaływanie inwestycji
		przestrzennego poszczególnych gmin oraz do istniejących miejscowych planów zagospodarowania, w związku z czym nie powinny naruszać wartości ładu przestrzennego.
wody powierzchniowe i podziemne oraz odprowadzenie i oczyszczanie ścieków (w tym wód deszczowych)	Cele środowiskowe i zasady ochrony wód określa art. 38 ustawy „Prawo wodne” z dnia 20.07.2017 (tj. Dz. U. 2020 poz. 310 ze zm.). Wody jako integralna część środowiska oraz siedliska dla zwierząt i roślin podlegają ochronie. Celem ich ochrony jest utrzymanie oraz poprawa ich jakości oraz biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na terenach podmokłych. Cele powinny być osiągane poprzez podejmowanie działań zawartych w programie wodno-środowiskowym kraju. Działania te w szczególności powinny polegać na stopniowej redukcji i w konsekwencji eliminacji zanieczyszczeń szkodliwych dla środowiska wodnego. W obu przypadkach wskazano na konieczność utrzymania co najmniej dobrego stanu chemicznego wód. W „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”, na podstawie art. 4 RDW (dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna) określone zostały cele środowiskowe dla wód powierzchniowych, obszarów chronionych oraz wód podziemnych. Zgodnie z zapisami w/w dokumentu, dla naturalnych części wód celem środowiskowym będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, natomiast dla silnie zmienionych oraz sztucznych części wód - co najmniej dobrego potencjału ekologicznego.	Inwestycje zawarte w projekcie "Programu..." nie będą powodować negatywnych skutków i oddziaływań na wody podziemne i powierzchniowe. Działania dotyczące rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej, kanalizacyjnej są inwestycjami proekologicznymi i nie przyniosą negatywnych skutków.

Element przyrody	Opis elementu przyrody (cel ochrony, zakazy)	Oddziaływanie inwestycji
na emisję zanieczyszczeń do powietrza	W sprawie emisji zanieczyszczeń do powietrza za obowiązujące przyjmuje się Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U.2012 poz. 1031).	Na etapie realizacji większości działań inwestycyjnych można przyjąć czasowe i krótkotrwałe pogorszenie stanu powietrza w rejonie jego przeprowadzania, z powodu wykorzystania emisyjnego sprzętu budowlanego. Wpływ pozytywny na etapie eksploatacji inwestycji dotyczy niemal wszystkich inwestycji: • poprzez termomodernizację budynków nastąpi wzrost oszczędności energii, redukcja strat ciepła, ograniczenie „niskiej emisji”, zmniejszenie emisji szkodliwych substancji chemicznych (m. in. CO_2, SO_2) do środowiska • dzięki zmodernizowanym szlakom komunikacyjnym zwiększy się płynność ruchu, zmniejszy zapylenie i emisja spalin • budowa OZE zwiększy udział wykorzystania energii odnawialnej w bilansie energetycznym powiatu. Przeprowadzanie powyższych inwestycji ma zdecydowanie krótkotrwały uciążliwy wpływ na ludzi (podczas realizacji inwestycji), a efekty działań będą znacząco pozytywne i odczuwalne w perspektywie
oddziaływania pól elektromagnety-cznych na tereny zabudowy mieszkaniowej oraz miejsca dostępne dla ludności	Zasady ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Ochrona przed niekorzystnym działaniem pola elektromagnetycznego polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska naturalnego poprzez: • utrzymanie poziomów elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego poniżej dopuszczalnego lub co najwyżej na poziomie dopuszczalnym, • zmniejszenie poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego co	Nie przewiduje się realizacji inwestycji, które byłyby potencjalnymi emitorami pól elektromagnetycznych i miałyby znaczący wpływ na tereny zabudowy mieszkaniowej oraz miejsca dostępne dla ludności. W chwili obecnej działające na terenie powiatu stacje elektroenergetyczne są obiektami ogrodzonymi, gdzie pola elektromagnetyczne emitowane przez urządzenia zamykają się w granicach obiektu i nie wpływają niekorzystnie na otoczenie, nie występują przekroczenia

Element przyrody	Opis elementu przyrody (cel ochrony, zakazy)	Oddziaływanie inwestycji
	najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.	dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego.
gospodarkę odpadami	Od 1 lipca 2013 roku weszły w życie przepisy o przejęciu obowiązków gospodarowania odpadami przez gminy i ponoszenia opłat przez wytwórców. Zorganizowany system gospodarki odpadami w gminach zapewnia odbiór odpadów komunalnych zmieszanych i zbieranych selektywnie, odpadów niebezpiecznych. Odpady wywożone są poza teren gmin do unieszkodliwiania (odpady niebezpieczne) lub wykorzystania gospodarczego. Potencjalnym zagrożeniem dla środowiska są odpady niebezpieczne występujące w strumieniu odpadów komunalnych, które dziś w większości trafiają na składowisko odpadów. Odpady takie zbierane są selektywnie poprzez: Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, sklepy RTV i AGD, pojemniki w instytucjach na konkretne rodzaje odpadów, apteki, stacje demontażu pojazdów, itp. Prowadzenie stałej edukacji i informacji dotyczącej konieczności selektywnego zbierania tych odpadów, ze wskazaniem miejsc ich składowania, a także pokazującej szkodliwość ich oddziaływania na zdrowie i środowisko w przypadku niewłaściwego postępowania, powinno w rezultacie przyczynić się do znaczącej poprawy stanu środowiska w powiecie.	W ramach projektu "Programu..." przewiduje się realizację racjonalnej gospodarki odpadami, w tym: prowadzenie selektywnej zbiórki według zasady "zaśmiecający płaci", odzysk surowców, odbiór odpadów niebezpiecznych. Racjonalna gospodarka oraz prowadzenie selektywnej zbiórki i odzysk surowców, stanie się przyczyną poprawy jakości środowiska, a szczególnie powierzchni ziemi. Istotnym zadaniem poszczególnych gmin jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest. W przypadku braku realizacji w/w zadań może nastąpić sytuacja składowania tego rodzaju odpadów w miejscach na ten cel nie przeznaczonych – zanieczyszczenie środowiska oraz zagrożenie dla zdrowia ludzi poprzez niewłaściwe usuwanie azbestu.
klimat	-	Projekt dokumentu nie przewiduje inwestycji o tak szerokim zakresie, które miałaby znaczący wpływ na zmianę klimatu powiatu i jej otoczenia.
poziom hałasu	Ocena stanu środowiska w wyniku emisji hałasu dokonywana jest przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku wyrażonego w dB. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012r. zmieniające rozporządzenie *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* z dnia 14 czerwca 2007r. określa: dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq\ D}$ i $L_{Aeq\ N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby. Normy określone dla terenów zabudowy zagrodowej (w odniesieniu do jednej doby) wynoszą: $L_{Aeq\ D}$ = 65 dB w porze dziennej, $L_{Aeq\ N}$ = 55 dB w porze nocnej.	Najbardziej uciążliwe dla otoczenia będą prace związane z prowadzeniem prac ziemnych i budowlanych, np. modernizacja dróg, budowa nowych obiektów. Roboty drogowe o dużej koncentracji sprzętu budowlanego powodują istotne pogorszenie klimatu akustycznego w otoczeniu miejsca ich realizacji nawet do 25 m - 83,4 dB(A), 50 m - 73,7 dB(A), 100 m - 58,3 dB(A), 200 m - 48,9 dB(A). Po przeprowadzeniu inwestycji uciążliwości nie będę już takie znaczne. Poziom hałasu w czasie realizacji innych inwestycji jest zależny od skali inwestycji, jej usytuowania i przebiegu prac

Element przyrody	Opis elementu przyrody (cel ochrony, zakazy)	Oddziaływanie inwestycji
	Urządzenia stosowane podczas prac budowlanych powinny spełniać wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 28 maja 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. 2007 poz. 105, poz. 718).	- w chwili obecnej trudny do przeanalizowania. W przypadku realizacji zadań, takich jak modernizacja dróg, na etapie eksploatacji inwestycji zmniejszą się niekorzystne oddziaływania hałasu na ludzi i poziomy imisji hałasu, zwłaszcza w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej. Hałas związany z prowadzonymi pracami budowlanymi będzie występować okresowo. Uciążliwości związane z budową będą miały charakter tymczasowy i ustąpią w momencie ukończenia prac budowlanych.
ryzyko wystąpienia poważnych awarii	Przez pojęcie poważnych awarii rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania, lub transportu w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. W celu przeciwdziałania poważnym awariom organy Inspekcji Ochrony Środowiska: prowadzą kontrole podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii, prowadzą szkolenia dla organów administracji oraz podmiotów w/w, badają przyczyny powstawania oraz sposoby likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska, prowadzą rejestr zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku, w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska, prowadzą rejestr poważnych awarii.	Zadania w ramach projektu dokumentu zmierzają do poprawy stanu infrastruktury technicznej, żeby zmniejszyć ryzyko awarii i niekorzystnych skutków dla środowiska, np. wycieku substancji ropopochodnych lub niebezpiecznych na drogach, zmniejszenia ryzyka awarii instalacji technicznej.
obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadających znaczenie dla dziedzictwa kulturowego	-	Planowane inwestycje nie wpłyną negatywnie na obiekty ważne dla dziedzictwa kulturowego występujące na terenie powiatu

Oddziaływanie planowanych inwestycji na zdrowie i życie ludzi

Element	Oddziaływanie inwestycji
zdrowie i życie ludzi	Większość zadań przewidzianych do realizacji na terenie Powiatu będzie miała pozytywny wpływ na zdrowie i życie ludzi, ponieważ w ich wyniku zmniejszą się niekorzystne oddziaływania np. zmniejszenie uciążliwości hałasu czy emisji spalin w wyniku modernizacji dróg, oszczędne gospodarowanie wodą w wyniku przeprowadzenia inwestycji rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, oszczędność ciepła w wyniku termomodernizacji i budowy nowych budynków, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii itp. Projekty przewidziane do realizacji nie będą miały znaczącego oddziaływania na zdrowie i życie ludzi, ponieważ są to zadania głównie budowlane, odbywające się z zamkniętym, zazwyczaj niewielkim obszarze, ograniczające swoje oddziaływanie do danego obiektu, terenu lub jego najbliższego otoczenia. Przy zachowaniu przepisów BHP oraz postępowania przy prowadzeniu inwestycji budowlanych nie powinno dojść do sytuacji, w których narażone byłoby zdrowie i życie ludzi. Inwestycje kubaturowe przewidziane do realizacji na terenie powiatu nie będę miały znaczącego oddziaływania na zdrowie i życie ludzi, ponieważ są to zadania głównie budowlane lub remontowe odbywające się z zamkniętym, zazwyczaj niewielkim obszarze, ograniczające swoje oddziaływanie do danego obiektu lub jego najbliższego otoczenia. Przy zachowaniu przepisów BHP oraz postępowania przy prowadzeniu inwestycji budowlanych nie powinno dojść do sytuacji, w których narażone byłoby zdrowie i życie ludzi. Uciążliwości akustyczne związane z planowanymi inwestycjami liniowymi, w tym drogowymi, opisano w powyższym punkcie. W projekcie "Programu..." przewidziano do realizacji zadania dotyczące usuwania azbestu, które są zadaniami mającymi wpływ na gospodarkę odpadami oraz zdrowie ludzi. Oczyszczenie terenu powiatu z azbestu dotyczyć będzie głównie terenów zurbanizowanych. Dlatego też ewentualne szkodliwe oddziaływanie w trakcie rozbiórki będzie dotyczyło tylko niewielkiego obszaru, nie będzie znacząco wpływać na stan środowiska naturalnego. Warunkiem jest właściwe, zgodne z normami bezpieczeństwa, przeprowadzone przez wyspecjalizowane firmy usunięcie pokryć azbestowych. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac oraz zatrudniających pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest. Wykonawcy prac powinni posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku której powstają odpady niebezpieczne. Prace przy naprawie wyrobów zawierających azbest w obiektach i urządzeniach budowlanych lub prace mające na celu jego usunięcie z obiektu lub urządzenia budowlanego powinny być poprzedzone zgłoszeniem tego faktu właściwemu terenowemu organowi nadzoru budowlanego. Wykonawca prac, polegających na naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów i urządzeń budowlanych, zobowiązany jest do: • izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie odpowiednich osłon, • ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m przy stosowaniu osłon, • umieszczeniu tablic ostrzegawczych o treści: "Uwaga! Zagrożenie azbestem", "Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony",

Element	Oddziaływanie inwestycji
	• zastosowania odpowiednich środków technicznych celem zmniejszenia emisji włókien azbestu. Prace związane z usuwaniem azbestu lub wyrobów zawierających azbest muszą być prowadzone w taki sposób, aby wyeliminować uwalnianie azbestu lub co najmniej zminimalizować pylenie do dopuszczalnych wartości stężeń w powietrzu regulowanych przepisami szczególnymi. Zapewnienie powyższego wymaga: • nawilżania wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywania w stanie wilgotnym przez cały czas pracy, • demontażu całych wyrobów (płyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkadzania (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.), tam gdzie jest to technicznie możliwe, • odspajania materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze. Demontaż wyrobów zawierających azbest nierozerwalnie związany jest z procesem powstawania odpadów. Obecnie jedyną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie na odpowiednich składowiskach odpadów niebezpiecznych. Inne projekty przewidziane do realizacji na terenie powiatu nie będą miały znaczącego oddziaływania na ludzi. Przy zachowaniu przepisów BHP oraz postępowania przy prowadzeniu inwestycji budowlanych nie powinno dojść do sytuacji, w których narażone byłoby ich zdrowie i życie. Większość zadań przewidzianych do realizacji na terenie powiatu będzie miała w perspektywie długoterminowej pozytywny wpływ na zdrowie i życie ludzi, ponieważ w ich wyniku zmniejszą się niekorzystne oddziaływania np. zmniejszenie uciążliwości hałasu czy emisji spalin w wyniku modernizacji dróg, oszczędne gospodarowanie wodą w wyniku przeprowadzenia inwestycji wodociągowania i budowy kanalizacji sanitarnej, oszczędność ciepła w wyniku termomodernizacji budynków, itp.

8. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”

Prawidłowo realizowany rozwój przestrzenny Powiatu powinien uwzględniać ochronę środowiska naturalnego oraz eliminować wszystkie zagrożenia mogące zakłócić jego funkcjonowanie.

Część obiektów i form zagospodarowania przestrzeni, w stosunku do których przewidziano zadania inwestycyjne, zapisane w projekcie „Programu...” (np. inwestycje z zakresu przebudowy dróg itp.) już istnieje. Obecny dokument uwzględnia głównie zmiany dotyczące podniesienia atrakcyjności terenów gminnych oraz aktywizacji obszarów wiejskich, zarówno w aspekcie gospodarczym, społecznym, jak i środowiskowym.

Poniżej przedstawiono potencjalne zmiany stanu środowiska, jakie mogłyby mieć miejsce w przypadku braku realizacji ustaleń projektu „Programu...”:

- pogorszenie jakości powietrza
- wzrost niekorzystnego oddziaływania hałasu na ludzi
- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków
- zmniejszanie się zasobów wodnych
- postępująca degradacja gleb
- postępująca degradacja zasobów przyrodniczych oraz walorów kulturowych
- wzrost zużycia surowców i wody
- niewłaściwą gospodarkę odpadami komunalnymi
- pogorszenie jakości życia mieszkańców.

Należy zatem przyjąć, że ewentualne negatywne skutki dla środowiska były większe przy braku realizacji zamierzeń omawianego dokumentu. Ponadto, z uwagi na fakt konieczności dostosowania zapisów „Programu…” do obecnych przepisów i norm prawnych, nie byłoby zasadne zaniechanie realizacji postanowień omawianego dokumentu. Zaniechanie działań negatywnie wpływałoby na dalszy rozwój przestrzenny powiatu, a co za tym idzie także na rozwój społeczny i gospodarczy – zmniejszenie atrakcyjności powiatu.

9. Propozycje rozwiązań alternatywnych służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu POŚ dla Powiatu Opoczyńskiego

Działania łagodzące to środki zmierzające do zmniejszenia lub nawet eliminacji negatywnego oddziaływania na element środowiska społecznego lub przyrodniczego.

Działania kompensujące to działania najczęściej niezależne od przedsięwzięcia inwestycyjnego, których celem jest kompensacja znaczącego niekorzystnego oddziaływania na środowisko, jakie jest spowodowane realizacją tego przedsięwzięcia.

Projekt "Programu...." nie jest konkretnym opracowaniem określającym szczegółowo planowane działania na terenie powiatu. Jak wykazano w powyższych rozdziałach większość zaproponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto dokument przedstawia ogólne propozycje inwestycji i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Ze względu na charakter i skalę planowanych zadań ujętych w „Programie …” nie przewiduje się wystąpienia zagrożeń dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i życia ludzi. Teren, na którym prowadzone będą działania inwestycyjne nie wykracza poza granice administracyjne Powiatu Opoczyńskiego.

Proponowane środki i zalecenia minimalizacji niekorzystnych oddziaływań na środowisko

Element środowiska przyrodniczego	Środki/zalecenia minimalizacji niekorzystnych oddziaływań
Zdrowie ludzi	• Oznakowanie obszarów, gdzie prowadzone będą prace budowlane w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac, • Stosowanie sprawnego technicznie sprzętu oraz bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP, • Ograniczanie czasu pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum w celu zmniejszenia emisji spalin oraz hałasu, • Stosowanie systemów zabezpieczających rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych
Świat zwierząt	• Wykonywanie inwentaryzacji budynków przed przystąpieniem do prac budowlanych pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy, • Prowadzenie prac poza okresem lęgowym ptaków oraz rozrodu nietoperzy czy innych gatunków ważnych ze względów przyrodniczych, których występowanie stwierdzono,

Element środowiska przyrodniczego	Środki/zalecenia minimalizacji niekorzystnych oddziaływań
	• W sytuacji braku możliwości prowadzenia prac w okresie pozalęgowym odpowiednio wcześnie należy zabezpieczyć budynki przed możliwością zakładania w nich lęgowisk, • Prowadzenie prac budowlanych i modernizacyjnych w możliwie najkrótszym czasie
Świat roślin	• Wprowadzanie nowych obszarów zieleni urządzonej, dostosowanej do warunków siedliskowych oraz nawiązującej do otoczenia, • Zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót budowlanych, z poszanowaniem wymagań ochrony środowiska, • Prowadzenie ręcznych wykopów w sąsiedztwie systemów korzeniowych w czasie wykonywania prac budowlanych, • Zabezpieczenie pni drzew narażonych na otarcia ze strony sprzętu budowlanego (np. włókniny i obudowy drewniane), • Maksymalnie ograniczać rozmiary planów budowy
Wody powierzchniowe i podziemne	• Zabezpieczenie placów budowy (skład materiałów, odpadów) w sposób zapobiegający kontaktowi z wodami opadowymi i gruntowymi, • Zbierać w sposób selektywny powstające odpady i gromadzić je czasowo do momentu wywozu na składowisko odpadów lub innego zagospodarowania, • Kontrola szczelności instalacji paliwowych pojazdów i maszyn wykorzystywanych w czasie prac budowlanych celem zapobieżenia możliwości miejscowego skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi, • Zapewnienie zaplecza socjalnego oraz przenośnych toalet dla pracowników budowy oraz regularne opróżniane toalet z wykorzystaniem samochodów asenizacyjnych wyposażonych w odpowiedni sprzęt, • Zachowanie szczególnej ostrożności w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych
Jakość powietrza	• Zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót w szczególności poprzez: systematyczne sprzątanie placów budowy, zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb), ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn budowlanych
Powierzchnia ziemi	• Przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez inwestycje przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań • Przed rozpoczęciem prac ziemnych należy zebrać warstwę gleby (humus), a po zakończeniu prac rozplantować na powierzchni terenu, • Przestrzeganie prawidłowej gospodarki odpadami
Krajobraz	• Zintegrowanie nowych przedsięwzięć inwestycyjnych z istniejącą rzeźbą terenu • Nie wprowadzanie elementów dysharmonizujących w chronionym krajobrazie
Klimat	• Ograniczanie czasu pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum celem ograniczenia emisji spalin, • Stosowanie nowoczesnego i sprawnego technicznie sprzętu, • Stosować urządzenia o niskich parametrach emisji zanieczyszczeń
Zabytki i dobra materialne	• W wyniku realizacji przedsięwzięć nastąpi rozwój i odnowienie infrastruktury technicznej, odnowienie obiektów publicznych w wyniku termomodernizacji, • W wyniku realizacji inwestycji wzrośnie atrakcyjność Powiatu dla przyszłych inwestorów oraz zwiększy się standard życia lokalnej społeczności

Prace budowlane powinny zostać wykonane: pod nadzorem archeologicznym i Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (jeśli inwestycja dotyczy budynku zabytkowego lub znajduje się w rejonie zainteresowania archeologicznego), w uzgodnieniu z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska i Inspektorem Sanitarnym.

10. Odporność ustaleń projektowanego dokumentu na zmiany klimatu ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych oraz analiza oddziaływania zmieniających się warunków klimatycznych i środowiskowych

W ostatnich latach zmiany klimatu nasilają się i nie można ich całkowicie powstrzymać. Zmiany średnich warunków klimatycznych na świecie będą w dalszym ciągu postępować, zaś ekstremalne zjawiska pogodowe mogą się nasilać. Zjawiska te mogą obejmować coraz to nowe obszary, które dotychczas nie zostały uznane za obszary narażone na występowanie tego typu zdarzeń. Obserwowany od ostatniej dekady XX w. wzrost temperatury globalnej sprzyja wzrostowi intensywności i częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych, tj. tornada, grad, błyskawice, fale upałów, ulewy i burze. Według zestawienia Europejskiej Agencji Środowiska skutków zdarzeń katastrofalnych dotykających Europę pod koniec XX w. ze względu na częstotliwość występowania, wartość strat materialnych i liczbę ofiar śmiertelnych dominowały upały, powodzie i burze, w tym deszcze nawalne (*wg „Poradnika przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe, oprac. Ministerstwo Środowiska Departament Zrównoważonego Rozwoju, Warszawa, 2015r.).* Zjawiska te stanowią największe zagrożenie dla życia i zdrowia mieszkańców Europy. Obszar Powiatu Opoczyńskiego nie należy do obszarów szczególnie wrażliwych na skutki zmian klimatu, w tym na częstsze występowanie powodzi i suszy. Realizacja planowanych inwestycji w niekorzystnych warunkach klimatycznych może wpłynąć na ich powodzenie i dalsze funkcjonowanie. Obecnie zmiany klimatu charakteryzują się: wzrastającą średnią temperatury i zmniejszaniem liczby chłodnych dni, zmniejszaniem się okresu zalegania pokrywy śnieżnej na gruncie, zwiększaniem ilości opadów. Klimat wywiera wpływ na wszystkie rodzaje budownictwa i może mieć znaczenie w przypadku doboru lokalizacji obiektów, ich posadowienia, konstrukcji nośnej, termoizolacyjności, instalacji zewnętrznych oraz wykonawstwa. Warunki klimatyczne Powiatu Opoczyńskiego są typowe dla Polski Środkowej, pośrednie pomiędzy strefą oddziaływania wpływów oceanicznych z zachodu i wpływów kontynentalnych ze wschodu. Obszar Powiatu posiada dogodne warunki topoklimatyczne do realizacji zabudowy, m.in. ze względu dogodne warunki solarne, które ograniczają częstość występowania mgieł i zwiększonej wilgotności. Obszary objęte opracowaniem POŚ, na których dopuszczono możliwość realizacji planowanych inwestycji posiadają dobre walory geotechniczne. Istnieje niewielka możliwość wystąpienia zagrożenia związanego z pożarem, w związku z czym należy również wprowadzić odpowiednie zabezpieczenia w budynkach przed tego rodzaju zjawiskami. Ważne jest, by zabezpieczenia przeciwpożarowe były optymalnie dobrane. Zaleca się m.in. wznoszenie obiektów

w możliwie najwyższych klasach odporności pożarowej, właściwą eksploatację urządzeń przeciwpożarowych. Na podstawie przeprowadzonej oceny ustaleń projektu POŚ należy stwierdzić, że realizacja ustaleń dokumentu może pozytywnie wpłynąć na zahamowanie zmian klimatu w skali lokalnej. Nie oznacza to jednak, że działaniami wskazanymi w projekcie POŚ można zahamować proces tych zmian, bo m.in. koncentracja gazów cieplarnianych w atmosferze stale rośnie wobec braku współdziałania w tym zakresie wszystkich krajów.

Szczególne znaczenie mają te ustalenia projektu POŚ które wpłyną, na ogół pośrednio, na redukcję emisji gazów cieplarnianych.

Istotne znaczenie w zakresie odporności na zmiany klimatu, mają te ustalenia projektu POŚ, które zabezpieczają obszary przed niekorzystnymi zmianami pogodowymi, tj. susze, powodzie, ulewy. Dostosowanie poszczególnych obiektów budowlanych do wystąpienia klęsk żywiołowych realizowane jest poprzez respektowanie na etapie projektowania i realizacji inwestycji przepisów techniczno-budowlanych oraz norm branżowych.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji POŚ

POŚ jest ukierunkowany na zwiększanie odporności Powiatu na zmiany klimatu. Można prognozować, że w sytuacji braku podjęcia działań adaptacyjnych zmiany w środowisku będą dotyczyły przede wszystkich warunków życia ludzi. Brak podejmowania działań w odniesieniu do społeczeństwa będzie wpływał przede wszystkim na bezpieczeństwo, zarówno zdrowia jak i majątku obywateli, oraz jakość życia ludności. Zaniechanie działań adaptacyjnych w najbliższych latach wpłynie na zwiększenie negatywnego oddziaływania powodzi na strukturę funkcjonalno-przestrzenną Powiatu oraz jego mieszkańców. Wdrożenie działań adaptacyjnych przyczyni się do rozwiązania głównym problemów środowiskowych w Powiecie. W sytuacji odstąpienia od realizacji działań adaptacyjnych można spodziewać się m.in.:

- braku poprawy jakości powietrza w wyniku utrzymywania się emisji ze źródeł komunikacyjnych (niewykorzystane możliwości rozwoju infrastruktury rowerowej, zaniechanie wymiany taboru autobusowego na niskoemisyjny),
- zanieczyszczenia powietrza, m.in., w wyniku braku prac termomodernizacyjnych, co wpłynęłoby na zwiększone zużycie węgla kamiennego przyczyniając się do zanieczyszczenia powietrza, a także nie zaniechanie wymiany pieców, poprzez zastąpienie ich systemami centralnego ogrzewania),
- możliwego zwiększenia zagrożeń stratami wynikającymi z lokalnych podtopień i powodzi od strony rzek w wyniku braku realizacji projektów mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

11. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie POŚ dla Powiatu Opoczyńskiego

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach POŚ ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto dokument przedstawia ogólne propozycje przedsięwzięć i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań w ramach POŚ silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy wykonywaniu zaplanowanych inwestycji należy rozważać warianty alternatywne tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać:

- warianty lokalizacji
- warianty konstrukcyjne i technologiczne
- warianty organizacyjne
- wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

Na etapie sporządzania prognozy dysponowano dokumentami strategicznymi opracowanymi dla Powiatu Opoczyńskiego, które pozwoliły na sprawdzenie w jaki sposób proponowane w „Programie…” rozwiązania dostosowane są do planów inwestycyjnych. Realizacja zadań w zakładanych ramach czasowych będzie w większości przypadków uzależniona od pozyskania środków zewnętrznych (pomocowych).

12. Oddziaływania transgraniczne projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku oraz z Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Powiat Opoczyński nie jest położony w obszarze przygranicznym, a realizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” nie powoduje żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach „Programu Ochrony Środowiska..." ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny.

Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu dokumentu nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

13. Niedostatki i braki materiałów utrudniające ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko ustaleń projektowanego dokumentu

W trakcie opracowywania „Prognozy...” nie stwierdzono istotnych niedostatków lub braków materiałów, które ograniczyłyby możliwość jej wykonania. W trakcie prac nad „Programem Ochrony Środowiska...” opierano się na wszelkich dostępnych materiałach dotyczących opracowania diagnozy obecnego stanu środowiska oraz na dokumentach planistycznych powiatu i innych podmiotów.

Podczas wdrażania „Programu...” zakłada się wykorzystanie obecnie znanych i używanych metod, technik, technologii. Dlatego też schematy: oceny, wdrażania, ewaluacji, monitoringu jego wskaźników i finansowania „Programu...” zostały nakreślone.

14. Informacje końcowe

14.1. Metody wykorzystane przy opracowaniu „Prognozy…” i analizie „Programu Ochrony Środowiska...”

Przy opracowywaniu Prognozy oddziaływania na środowisko dla „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” posłużono się następującymi metodami:

- aby w pełni ocenić czy poddawany prognozie dokument zawiera elementy zapewniające ochronę środowiska kierujące się zasadą zrównoważonego rozwoju zbadano zgodność „Programu...” z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla (wspólnotowych, krajowych, wojewódzkich),
- przeprowadzono analizę zgodności dokumentu z innymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na terenie powiatu,
- w bezpośrednim badaniu prognozy oddziaływania na środowisko dokumentu „Programu...” posłużono się metodą sporządzenia matrycy interakcji: wpływ danej inwestycji na poszczególne komponenty środowiska naturalnego oznaczono określonym symbolem.

Schemat przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko

określenie zagadnień oceny oddziaływania na środowisko

↓

identyfikacja stanu elementów środowiska, potencjalnie wrażliwych na zmiany w wyniku realizacji projektu Programu

↓

identyfikacja kierunków działań, które mogą wpłynąć na stan środowiska

↓

sporządzenie matrycy przedstawiającej w skondensowanej postaci obszary zależności w rozbiciu na poszczególne jego komponenty

Niniejsza „Prognoza oddziaływania na środowisko...” została opracowana na podstawie zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska i ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Przy sporządzaniu niniejszej prognozy wykorzystano również informacje udostępnione przez: WIOŚ w Łodzi, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, Starostwo Powiatowe w Opocznie, Urzędów poszczególnych gmin wchodzących w skład Powiatu Opoczyńskiego, a także posiadaną wiedzę i doświadczenia w zakresie ocen oddziaływania na środowisko przedsięwzięć. Analizie poddano aktualny i prognozowany stan ochrony środowiska na terenie powiatu oraz proponowane kierunki działań w tym zakresie.

14.2. Metody analizy realizacji skutków „Programu Ochrony Środowiska...’

Zasadnicze znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” posiada organ wykonawczy powiatu. Projekt określa zasady oceny i monitorowania efektów jej realizacji (wskaźniki ilościowe i jakościowe), które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku.

Projekt „Programu...” jest dokumentem planistycznym, którego realizacja zależy od bardzo wielu czynników, nie tylko od możliwości inwestycyjnych poszczególnych gmin i powiatu, ale też od planów i zasobów osób indywidualnych.

14.3. Metody analizy realizacji postanowień projektu POŚ

Projekt POŚ dla Powiatu Opoczyńskiego określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W ramach każdego priorytetu zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Dla każdego wskaźnika określono także źródło pozyskiwania danych do weryfikacji, co znacznie ułatwi ich uzyskanie. Ocena realizacji Programu na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata.

W ramach prac nad Prognozą dokonano ich oceny i weryfikacji. Zamieszczone w Programie propozycje wskaźników monitorowania jego realizacji są właściwe i pozwalają w pełni ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku w wyniku jego realizacji.

15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”, została opracowana zgodnie z ustawą „Prawo ochrony środowiska” i stanowi element procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko przyrodnicze obszaru powiatu.

Zakres merytoryczny prognozy wynika z art. 41 ust. 2 w/w ustawy. Celem „Prognozy…” jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania „Programu…” na środowisko i stwierdzenie czy realizacja zawartych w niej założeń sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi. „Prognoza…” ma na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji „Programu…” na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu. Wpływ ten ma dotyczyć w szczególności: obszarów Natura 2000, bioróżnorodności przyrodniczej, roślin, zwierząt, ludzi, krajobrazu, wód, powierzchni ziemi, powietrza, klimatu, dóbr materialnych i dóbr kultury.

Pod względem administracyjnym powiat opoczyński położony jest we wschodnim krańcu województwa łódzkiego i graniczy z województwami: mazowieckim - po północno-wschodniej stronie oraz świętokrzyskim – po stronie południowo-wschodniej. Zajmuje on powierzchnię 1 040 km^2 (5,7% powierzchni województwa). Powiat tworzą gminy miejsko-wiejskie: Opoczno i Drzewica i gminy wiejskie: Białaczów, Mniszków, Paradyż, Poświętne, Sławno i Żarnów.

W powiecie dominuje przemysł ceramiczny, związany z produkcją płytek ceramicznych, terakoty i gresu. Ważną rolę w gospodarce odgrywa rolnictwo. W regionie opoczyńskim silne są nadal tradycje folklorystyczne: obrzędowość, charakterystyczne stroje.

Powiat opoczyński, zgodnie z podziałem fizyczno - geograficznym J. Kondrackiego, leży na terenie dwóch prowincji: w prowincji Wyżyny Polskie, w podprowincji – Wyżyna Małopolska, w makroregionie – Wyżyna Przedborska, mikroregionie – Wzgórza Opoczyńskie oraz w prowincji Niziny Środkowopolskie, w podprowincji – Niziny Mazowiecko-Podlaskie, w makroregionie – Wzniesienia Południowomazowieckie, w mikroregionach: Dolina Białobrzeska i Równina Radomska.

Na terenie Powiatu zlokalizowanych jest wiele złóż surowców, które posiadają różny stopień eksploatacji, niektóre są rozpoznane, lecz nie rozpoczęto na nich eksploatacji, część jest aktualnie eksploatowanych, a na części wydobycie zostało już zakończone. Obecnie najwięcej wydobywa się surowców: piaski szklarskie (Piaskowania Zajączków, Unewel Zachód Las, Unewel Zachód Nowy), piaski formierskie (Grudzeń Las) oraz wapienie (Sławno). Na znacznie mniejszą skalę wydobywa się piaskowce. Piaski i żwiry w licznych niewielkich kopalniach. Niewielka ilość surowców ilastych ceramiki budowlanej - Kopalnia Chełsty.

Powiat opoczyński cechuje się niską jakością gleb. Dominują tu gleby klasy: IVa, IVb, V. Gleby I i II klasy nie występują na terenie powiatu. Gleby pochodzenia organicznego, zaliczane do III i IV klasy bonitacyjnej występują na terenie gminy Żarnów, w dolinach rzek Czarnej, Popławki i Wąglanki. Na terenie powiatu opoczyńskiego występują gleby wytworzone na piaskach ze żwirem oraz piaskach gliniastych. Są to pseudobielice, gleby brunatne właściwe, brunatne wyługowane i kwaśne oraz gleby piaszczyste różnej genezy

Teren powiatu znajduje się w obszarze zlewni rzeki II rzędu – Pilicy, będącej najdłuższym, lewym dopływem Wisły, uchodzącym w 457 km biegu. W północno-zachodniej części Powiatu biegnie wododział trzeciego rzędu rzeki Drzewiczki (drugi co do wielkości prawobrzeżny dopływ Pilicy). Pozostałe większe rzeki, płynące na terytorium powiatu opoczyńskiego, to: Wąglanka, Popławka, Czarna Maleniecka (Konecka), Brzuśnia oraz Pogorzelec. Na terenie powiatu znajdują się zbiorniki wodne: Zalew Sulejowski, Zalew Miedzna, Zbiornik w Drzewicy oraz Zalew w Opocznie.

Powiat opoczyński leży w zasięgu środkowomałopolskiego regionu hydrogeologicznego. Poziomy wodonośne, które mają znaczenie użytkowe, występują w utworach czwartorzędowych, kredowych oraz w utworach jury górnej, środkowej i dolnej. Na terenie Powiatu znajdują się cztery Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (naturalne zbiorniki wodne gromadzące wody podziemne, mające strategiczne znaczenie w gospodarce wodnej kraju): nr 401 Niecka Łódzka, nr 404 Koluszki, nr 410 Opoczno i nr 411 Końskie.

Lesistość Powiatu Opoczyńskiego wynosi 31,2% powierzchni ogólnej. Rozmieszczenie lasów jest przestrzennie zróżnicowane. Lasy tworzą zwarte kompleksy w gminach Białaczów, Drzewica, Mniszków i Poświętne. Lasy gminy Mniszków należą do Sulejowskiego Parku Krajobrazowego, a część lasów gminy Poświętne do Spalskiego Parku Krajobrazowego. Są to jednocześnie największe obszarowo tereny leśne. Środkowa część powiatu charakteryzuje się występowaniem zdecydowanie mniejszych kompleksów leśnych. Na obszarze powiatu są bardzo duże powierzchnie lasów, terenów objętych ochroną.

Obszarami i formami chronionymi na terenie Powiatu są:

- obszary NATURA 2000: Dolina Czarnej - kod PLH 260015 (gm. Paradyż, gm. Żarnów), Dolina Dolnej Pilicy - kod PLH 140016 (gm. Poświętne), Dolina Pilicy - kod PLB 140003 (gm. Poświętne)
- parki krajobrazowe: Spalski Park Krajobrazowy, Sulejowski Park Krajobrazowy,
- rezerwaty przyrody: „Gaik” (gm. Mniszków), „Błogie” (gm. Mniszków), „Diabla Góra” (gm. Żarnów), „Jodły Sieleckie” (gm. Żarnów) oraz „Białaczów” (gm. Białaczów)
- → Obszary Chronionego Krajobrazu:
  - Piliczański (gm. Paradyż, gm. Żarnów)
  - Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki (gm. Drzewica, gm. Poświętne)
- 17 pomników przyrody,
- 47 użytków ekologicznych.

Na terenie Powiatu zlokalizowanych jest wiele obiektów sakralnych oraz zabytków kultury materialnej. W zakresie istniejącej infrastruktury, która może mieć wpływ na stan środowiska przyrodniczego (szczególnie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych) należy zwrócić uwagę na funkcjonujące na tym terenie obiekty oczyszczalni ścieków. Innym elementem wpływającym na stan środowiska przyrodniczego są eksploatowane na terenie Powiatu komunalne ujęcia wód oraz ujęcia wód dla celów innych niż komunalne, ze względu na występujące obszary GZWP.

Na podstawie wskazanych obszarów interwencji dla Powiatu określono cele ekologiczne, które powinny być realizowane w następujących kierunkach interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza, Ochrona przed hałasem, Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym, Gospodarowanie wodami, Gospodarka wodno-ściekowa, Gleby, Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów i Zasoby przyrodnicze.

Głównymi priorytetami (w perspektywie do roku 2027) dla Powiatu są:

1. Poprawa stanu środowiska w poszczególnych obszarach interwencji Powiatu
2. Przyjazny środowisku naturalnemu rozwój gospodarczy Powiatu

W „Prognozie...” przeprowadzono analizę stanu aktualnego środowiska naturalnego w powiecie oraz analizę zagrożeń dla jego poszczególnych komponentów. Przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji zadań na następujące elementy: obszary Natura 2000, różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta i rośliny, wodę, powietrze, powierzchnie ziemi i gleby, przyrodę i krajobraz. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko (bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych, długoterminowych i stałych i chwilowych) przedstawione zostały w podziale na poszczególne grupy zadań. Ponadto wykazano wpływ inwestycji na:

- poszczególne formy ochrony przyrody,
- chronione gatunki zwierząt, roślin i grzybów,
- na drożność korytarzy ekologicznych i zadrzewień,
- ekosystemy wodno- błotne, łąki i torfowiska,
- krajobraz,
- na wody powierzchniowe i podziemne oraz odprowadzenie i oczyszczanie ścieków (w tym wód deszczowych),
- oddziaływanie pól elektromagnetycznych z urządzeń infrastruktury technicznej w terenach zabudowy mieszkaniowej oraz miejscach dostępnych dla ludności,
- gospodarkę odpadami,
- ryzyko wystąpienia poważnych awarii,
- klimat,

- poziom hałasu,
- zdrowie i życie ludzi.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych założeń „Programu…”. Wykazano, że żadne z proponowanych działań nie ma znaczącego, negatywnego oddziaływania na środowisko. Potencjalne negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą realizacji inwestycji: rozbudowy infrastruktury technicznej i infrastruktury drogowej. Dla większości przedsięwzięć bezpośrednie oddziaływanie na środowisko będzie lokalne i krótkotrwałe. Oddziaływania te mogą być także znacznie ograniczone poprzez wybór odpowiedniej lokalizacji, właściwą realizację oraz użytkowanie inwestycji. Działania podejmowane w ramach „Programu…” przyniosą dodatnie – pozytywne – skutki dla środowiska w perspektywie długoterminowej.

Ponieważ większość proponowanych przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy, przed przystąpieniem do realizacji, rozważyć warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać. Szczegółowa analiza oddziaływań na środowisko poszczególnych inwestycji możliwa będzie na etapie wydawania decyzji środowiskowej i innych niezbędnych uzgodnień.

Szczegółowy wpływ konkretnej inwestycji na środowisko naturalne powinien zostać określony na etapie trwania procedury oddziaływania na środowisko tejże inwestycji. Organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, uwzględniając łącznie wszystkie uwarunkowania przedsięwzięcia może w drodze postanowienia stwierdzić obowiązek przeprowadzenia oceny jego oddziaływania na środowisko.

Realizacja żadnego z proponowanych działań na terenie powiatu nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko.

W przypadku, gdy „Program Ochrony Środowiska...” nie zostanie wdrożony prowadzić to może do pogłębiania się problemów ochrony środowiska (co negatywnie wpływać będzie m.in. na zdrowie mieszkańców).

Przeprowadzona analiza i ocena działań zawartych w projekcie „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużywania zasobów środowiskowych.

16. Podpis autora oraz data opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko

Wykonawca opracowania:
PPUH **„BaSz”** mgr inż. Bartosz Szymusik
26-200 Końskie, ul. Polna 72
tel./fax (41) 372 49 75, e-mail: basz@post.pl

Data opracowania Prognozy: 22 kwiecień 2020r.